

จิร ศัพท์: จิรายติ.....๒๒	ฐา: อัญฐิสฺส.....๒๕	ทา: ทาเปสิ.....๒๙	นี: นีตา.....๓๓	ภร: ภโต.....๓๗
จุ: จวติ.....๒๒	ฐา: ฐสฺสติ.....๒๕	ทา: ททนโต.....๒๙	นี: อาเนสิ.....๓๓	ภาส: ภาสีโต.....๓๗
จุ: จโต.....๒๒	ฐา: ฐีโต.....๒๕	ทา: เทนโต.....๒๙	นุท: โอโณชยาม.....๓๓	ภัท: ภินฺทติ.....๓๗
จฺร: โจเรติ.....๒๒	ฐา: ฐตฺวา.....๒๖	ทา: ทินฺโน.....๒๙	ป.....๓๓	ภัท: ภิชฺชติ.....๓๗
จฺร: โจรยติ.....๒๒	ฐา: นิฏฐาติ.....๒๖	ทา: ทาทฺโพ.....๒๙	ปจ: ดูที่นี้.....๓๓	ภัท: ภินฺโน.....๓๗
ฉ.....๒๒	ฐา: นิฏฐิตฺ.....๒๖	ทา: สมหาทิยามิ.....๒๙	ปต: สนฺนิปาตาเปตฺวา.....๓๓	ภุช: ภุณฺชติ.....๓๗
ฉทท: ฉทเทติ.....๒๒	ฐา: ปติฏฐฺทิตฺ.....๒๖	ทา: อาทียติ.....๒๙	ปท: ปตโต.....๓๓	ภุช: พุภุชฺชติ.....๓๗
ฉท: ฉาเทติ.....๒๒	ฐา: ปจฺจุฏฐาติ.....๒๖	ทา: อาทียตฺวา.....๓๐	ปท: นิปชฺชติ.....๓๓	ภุช: ภุตฺโต.....๓๗
ฉท: ฉนฺโน.....๒๒	ฐา: สมฺมุฏฐาเปสฺสุ.....๒๖	ทา: อาทียตฺวา.....๓๐	ปท: นิปฺนโน.....๓๔	ภุช: ภุตฺวา.....๓๗
ฉิท: ฉินฺทติ.....๒๒	ฐา: สมฺมุฏฐาปิโต.....๒๖	ทา: อูปาทาย.....๓๐	ปท: นิปฺนโน.....๓๔	ภุช: ภุณฺชิตฺโพ.....๓๗
ฉิท: ฉิชฺชติ.....๒๓	ฐา: อุกฺฐาติ.....๒๖	ทิว: ทิวพฺพติ.....๓๐	ปท: นิปชฺช.....๓๔	ภุช: โภชฺชเนยฺ.....๓๘
ฉิท: ฉินฺโน.....๒๓	ฐา: อุกฺฐฺทิตฺ.....๒๖	ทิส: ปสฺสติ.....๓๐	ปท: อาปชฺชติ.....๓๔	ภุ: ภวติ.....๓๘
ฉิท: อจฺฉิชฺช.....๒๓	ฐา: อุกฺฐฺโรหิตฺ.....๒๖	ทิส: ทกฺชติ.....๓๐	ปท: อาปฺนโน.....๓๔	ภุ: ภุยเต ภาววากก.....๓๘
ฉุท: ฉุทฺโท.....๒๓	ฐา: อุกฺฐฺโรโต.....๒๗	ทิส: ปสฺสชาติ.....๓๐	ปท: อุปชฺชติ.....๓๔	ภุ: ภเวยย.....๓๘
ช.....๒๓	ฐา: อุกฺฐฺราตพฺพ.....๒๗	ทิส: ปสฺส.....๓๐	ปท: อูปาเทติ.....๓๔	ภุ: ภาวโต.....๓๘
ชน: ชายติ.....๒๓	ฐา: อุกฺฐฺราย.....๒๗	ทิส: อททสา อททส.....๓๐	ปท: อูทปาทิตฺ.....๓๔	ภุ: ภาวโนโต.....๓๘
ชน: ชาโต.....๒๓	ฐา: อุกฺฐฺรายาติ.....๒๗	ทิส: อททสฺ.....๓๐	ปท: อูปนโน.....๓๔	ภุ: ภาวตี.....๓๘
ชน: วิชายติ.....๒๓	ฐา: อุกฺฐฺรทิตฺ.....๒๗	ทิส: อททสฺส.....๓๐	ปท: อูปาทิตโต.....๓๔	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ชน: วิชาโต.....๒๓	ช.....๒๗	ทิส: ปสฺสสฺสติ.....๓๑	ปท: อูปชฺช.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ชร: ชินฺโณ.....๒๓	ชํส: ชํสฺสติ.....๒๗	ทิส: ทกฺชิติตฺ.....๓๑	ปท: อูปชฺชติ.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ชิว: ชิวสฺสามิ.....๒๓	ชํส: ชมนฺโฐ.....๒๗	ทิส: ปสฺสนฺโต.....๓๑	ปท: ปาเทติ.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ชิว: ชิวิตฺ.....๒๓	ต.....๒๗	ทิส: ทิกฺฐ.....๓๑	ปา: ปิวาสติ.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ฌ.....๒๔	ตร: ตรติ.....๒๗	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ฌา: อภิขณฺนิโต.....๒๔	ตร: ตินฺโณ.....๒๗	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญ.....๒๔	ตร: โอตาเรติ.....๒๗	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญป: ปณฺญาเปติ.....๒๔	ตป: ตปติ.....๒๗	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญป: ปณฺญตโต.....๒๔	ตป: ตปฺปติ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ชานาติ.....๒๔	ตป: ตตฺโต.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ชานนฺโต.....๒๔	ตช: ตติกฺชติ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ชานํ.....๒๔	ตส: ตสฺสติ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ชณฺญา.....๒๔	ตส: ตฺมุญฺโฐ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: อณฺญาสิ.....๒๔	ถ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ญาโต.....๒๔	ถเน: ถเนติ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ญตฺวา.....๒๔	ท.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ปณฺญายติ.....๒๔	ทม: ทนฺโต.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ปณฺญาโต.....๒๕	ทย: สมหาทเปติ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: สณฺชานิ.....๒๕	ทย: สมหาทปโต.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: ปจฺจณฺญาสิ.....๒๕	ทํส: ทํสฺสติ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ญา: อาณาเปติ.....๒๕	ทา: เทติ.....๒๘	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ฐ.....๒๕	ทา: ททาติ.....๒๙	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ฐป: ฐเปสฺสติ.....๒๕	ทา: ทมฺมิ.....๒๙	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ฐา: ตินฺนฺทิตฺ.....๒๕	ทา: ทชฺชเยย ทชฺชา.....๒๙	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
ฐา: อุกฺฐาสิ.....๒๕	ทา: ทาสิ.....๒๙	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘
	ทา: ทอํสุ.....๒๙	ทิส: ทิสฺวา.....๓๑	ปา: ปิวาสิตโต.....๓๕	ภุ: ภาวตฺ.....๓๘

ยุช: ยุชโยเซสิ.....๔๑	โลก: โวลเกนโต.....๔๔	วิส: ปเวเสติ.....๔๘	สุ: สุนิสสาม.....๕๑	หา: ปหาย.....๕๔
ยุช: ยุชฉติ.....๔๑	ว.....๔๔	วิส: ปวิสิ.....๔๘	สุ: สโต สุตา.....๕๑	หา: ปหิโน.....๕๔
ยุช: ยุทธี.....๔๑	วจ: วุจเต วุจติ.....๔๔	วิส: ปาวิส.....๔๘	สุ: สาวีโต.....๕๑	หิ: ปหิณาติ ปหิณติ.....๕๔
ร.....๔๑	วจ: วุจันติ วุจเจอร์.....๔๕	วิส: ปวิภูฐ.....๔๘	สุ: สุนิตวา.....๕๑	หิ: ปหิโต.....๕๔
รช: รชชติ.....๔๑	วจ: อวจ อโวจ.....๔๕	วุห: วุพโห.....๔๘	สุ: สุตวา.....๕๑	หุ: โหติ.....๕๔
รภ: อารทโธ.....๔๑	วจ: อวจุตถ อโวจุตถ.....๔๕	ศ.....๔๘	สุ: สุตวา.....๕๑	หุ: อโหสิ.....๕๕
รภ: อารพภ.....๔๑	วจ: วจิสสติ.....๔๕	สกก: สกโกติ.....๔๘	สุจ: โสจันติ โสจเร.....๕๒	หุ: อเหสิ.....๕๕
รภ: อาร์โต.....๔๑	วจ: วกชติ.....๔๕	สกก: สกกุณเยย.....๔๘	สุป: สุปติ.....๕๒	เทียบ เอก. พหุ.....๕๕
รภ: อภิรมม.....๔๑	วจ: วุจมาเน.....๔๕	สกก: อสกชิ.....๔๘	สุป: สุตโต.....๕๒	อ.....๕๕
รห: รหิโต.....๔๑	วจ: วุตเต.....๔๕	สกก: สกชิสสถ.....๔๘	ห.....๕๒	อป: ปตวา.....๕๕
รจ: อาร์เจสิ.....๕๒	วช: ปพพาชนติ.....๔๕	สช: สัมภูฐ.....๔๙	हन: หณญติ.....๕๒	อป: ปปโปติ.....๕๕
รจ: อาร์จยิ.....๕๒	วช: ปพพชิ.....๔๕	สชช: สชชติ.....๔๙	हन: อหน.....๕๒	อป: ปาปณาติ.....๕๕
รท: รุณเณ รุณณา รุณณ.....๕๒	วญ: วญญติ.....๔๕	สชช: สชชติ.....๔๙	हन: หโต.....๕๒	อป: ปาเปติ.....๕๕
รช: รุณชติ รุณเชติ.....๕๒	วตต: วตตติ.....๔๕	สท: สญฐ.....๔๙	हन: หนิตวา.....๕๒	อป: ปาปุนีส.....๕๕
รช: รุทโธ.....๕๒	วตต: นิพพตตติ.....๕๖	สท: สนโน.....๔๙	हन: หนตวา.....๕๒	อป: ปตโต.....๕๕
รช: อาร์โรเปติ.....๕๒	วตต: นิพพตเตติ.....๕๖	สท: นิสทติ.....๔๙	हन: หนตพโพ.....๕๒	อป: ปาปุนิตวา.....๕๕
รช: อาร์โรปีโต.....๕๒	วตต: นิพพตติ.....๕๖	สท: นิสทิ.....๔๙	हन: วตติ.....๕๒	อป: ปาเปตวา.....๕๕
รช: โวโรเปติ.....๕๒	วต: นิพพตโต.....๕๖	สท: นิสทิส.....๔๙	हन: วธติ.....๕๒	อย: อจจยติ.....๕๕
รช: โวโรปีโต.....๕๒	วท: วทติ.....๕๖	สท: นิสโน.....๔๙	हन: วธิตวา.....๕๓	อส: อตถิ.....๕๖
รช: รุพโห.....๕๓	วท: วเทติ.....๕๖	สท: นิสชช.....๔๙	हन: ฆาเตติ.....๕๓	อส: สนติ.....๕๖
รช: อารุช.....๕๓	วท: วทโนโต.....๕๖	สท: สนนิสินนา.....๔๙	हन: ฆาตเย.....๕๓	อส: อมติ.....๕๖
ล.....๕๓	วท: วททิตวา.....๕๖	สม: สนโต.....๕๐	हन: ฆาตย.....๕๓	อส: อสส.....๕๖
ลชฆ: อุลลงฆิ.....๕๓	วส: วสิ.....๕๖	สร: สรนโต.....๕๐	หร: หรติ.....๕๓	อส: สिया.....๕๖
ลภ: ลภติ.....๕๓	วส: วสิสสติ.....๕๖	สร: ปสารถิ.....๕๐	หร: นีหริติ.....๕๓	อส: สนเต.....๕๖
ลภ: ลภยติ.....๕๓	วส: วจฉติ.....๕๖	สาส: ออนุสิญฐ.....๕๐	หร: นีหโฐ.....๕๓	อส: สติ.....๕๖
ลภ: ลภภติ.....๕๓	วส: วุตโถ.....๕๖	สิจ: สิจยติ.....๕๐	หร: ปหริติ.....๕๓	อส: สมาน.....๕๖
ลภ: อลตถ.....๕๓	วส: นินุตโถ.....๕๗	สิจ: สิตโต.....๕๐	หร: ปริหริติ.....๕๓	ฮา: ปริฐปาสติ ปริฐปาสติ.....๕๖
ลภ: อลตถ.....๕๓	วส: อธิวาเสสิ.....๕๗	สี: เสติ.....๕๐	หร: วิหริติ.....๕๓	อิ: ปฎิจจ.....๕๖
ลภ: ลภิสสติ.....๕๓	วส: อธิวุตโถ.....๕๗	สี: สยติ.....๕๐	หร: วิหรนโต.....๕๓	อิ: วิโต.....๕๖
ลภ: ลจฉติ.....๕๓	วส: อธิวตโถ.....๕๗	สี: สยาน.....๕๐	หร: สหริติ.....๕๓	อิ: อตีโต.....๕๗
ลภ: อลภิสสา.....๕๓	วา: ปรินิพพายิ.....๕๗	สี: นิสสิโต.....๕๐	หร: อาหารติ.....๕๓	อิ: อจเจติ.....๕๗
ลภ: อลภมาโน.....๕๓	วา: ปรินิพพุโต.....๕๗	สี: นิสสาย.....๕๐	หร: อาหาราหิ.....๕๓	อิ: อติจจ.....๕๗
ลภ: ลทโธ.....๕๔	วิจ: วิวิตโต.....๕๗	สี: อธิเสสสติ.....๕๐	หร: อาหาร.....๕๔	อิ: อนนเวติ อนนเวติ.....๕๗
ลภ: ลทธา.....๕๔	วิจ: วิวิจ.....๕๗	สุ: สุนาติ.....๕๑	หร: อวหริติ.....๕๔	อิ: อนวาย.....๕๗
ลภ: ลทธพโพ.....๕๔	วิท: วิชชติ.....๕๗	สุ: สุนม.....๕๑	หส: หญฐ.....๕๔	อิ: อเปโต.....๕๗
ลิป: ลิมปติ.....๕๔	วิท: สวิชชติ.....๕๗	สุ: สุยติ.....๕๑	หา: ปหายติ.....๕๔	อิ: อุเปโต.....๕๗
ลิป: ลิตโต.....๕๔	วิธ: วิทโธ.....๕๘	สุ: สยติ.....๕๑	หา: ปหียติ.....๕๔	อิจฉ: อิฉฉนติ.....๕๗
โลก: โอลเกสิ.....๕๔	วิธ: วิทธา.....๕๘	สุ: อสโสสิ.....๕๑	หา: ปหียติ ปหียติ.....๕๔	อิส: เอสติ.....๕๗
	วิส: นินเวสเย.....๕๘	สุ: โสสสาม.....๕๑	หา: ปหียิ.....๕๔	

อภฺรฐาสี.....๒๔	อนฺุสฺสึภฺรฐ.....๔๙	อสกฺขี.....๔๗	อาทียิตฺวา.....๒๙	อาหุ.....๓๕	อุปสงฺกมิตฺวา.....๑๒
อติภฺกมตี.....๑๑	อนเวตี.....๕๖	อสส.....๕๕	อาเนสี.....๓๒	อิจฺฉนตี.....๕๖	อุปสงฺกมม.....๑๒
อติภฺกมิตฺวา.....๑๑	อนวาย.....๕๖	อสสฺสึ.....๕๐	อาปชฺชตี.....๓๓	อภฺรฐหตี.....๒๕	อุปาทาย.....๒๙
อติภฺกมม.....๑๑	อนเวตี.....๕๖	อหนึ.....๕๑	อาปนฺโน.....๓๓	อภฺรฐาดพฺพิ.....๒๖	อุเปโต.....๕๖
อติจฺจ.....๕๖	อเปโต.....๕๖	อเหตุสู.....๕๔	อามภฺรฐ.....๓๘	อภฺรฐาตี.....๒๕	อุปชฺช.....๓๔
อตีโต.....๕๖	อภิชฺฉมิตโต.....๒๓	อโหสี.....๕๔	อารทฺโธ.....๔๐	อภฺรฐาย.....๒๖	อุปชฺชตี.....๓๓
อตถิ.....๕๕	อภฺรรม.....๔๐	อากงฺขตี.....๑๐	อารพภ.....๔๐	อภฺรฐีโต.....๒๖	อุปนฺโน.....๓๓
อทฺสุ.....๒๘	อมห.....๕๕	อากงฺขมาโน.....๑๐	อารุยห.....๔๒	อภฺรฐหิ.....๒๕	อุปปาทิตโต.....๓๓
อทาสี.....๒๘	อลตถ.....๔๒	อากจฺฉตี.....๑๘	อาโรยิ.....๔๑	อุทฺปาที.....๓๓	อุปฺปาเทตี.....๓๓
อททส.....๒๙	อลตถึ.....๔๒	อาคนฺดูวา.....๑๘	อาโรเจสี.....๔๑	อุทฺทิสฺส.....๓๐	อุยโยเชสี.....๔๐
อททสํ.....๒๙	อลภฺมาโน.....๔๒	อาคเมหิ.....๑๘	อาโรปีโต.....๔๑	อุทฺทิสส.....๓๐	อุลลงฺฆิ.....๔๒
อททสํสุ.....๒๙	อลภฺิสสสา.....๔๒	อาคมม.....๑๘	อาโรเปตี.....๔๑	อุปคฺมม.....๑๘	เอสตี.....๕๖
อททสา.....๒๙	อวจ.....๔๔	อากิจฺขตี.....๒๐	อาห.....๓๕	อุปจฺจคา.....๑๘	โอโณชยาม.....๓๒
อธิวตฺถ.....๔๖	อวจฺจตถ.....๔๔	อานาเปตี.....๒๔	อาหฺร.....๕๓	อุภฺรฐหตี.....๒๖	โอตาเรตี.....๒๖
อธิวาเสสี.....๔๖	อวฺรตี.....๕๓	อาทาย.....๒๙	อาหฺรตี.....๕๒	อุภฺรฐาตี.....๒๖	โอโลเกสี.....๔๓
อธิวตฺถ.....๔๖	อโวจ.....๔๔	อาทิตฺโต.....๓๑	อาหฺรธาหิ.....๕๒	อุปธาเรนฺโต.....๓๑	โอหฺย.....๕๓
อธิเสสฺสตี.....๔๙	อโวจฺจตถ.....๔๔	อาทียตี.....๒๘	อาหฺสุ.....๓๕	อุปชฺชตี.....๓๔	

ปจ ธาตุ ใน ๕ วาจก

แสดง ปจ ธาตุ เพื่อเป็นตัวอย่าง
แต่กิริยาในหลายรูปก็ไม่ได้ใช้

ปจ: ปจติ กัตตุวาจก

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อ	ติ

ปจติ ย่อมหุง

ปจติ (ปจ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมหุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ

สี: สียเต ภาววาจก

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
สี	ย	เต

สียเต (อันเขา) ย่อมนอน

สียเต (สี-ย-เต) แปลว่า (อันเขา) ย่อมนอน
มาจาก สี ธาตุ ในความนอน ย ปัจจัย
เต วัตตมานาวิภัตติ
(ภาววาจกใช้กัมมธาตุเท่านั้น)

ปจ: ปจยติ กัมมวาจก

ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อิ	ย	ติ

ปจยติ (อันเขา) ย่อมหุง^๑

ปจยติ (ปจ-อิ-ย-ติ) แปลว่า (อันเขา) ย่อมหุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง อิ อากม
ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

ปจ: ปจจติ กัมมวาจก

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ย	ติ
ปจจ	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ปจจติ (อันเขา) ย่อมหุง

ปจจติ (ปจ-ย-ติ) แปลว่า (อันเขา) ย่อมหุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ย ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ย กับ จ ที่ที่สุดธาตุ เป็น จจ

๑ รูป ปจย- นี้ไม่ได้ใช้ ใช้รูป ปจจ- เป็นหลัก
เช่น ปจจติ ปจจิตถ ปจจมาน

ปจ: ปาเจติ เหตุกัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณ	ติ
ปาจ	ณ	ติ พุทฺธ อ
ปาจ	เอ	ติ ลบ ณ

ปาเจติ ย่อมให้หุง^๒

ปาเจติ (ปจ-ณ-ติ) แปลว่า ย่อมให้หุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ณ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ พุทฺธ อ เป็น อา ลบ ณ

ปจ: ปาจยติ เหตุกัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณ	ย ติ
ปาจ	ณ	ย ติ พุทฺธ อ
ปาจ	อย	ติ ลบ ณ

ปาจยติ ย่อมให้หุง^๒

ปาจยติ (ปจ-ณ-ย-ติ) แปลว่า ย่อมให้หุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง
ณ ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
พุทฺธ อ เป็น อา ลบ ณ

ปจ: ปาจาเปติ เหตุกัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณา	เป ติ ลบสระที่สุดธาตุ
ปาจ	ณา	เป ติ พุทฺธ อ
ปาจ	อา	เป ติ ลบ ณ

ปาจาเปติ ย่อมให้หุง^๒

ปาจาเปติ (ปจ-ณา-เป-ติ) แปลว่า ย่อมให้หุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ณาเป ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ พุทฺธ อ เป็น อา ลบ ณ

๒ แสดงด้วย ปจ ธาตุเพื่อให้เห็นการพหุर्थ
เพราะเป็นธาตุอยู่ในตัวอย่าง ๕ วาจก ใน
“แบบเรียน” แต่ ปจ ธาตุนี้ไม่พหุर्थ เช่น
ปจาเปติ ปจาเปตวา (พบเพียง ปจาเปตวา
ใน ธอ. ที่พหุर्थบ้าง) แม้รูปพหุर्थ ปาเจ-
ก็ยังไม่พบ (พบแต่ วิปาเจนติ โพนทนา)

ปจ: ปาจาปยติ เหตุกัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณา	ปย ติ ลบสระที่สุดธาตุ
ปาจ	ณา	ปย ติ พุทฺธ อ
ปาจ	อา	ปย ติ ลบ ณ

ปาจาปยติ ย่อมให้หุง^๒

ปาจาปยติ (ปจ-ณา-ปย-ติ) แปลว่า ย่อมให้หุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ณาปย ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ พุทฺธ อ เป็น อา ลบ ณ

ปจ: ปาจยเต เหตุกัมม.

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณ	อิ	ย	เต
ปาจ	ณ	อิ	ย	เต พุทฺธ อ
ปาจ	เอ	อิ	ย	เต ลบ ณ
ปาจ	เอ	อิ	ย	เต ลบ เอ

ปาจยเต (อันเขา) ย่อมให้หุง^๒

ปาจยเต (ปจ-ณ-อิ-ย-เต)
แปลว่า (อันเขา) ย่อมให้หุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ณ ปัจจัย
อิ อากม ย ปัจจัย เต วัตตมานาวิภัตติ
พุทฺธ อ เป็น อา ลบ ณ ลบ เอ

ปจ: ปาจยียเต เหตุกัมม.

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณ	ย	อิ	ย
ปาจ	ณ	ย	อิ	ย เต พุทฺธ อ
ปาจ	อย	อิ	ย	เต ลบ ณ
ปาจ	อย	อิ	ย	เต ลบ อ

ปาจยียเต (อันเขา) ย่อมให้หุง^๒

ปาจยียเต (ปจ-ณ-ย-อิ-ย-เต)
แปลว่า (อันเขา) ย่อมให้หุง
มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ณ ย ปัจจัย
อิ อากม ย ปัจจัย เต วัตตมานาวิภัตติ
พุทฺธ อ เป็น อา ลบ ณ ลบ อ ที่ ย

ปจ: ปาจาปิยเต เหตุกัมม.

ธาตุ	ปัจจัย	อากมปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณาเป	อิ	ย เต
ปาจ	ณาเป	อิ	ย เต พฤษธี อ
ปาจ	อาเป	อิ	ย เต ลป ณ
ปาจ	อาป	อิ	ย เต ลป เอ

ปาจาปิยเต (อันเขา) ย่อมให้หุง ๒

ปาจิยเต (ปจ-ณาเป-อิ-ย-เต)
 แปลว่า (อันเขา) ย่อมให้หุง
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ณาเป ปัจจัย
 อิ อากม ย ปัจจัย เต วัตตมานาวิภัตติ
 พฤษธี อ เป็น อา ลป ณ ลป เอ

ปจ: ปาจาปิยเต เหตุกัมม.

ธาตุ	ปัจจัย	อากมปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณาปย	อิ	ย เต
ปาจ	ณาปย	อิ	ย เต พฤษธี อ
ปาจ	อาปย	อิ	ย เต ลป ณ
ปาจ	อาปย	อิ	ย เต ลป อ

ปาจาปิยเต (อันเขา) ย่อมให้หุง ๒

ปาจิยเต (ปจ-ณาปย-อิ-ย-เต)
 แปลว่า (อันเขา) ย่อมให้หุง
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ณาปย ปัจจัย
 อิ อากม ย ปัจจัย เต วัตตมานาวิภัตติ
 พฤษธี อ เป็น อา ลป ณ ลป อ ที่ ย

ปจ: ปจนโต ปจนต์ กัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อ	อนต	ลี

ปจนโต ปุ. ปจนต์ นปุ. หุงอยู่

ปจนโต ปจนต์ (ปจ-อ-อนต-ลี) แปลว่า หุงอยู่
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง อ ปัจจัย
 อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ปจ: ปจ กัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อ	อนต ลี
ปจ	อ	ออี แปลง นต กับ ลี เป็น อ

ปจ หุงอยู่, เมื่อหุง

อนต ปุ. แจกอย่าง ภควนตุ. ป.เอก. มีรูปเป็น -

ปจ (ปจ-อ-อนต-ลี) แปลว่า หุงอยู่
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง
 อ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
 แปลง นต กับ ลี เป็น อ

ปจ: ปจนตี กัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อ	อนต อี ลี

ปจนตี อิต. หุงอยู่

ปจนตี (ปจ-อ-อนต-อี-ลี) แปลว่า หุงอยู่
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง อ ปัจจัย
 อนต ปัจจัย อี ปัจจัยเครื่องหมายอิตถิลิงค์
 ลี ปฐมวิภัตติ

ปจ: ปจมาน ปจมาน กัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อ	มาน ลี

ปจมาน ปุ. ปจมาน นปุ. หุงอยู่

ปจมาน ปจมาน (ปจ-อ-มาน-ลี)
 แปลว่า หุงอยู่
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง อ ปัจจัย
 มาน ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ปจ: ปจมานา กัตตุ.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อ	มาน อา ลี

ปจมานา อิต. หุงอยู่

ปจมานา (ปจ-อ-มาน-อา-ลี) แปลว่า หุงอยู่
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง อ ปัจจัย
 มาน ปัจจัย อา ปัจจัยเครื่องหมายอิตถิลิงค์
 ลี ปฐมวิภัตติ

ปจ: ปจิยมาน กัมม.

ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อิ	ย มาน	ลี

ปจิยมาน (อันเขา) หุงอยู่^๓

ปจิยมาน (ปจ-อิ-ย-มาน-ลี)
 แปลว่า (อันเขา) หุงอยู่
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง อิ อากม
 ย ปัจจัย มาน ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

๓ รูป ปจิย- นี้ไม่ได้ใช้ ใช้รูป ปจจ- เป็นหลัก
 เช่น ปจจติ ปจจิตถ ปจจมาน

ปจ: ปจจมาน กัมม.

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ย	มาน	ลี

ปจจ มาน ลี แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ปจจมาน (อันเขา) หุงอยู่

ปจจมาน (ปจ-ย-มาน-ลี)
 แปลว่า (อันเขา) หุงอยู่
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ย ปัจจัย
 มาน ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
 แปลง ย กับ จ ที่ที่สุดธาตุเป็น จจ

ปจ: ปจิต กัมม.

ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อิ	ต	ลี

ปจิต (อันเขา) หุงแล้ว

ปจิต (ปจ-อิ-ต-ลี)
 แปลว่า (อันเขา) หุงแล้ว
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง อิ อากม
 ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ปจ: ปกโก กัตตุ. กัมม.

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ต	ลี
ปจ	ต	ลี ลปที่สุดธาตุ
ป	ก	ก ลี แปลง ต

ปกโก สุกแล้ว; (อันเขา) หุงแล้ว *

ปกโก (ปจ-ต-ลี)
 แปลว่า สุกแล้ว; (อันเขา) หุงแล้ว
 มาจาก ปจ ธาตุ ในความหุง ต ปัจจัย
 ลี ปฐมวิภัตติ ลป จ ที่ที่สุดธาตุ
 แปลง ต เป็น ก

* ขนาน นาฬิกาทโนว ปกโก. (อันเขา) หุงแล้ว;
 อมพปกก มะม่วงสุก(แล้ว), ปริกโก วย.

ปจ: ปาจิโต *เหตุกัมม.*

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณ	อิ	ต	ลี
ปจ	ณ	อิ	ต	ลี พุทฺธ อ
ปจ	เอ	อิ	ต	ลี ลป ณ
ปจ	เอ	อิ	ต	ลี ลป เอ

ปาจิโต (อันเขา) ให้หุงแล้ว

ปาจิโต (ปจ-ณ-อิ-ต-ลี)
 แปลว่า (อันเขา) ให้หุงแล้ว
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **ณ** ปัจจัย
อิ อากม **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ
 พุทฺธ อ เป็น **อา ลป ณ ลป เอ**

ปจ: ปาจยิต *เหตุกัมม.*

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณ	อิ	ต	ลี
ปจ	ณ	อิ	ต	ลี พุทฺธ อ
ปจ	อย	อิ	ต	ลี ลป ณ

ปาจยิต (อันเขา) ให้หุงแล้ว

ปาจยิต (ปจ-ณ-อิ-ต-ลี)
 แปลว่า (อันเขา) ให้หุงแล้ว
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **ณ** ปัจจัย
อิ อากม **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ
 พุทฺธ อ เป็น **อา ลป ณ**

ปจ: ปาจายิต *เหตุกัมม.*

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณาเป	อิ	ต	ลี
ปจ	ณาเป	อิ	ต	ลี พุทฺธ อ
ปจ	อาเป	อิ	ต	ลี ลป ณ
ปจ	อาเป	อิ	ต	ลี ลป เอ

ปาจายิต (อันเขา) ให้หุงแล้ว

ปาจายิต (ปจ-ณาเป-อิ-ต-ลี)
 แปลว่า (อันเขา) ให้หุงแล้ว
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **ณาเป** ปัจจัย
อิ อากม **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ
 พุทฺธ อ เป็น **อา ลป ณ ลป เอ**

ปจ: ปาจายิต *เหตุกัมม.*

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณาปย	อิ	ต	ลี
ปจ	ณาปย	อิ	ต	ลี พุทฺธ อ
ปจ	อาปย	อิ	ต	ลี ลป ณ

ปาจายิต (อันเขา) ให้หุงแล้ว

ปาจายิต (ปจ-ณาเป-อิ-ต-ลี)
 แปลว่า (อันเขา) ให้หุงแล้ว
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **ณาปย** ปัจจัย
อิ อากม **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ
 พุทฺธ อ เป็น **อา ลป ณ**

ปจ: ปจิตวา *กัตตุ.*

ธาตุ	อากม	ปัจจัย
ปจ	อิ	ตฺวา

ปจิตวา หุงแล้ว

ปจิตวา (ปจ-อิ-ตฺวา) แปลว่า หุงแล้ว
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **อิ** อากม
ตฺวา ปัจจัย

ปจ: ปจิตวา *กัตตุ.*

ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อิ	ตฺวณฺตุ	ลี
ปจ	อิ	ตฺวา	ลี แปลง นฺตุ ลป ลี

ปจิตวา ปุ. หุงแล้ว

ปจิตวา (ปจ-อิ-ตฺวณฺตุ) แปลว่า หุงแล้ว
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **อิ** อากม
ตฺวณฺตุ ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ
 แปลง นฺตุ เป็น **อา ลป ลี**

ปจ: ปจิตาวี ปจิตาวินี *กัตตุ.*

ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อิ	ตาวี	ลี
ปจ	อิ	ตาวี	ลี ลป ลี

ปจิตาวี ปุ. หุงแล้ว

ปจ อิ ตาวี **อินี** ลี ลง **อินี** ปัจจัย

ปจิตาวินี อิต. หุงแล้ว

ปจ อิ ตาวี ลี **รัสสะ อี**

ปจิตาวี นป. หุงแล้ว

ปจิตาวี ปจิตาวินี ปจิตาวี (ปจ-อิ-ตาวี-ลี)
 แปลว่า หุงแล้ว
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **อิ** อากม
ตาวี ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ

ปจ: ปจนิโย *กัมม.*

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อนีย	ลี

ปจนิโย (อันเขา) ฟังหุง

ปจนิโย (ปจ-อนีย-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฟังหุง
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **อนีย** ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัตติ

ปจ: ปจิตพโพ *กัมม.*

ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	อิ	ตพพ	ลี

ปจิตพโพ (อันเขา) ฟังหุง

ปจิตพโพ (ปจ-อิ-ตพพ-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฟังหุง
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **อิ** อากม
ตพพ ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ

ปจ: ปจาเปตพโพ *กัมม.*

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
ปจ	ณาเป	ตพพ	ลี
ปจ	ณาเป	ตพพ	ลี พุทฺธ อ
ปจ	อาเป	ตพพ	ลี ลป ณ

ปจาเปตพโพ (อันเขา) ฟังให้หุง

ปจาเปตพโพ (ปจ-ณาเป-ตพพ-ลี)
 แปลว่า (อันเขา) ฟังให้หุง
 มาจาก **ปจ** ธาตุ ในความหุง **ณาเป** ปัจจัย
ตพพ ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ
 พุทฺธ อ เป็น **อา ลป ณ**

ก

กขช: กงขติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กงข	อ	ติ

กงขติ ย่อมสงสสัย

กงขติ (กงข-อ-ติ) แปลว่า ย่อมสงสสัย
มาจาก กงข ธาตุ ในความสงสสัย
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

กขช: อากงขติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	กงข	อ	ติ

อากงขติ ย่อมหวัง

อากงขติ (อา-กงข-อ-ติ) แปลว่า ย่อมหวัง
มาจาก อา บทหน้า กงข ธาตุ ในความหวัง
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

กขช: อากงขมานโน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	กงข	อ	มาน

อากงขมานโน หวังอยู่

อากงขติ (อา-กงข-อ-มาน-โน) แปลว่า หวังอยู่
มาจาก อา บทหน้า กงข ธาตุ ในความหวัง
อ ปัจจัย มาน ปัจจัย โน ปรฐมาวิภัตติ

กถ: กเถลล

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
กถ	เณ	ส	อี
กถ	เอ	ส	อี ลบ ณ (ไม่พฤทธิ)
กถ	เอ	ส	อี รัสสะ อี

กเถลล กล่าวแล้ว

กเถลล (กถ-เณ-ส-อี) แปลว่า กล่าวแล้ว
มาจาก กถ ธาตุ ในความกล่าว เณ ปัจจัย
ส อาคม อี อัชชัตตนิวิภัตติ
ลบ ณ รัสสะ อี เป็น อี

กถ: กเถลล

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
กถ	เณ	ส	อุ
กถ	เอ	ส	อุ ลบ ณ (ไม่พฤทธิ)

กเถลล กล่าวแล้ว

กเถลล (กถ-เณ-ส-อุ) แปลว่า กล่าวแล้ว
มาจาก กถ ธาตุ ในความกล่าว เณ ปัจจัย
ส อาคม อุ อัชชัตตนิวิภัตติ ลบ ณ

กถ: กถย

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กถ	ณย	อี
กถ	อย	อี ลบ ณ (ไม่พฤทธิ)
กถ	อย	อี รัสสะ อี

กถย กล่าวแล้ว

กถย (กถ-ณย-อี) แปลว่า กล่าวแล้ว
มาจาก กถ ธาตุ ในความกล่าว ณย ปัจจัย
อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ อี เป็น อี

กถ: กถยีส

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กถ	ณย	อุ
กถ	อย	อุ ลบ ณ (ไม่พฤทธิ)
กถ	อย	อิสฺส แปลง อุ

กถยีส กล่าวแล้ว

กถยีส (กถ-ณย-อุ) แปลว่า กล่าวแล้ว
มาจาก กถ ธาตุ ในความกล่าว ณย ปัจจัย
อุ อัชชัตตนิวิภัตติ แปลง อุ เป็น อิสฺส

กมป: กมปติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กมป	อ	ติ

กมปติ ย่อมหวั่นไหว

กมปติ (กมป-อ-ติ) แปลว่า ย่อมหวั่นไหว
มาจาก กมป ธาตุ ในความหวั่นไหว
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

กม: จงกมติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กม	อ	ติ
กกม	อ	ติ เทวภาวะ
กัม	อ	ติ นิคคหิตอาคม
จัม	อ	ติ แปลง ก
จจกม	อ	ติ แปลงนิคคหิต

จงกมติ ย่อมจงกรม, ก้าวไป

จงกมติ (กม-อ-ติ)
แปลว่า ย่อมจงกรม, ก้าวไป
มาจาก กม ธาตุ ในความก้าว อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ เทวภาวะต้นธาตุ
ลงนิคคหิตอาคม แปลง ก เป็นวรรค จ
แปลงนิคคหิตเป็น ง

กม: นิกขมติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	กม	อ	ติ
นิ	ขม	อ	ติ แปลง ก
นิ	กขม	อ	ติ ช้อน ก

นิกขมติ ย่อม(ก้าว)ออก

นิกขมติ (นิ-กม-อ-ติ) แปลว่า ย่อม(ก้าว)ออก
มาจาก นิ บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ก เป็น ข ช้อน ก

กม: นิกขมนโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	กม	อ	อนต
นิ	ขม	อ	อนต
นิ	กขม	อ	อนต
นิ	กขม	อ	อนต

นิกขมนโต (ก้าว)ออกอยู่

นิกขมนโต (นิ-กม-อ-อนต-ลี)
แปลว่า (ก้าว)ออกอยู่
มาจาก นิ บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว
อ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปรฐมาวิภัตติ
แปลง ก เป็น ข ช้อน ก แปลง ลี เป็น โอ

กม: นิกขนโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	กม	ต	ลี
นิ	ขม	ต	ลี แปลง ก
นิ	กขม	ต	ลี ช้อน ก
นิ	กขม	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
นิ	กข	นต	ลี ช้อน น
นิ	กข	นต	โอ แปลง ลี

นิกขนโต (ก้าว)ออกแล้ว

นิกขนโต (นิ-กม-ต-ลี) แปลว่า (ก้าว)ออกแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว
ต ปัจจัย ลี ปรฐมาวิภัตติ แปลง ก เป็น ข
ช้อน ก ลบ ม ที่สุดธาตุ ช้อน น
แปลง ลี เป็น โอ

กรม: นิกขมิตวา

บทหน้า	ธาตุ	อากม	ปัจจัย
นิ	กม	อิ	ตวา
นิ	ขม	อิ	ตวา แปลง ก
นิ	กขม	อิ	ตวา ช้อน ก

นิกขมิตวา (ก้าว)ออกแล้ว

นิกขมิตวา (นิ-กม-ตวา) แปลว่า (ก้าว)ออกแล้ว มาจาก นิ บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว ตวา ปัจจัย แปลง ก เป็น ข ช้อน ก

กรม: นิกขมม

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
นิ	กม	ตวา
นิ	ขม	ตวา แปลง ก
นิ	กขม	ตวา ช้อน ก
นิ	กขม	ย แปลง ตวา เป็น ย
นิ	กขมม	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

นิกขมม (ก้าว)ออกแล้ว

นิกขมม (นิ-กม-ตวา) แปลว่า (ก้าว)ออกแล้ว มาจาก นิ บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว ตวา ปัจจัย แปลง ก เป็น ข ช้อน ก (ธาตุมีอุปสรรคอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย (ธาตุลงท้ายด้วย ม) แปลง ย กับที่สุดธาตุ เป็น มม

กรม: ปกภูมิ ปกคามิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	กม	อ	อี
ป	กภูมิ	อ	อี ช้อน ก
ป	กภูมิ	อ	อี รัสสะ อี

ปกภูมิ หลีกไปแล้ว

ป	กภูมิ	อา	อิ ทิฆะ
---	-------	----	---------

ปกคามิ หลีกไปแล้ว

ปกคามิ (ป-กม-อ-อี) แปลว่า หลีกไปแล้ว มาจาก ป บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ ช้อน ก รัสสะ อี เป็น อี (ทิฆะ อ ปัจจัย เป็น อา เป็น ปกคามิ)

กรม: ปกมณโฑ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	กม	อ	อนต ลี
ป	กภูมิ	อ	อนต ลี ช้อน ก
ป	กภูมิ	อ	อนต โอ แปลง ลี

ปกมณโฑ (ก้าว)ออกอยู่, หลีกไปอยู่

ปกมณโฑ (ป-กม-อ-อนต-ลี) แปลว่า หลีกไปอยู่ มาจาก ป บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว อ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ช้อน ก แปลง ลี เป็น โอ

กรม: ปกนโฑ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	กม	ต	ลี
ป	กภูมิ	ต	ลี ช้อน ก
ป	กภูมิ	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ป	กภูมิ	นต	ลี ช้อน น
ป	กภูมิ	นต	โอ แปลง ลี

ปกนโฑ (ก้าว)ออกแล้ว, หลีกไปแล้ว

ปกนโฑ (ป-กม-ต-ลี) แปลว่า หลีกไปแล้ว มาจาก ป บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ช้อน ก ลบ ม ที่ที่สุดธาตุ ช้อน น แปลง ลี เป็น โอ

กรม: อติกกมติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อติ	กม	อ	ติ
อติ	กภูมิ	อ	ติ ช้อน ก

อติกกมติ ย่อมก้าวล่วง, ล่วงละเมิด

อติกกมติ (อติ-กม-อ-ติ) แปลว่า ย่อมก้าวล่วง, ล่วงละเมิด มาจาก อติ บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ช้อน ก

กรม: อติกกมิตวา

บทหน้า	ธาตุ	อากม	ปัจจัย
อติ	กม	อิ	ตวา
อติ	กภูมิ	อิ	ตวา ช้อน ก

อติกกมิตวา ก้าวล่วงแล้ว, ล่วงละเมิดแล้ว

อติกกมติ (อติ-กม-อิ-ตวา) แปลว่า ก้าวล่วงแล้ว, ล่วงละเมิดแล้ว มาจาก อติ บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว อิ อากม ตวา ปัจจัย ช้อน ก

กรม: อติกกมม

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อติ	กม	ตวา
อติ	กภูมิ	ตวา ช้อน ก
อติ	กภูมิ	ย แปลง ตวา เป็น ย
อติ	กภูมิ	ม แปลง ย กับที่สุดธาตุ

อติกกมม ก้าวล่วงแล้ว, ล่วงละเมิดแล้ว

อติกกมติ (อติ-กม-ตวา) แปลว่า ก้าวล่วงแล้ว, ล่วงละเมิดแล้ว มาจาก อติ บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว ตวา ปัจจัย ช้อน ก (ธาตุมีอุปสรรคอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย (ธาตุลงท้ายด้วย ม) แปลง ย กับที่สุดธาตุ เป็น มม

กรม: อกกมติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	กม	อ	ติ
อ	กม	อ	ติ รัสสะ อา
อ	กภูมิ	อ	ติ ช้อน ก

อกกมติ ย่อมเหยียบ, ย่ำ

อกกมติ (อา-กม-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเหยียบ มาจาก อา บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ รัสสะ อา เป็น อ ช้อน ก

กรม: อกนโฑ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	กม	ต	ลี
อ	กม	ต	ลี รัสสะ อา
อ	กภูมิ	ต	ลี ช้อน ก
อ	กภูมิ	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
อ	กภูมิ	นต	ลี ช้อน น

อกนโฑ เหยียบแล้ว

อกนโฑ (อา-กม-ต-ลี) แปลว่า เหยียบแล้ว มาจาก อา บทหน้า กม ธาตุ ในความก้าว ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ รัสสะ อา เป็น อ ช้อน ก ลบ ม ที่ที่สุดธาตุ ช้อน น

กม: อุปสงกมิตวา

บทหน้า	ธาตุ	อวคม	ปัจจัย
อุป ส	กม	อิ	ตวา
อุป สง	กม	อิ	ตวา แปลงนิคคหิต

อุปสงกมิตวา เข้าไปหาแล้ว

(เข้าไปใกล้-หา-พบ-เฝ้า)

อุปสงกมิตวา (อุป-ส-กม-อิ-ตวา)

แปลว่า เข้าไปหาแล้ว

มาจาก **อุป** บทหน้า **ส** บทหน้า

กม ธาตุ ในความก้าว **อิ** อวคม **ตวา** ปัจจัย

แปลงนิคคหิตเป็น ง

กม: อุปสงกมม

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อุป ส	กม	ตวา
อุป สง	กม	ตวา แปลงนิคคหิต
อุป สง	กม	ย แปลง ตวา เป็น ย
อุป สง	กมม	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

อุปสงกมม เข้าไปหาแล้ว

อุปสงกมม (อุป-ส-กม-ตวา)

แปลว่า เข้าไปหาแล้ว

มาจาก **อุป** บทหน้า **ส** บทหน้า

กม ธาตุ ในความก้าว **ตวา** ปัจจัย

แปลงนิคคหิตเป็น ง

(ธาตุมีอุปลักอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย

(ธาตุลงท้ายด้วย ม) แปลง ย กับที่สุดธาตุ

เป็น มม

กร: กโรมิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
กร	โอ	มิ

กโรมิ ย่อมทำ

กโรมิ (กร-โอ-มิ) แปลว่า ย่อมทำ

มาจาก **กร** ธาตุ ในความทำ

โอ ปัจจัย **มิ** วิภคตินีวิภคติ

กร: กุพพนติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
กร	โอ	อนติ
กร	อุ	อนติ แปลง โอ
กุ	อุ	อนติ แปลง อ ต้นธาตุเป็น อุ
กร	ว	อนติ แปลง อุ เป็น ว
กุ	ว	อนติ ลบที่สุดธาตุ
ก	ว	อนติ ซ้อน ว
ก	พพ	อนติ เอา ว เป็น พพ

กุพพนติ ย่อมทำ

กุพพนติ (กร-โอ-อนติ) แปลว่า ย่อมทำ

มาจาก **กร** ธาตุ ในความทำ **โอ** ปัจจัย

ติ วิภคตินีวิภคติ

แปลง โอ เป็น **อุ** แปลง **อ** ต้นธาตุเป็น **อุ**

แปลง **อุ** เป็น **ว** **ลบที่สุดธาตุ** **ซ้อน** ว

แปลง **ว** เป็น **พพ**

กร: กยิริติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
กร	ยิริ	ติ
กร	ยิริ	ติ ลบที่สุดธาตุ

กยิริติ ย่อมทำ

กยิริติ (กร-ยิริ-ติ) แปลว่า ย่อมทำ

มาจาก **กร** ธาตุ ในความทำ **ยิริ** ปัจจัย

ติ วิภคตินีวิภคติ

แปลง ยิริ เป็น **ย** แปลง **อ** ต้นธาตุเป็น **อุ**

แปลง **อุ** เป็น **ว** **ลบที่สุดธาตุ** **ซ้อน** ว

แปลง **ว** เป็น **พพ**

กร: กรสสุ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
กร	โอ	สสุ
กร	อ	สสุ แปลง โอ

กรสสุ จงทำ

กรสสุ (กร-โอ-สสุ) แปลว่า จงทำ

มาจาก **กร** ธาตุ ในความทำ **โอ** ปัจจัย

สสุ ปัญจมีวิภคติ แปลง โอ เป็น **อ**

กร: อกริ

อวคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
อ	กร	โอ	อิ
อ	กร	โ	อิ ลบ โอ
อ	กร	อิ	รัสสะ อิ

อกริ ได้ทำแล้ว

อกริ (อ-กร-โอ-อิ) แปลว่า ได้ทำแล้ว

มาจาก **อ** อวคม **กร** ธาตุ ในความทำ

โอ ปัจจัย **อิ** อชชัตตนิวิภคติ

ลบ โอ **รัสสะ** **อิ** เป็น **อิ**

กร: อกริส

อวคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
อ	กร	โอ	อุ
อ	กร	โ	อุ ลบ โอ
อ	กร	อิ	อุ แปลง อุ

อกริส ได้ทำแล้ว

อกริ (อ-กร-โอ-อุ) แปลว่า ได้ทำแล้ว

มาจาก **อ** อวคม **กร** ธาตุ ในความทำ

โอ ปัจจัย **อุ** อชชัตตนิวิภคติ

ลบ โอ แปลง **อุ** เป็น **อิ**

อิ แปลง **อิ** เป็น **อิ**

กร: อกาลิ

อวคม	ธาตุ	ปัจจัย	อวคม	วิภคติ
อ	กร	โอ	สุ	อิ ลบ สที่ที่สุดธาตุ
อ	กา	สุ	อิ กร เป็น กา	
อ	กา	โ	สุ อิ ลบ โอ	
อ	กา	สุ	อิ รัสสะ อิ	

อกาลิ ได้ทำแล้ว

อกาลิ (อ-กร-โอ-สุ-อิ) แปลว่า ได้ทำแล้ว

มาจาก **อ** อวคม **กร** ธาตุ ในความทำ

โอ ปัจจัย **สุ** อวคม **อิ** อชชัตตนิวิภคติ

แปลง **กร** เป็น **กา** **ลบ** โอ **รัสสะ** **อิ** เป็น **อิ**

แปลง **อิ** เป็น **อิ**

กร: อกัสน

อวคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
อ	กร	โอ	อุ
อ	กร	โอ	อุ ลบ ที่ที่สุดธาตุ
อ	ก	โ	อุ ลบ โอ
อ	ก	อิ	อุ แปลง อุ

อกัสน ได้ทำแล้ว

อกาลิ (อ-กร-โอ-อุ) แปลว่า ได้ทำแล้ว

มาจาก **อ** อวคม **กร** ธาตุ ในความทำ

โอ ปัจจัย **อุ** อชชัตตนิวิภคติ

ลบ ที่ที่สุดธาตุ **ลบ** โอ แปลง **อุ** เป็น **อิ**

กร: กยิรา

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
กร	ยิริ	เอยย
กร	ยิริ	เอยย ลบ ที่ที่สุดธาตุ
ก	ยิริ	อา แปลง เอยย

กยิรา พึงทำ

กยิรา (กร-ยิริ-เอยย) แปลว่า พึงทำ

มาจาก **กร** ธาตุ ในความทำ **ยิริ** ปัจจัย

เอยย สัตตมีวิภคติ

ลบ ที่ที่สุดธาตุ แปลง **เอยย** เป็น **อา**

กร: กยิราถ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	ยิร	เอยยุ <i>ลปสรรที่สุตธาตุ</i>
กร	ยิร	เอยยุ <i>ลปที่สุตธาตุ</i>
ก	ยิร	เอถ <i>ใช้ เอถ แทน</i>
ก	ยิร	อาถ <i>แปลง เอ เป็น อา</i>

กยิราถ พึงทำ

กยิราถ (กร-ยิร-เอยยุ) แปลว่า พึงทำ
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ ยิร ปัจจัย
เอยยุ สัตตมีวิภัตติ
ลปที่สุตธาตุ ใช้ เอถ แทน เอยยุ
แปลง เอ เป็น อา^๖

กร: กริสฺสติ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
กร	โอ	อิ	สฺสติ
กร	โ	อิ	สฺสติ <i>ลป โ</i>

กริสฺสติ จักทำ

กริสฺสติ (กร-โอ-อิ-สฺสติ) แปลว่า จักทำ
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ
โอ ปัจจัย อิ อาคม สฺสติ ภาวิสสันตวิภัตติ

กร: กาทิธิ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
กร	โอ	อิ	สฺสติ <i>ลปสรรที่สุตธาตุ</i>
กาห	โอ	อิ	สฺสติ <i>แปลง กร</i>
กาห	โ	อิ	สฺสติ <i>ลป โ</i>
กาห		อิ	สฺสติ <i>ลป สฺส</i>

กาหิธิ (=กริสฺสติ) จักทำ

กาหิธิ (กร-โอ-อิ-สฺสติ) แปลว่า จักทำ
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ
โอ ปัจจัย อิ อาคม สฺสติ ภาวิสสันตวิภัตติ
แปลง กร เป็น กาห *ลป โ* *ลป สฺส*

กร: อกริสฺส

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
อ	กร	โอ	อิ	สฺสา
อ	กร	โ	อิ	สฺสา <i>ลป โ</i>
อ	กร		อิ	สฺส <i>รัสสะ อา</i>

อกริสฺส จักได้ทำแล้ว

อกริสฺส (อ-กร-โอ-อิ-สฺสา) แปลว่า จักได้ทำแล้ว
มาจาก อ อาคม กร ธาตุ ในความทำ
โอ ปัจจัย อิ อาคม สฺสา กาลาติปัตติวิภัตติ
ลป โ *รัสสะ อา* เป็น อ

กร: กรโนโต กรโนต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	โอ	อนต <i>ลี</i>

กรโนโต ปุ กรโนต นปุ ทำอยู่

กรโนโต กรโนต (กร-โอ-อนต-ลี) แปลว่า ทำอยู่
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ
โอ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

กร: กรโนติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	โอ	อนต <i>อี ลี</i>

กรโนติ อิต. ทำอยู่

กรโนติ (กร-โอ-อนต-อี-ลี) แปลว่า ทำอยู่
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ โอ ปัจจัย
อนต ปัจจัย อี ปัจจัยเครื่องหมายอิตติลิงค์
ลี ปฐมวิภัตติ

กร: กร

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	โอ	อนต <i>ลี</i>
กร	โ	อนต <i>ลป โ</i>
กร		อ <i>แปลง นต กับ ลี เป็น อ</i>

กร ทำอยู่, เมื่อทำ

อนต ปุ. แจกอย่าง ภาวนตุ. ป.เอก. มีรูปเป็น °

กร (กร-โอ-อนต-ลี) แปลว่า ทำอยู่
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ
โอ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
ลป โ *แปลง นต กับ ลี เป็น อ*

กร: กรุมาโน

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	โอ	มาน	ลี <i>ลปสรรที่สุตธาตุ</i>
กร	โอ	มาน	ลี <i>แปลง อ</i>
กร	อุ	มาน	ลี <i>แปลง โ</i>

กรุมาโน ทำอยู่

กรุมาโน (กร-โอ-มาน-ลี) แปลว่า ทำอยู่
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ
โอ ปัจจัย มาน ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
แปลง อ ที่ ก เป็น อุ *แปลง โ* เป็น อุ

กร: กรียมาโน

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	อิ	ย	มาน <i>ลี</i>

กรียมาโน (อันเขา) ทำอยู่

กรียมาโน (กร-อิ-ย-มาน-ลี)
แปลว่า (อันเขา) ทำอยู่
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ อิ อาคม
ย ปัจจัย มาน ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

กร: กรียมาโน

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	เณ	อิ	ย	มาน <i>ลี</i>
การ	เณ	อิ	ย	มาน <i>ลี พุทธิ อ</i>
การ	เอ	อิ	ย	มาน <i>ลี ลป ณ</i>
การ	เ	อิ	ย	มาน <i>ลี ลป เอ</i>

กรียมาโน (อันเขา) ให้ทำอยู่

กรียมาโน (กร-เณ-อิ-ย-มาน-ลี)
แปลว่า (อันเขา) ให้ทำอยู่
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ เณ ปัจจัย
อิ อาคม ย ปัจจัย มาน ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัตติ
พุทธิ อ เป็น อา *ลป ณ* *ลป เอ*

กร: กโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	ต	ลี
กร	ต	ลี <i>ลปที่สุตธาตุ</i>

กโต (อันเขา) ทำแล้ว

กโต (กร-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ทำแล้ว
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ ต ปัจจัย
ลป ร *ที่สุตธาตุ*

กร: การิโต

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
กร	เณ	อิ	ต	ลี
การ	เณ	อิ	ต	ลี <i>พุทธิ อ</i>
การ	เอ	อิ	ต	ลี <i>ลป ณ</i>
การ	เ	อิ	ต	ลี <i>ลป เอ</i>

การิโต (อันเขา) ให้ทำแล้ว

การิโต (กร-เณ-อิ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ให้ทำแล้ว
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ เณ ปัจจัย อิ
อาคม ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
พุทธิ อ เป็น อา *ลป ณ* *ลป เอ*

กร: การยิต

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัติ
กร	ณย	อิ	ต	สิ
การ	ณย	อิ	ต	สิ พฤทธิ อ
การ	อย	อิ	ต	สิ ลบ ณ

การยิต (อันเขา) ให้ทำแล้ว

การยิต (กร-ณย-อิ-ต-สิ)
แปลว่า (อันเขา) ให้ทำแล้ว
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ ณย ปัจจัย
อิ อากม ต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัติ
พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ

กร: การาปีโต

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัติ
กร	ณาเป	อิ	ต	สิ
การ	ณาเป	อิ	ต	สิ พฤทธิ อ
การ	อาเป	อิ	ต	สิ ลบ ณ
การ	อาป	อิ	ต	สิ ลบ เอ

การาปีโต (อันเขา) ให้ทำแล้ว

การาปีโต (กร-ณาเป-อิ-ต-สิ)
แปลว่า (อันเขา) ให้ทำแล้ว
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ ณาเป ปัจจัย
อิ อากม ต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัติ
พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ ลบ เอ

กร: การาปยิต

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัติ
กร	ณาปย	อิ	ต	สิ
การ	ณาปย	อิ	ต	สิ พฤทธิ อ
การ	อาปย	อิ	ต	สิ ลบ ณ

การาปยิต (อันเขา) ให้ทำแล้ว

การาปยิต (กร-ณาปย-อิ-ต-สิ)
แปลว่า (อันเขา) ให้ทำแล้ว
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ ณาปย ปัจจัย
อิ อากม ต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัติ
พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ

กร: กริตวา กริตวาน

ธาตุ	อากม	ปัจจัย
กร	อิ	ตฺวา/ตฺวาน

กริตวา กริตวาน ไปแล้ว

กริตวา กริตวาน (กร-อิ-ตฺวา/ตฺวาน)
แปลว่า ทำแล้ว
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ อิ อากม
ตฺวา/ตฺวาน ปัจจัย ลบ ร ที่สุดธาตุ

กร: กตฺวา

ธาตุ	ปัจจัย
กร	ตฺวา
กร	ตฺวา ลบที่สุดธาตุ

กตฺวา ทำแล้ว

กตฺวา (กร-ตฺวา) แปลว่า ทำแล้ว
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ ตฺวา ปัจจัย
ลบ ร ที่สุดธาตุ

กร: กรณีย

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
กร	อนีย	สิ
กร	อนีย	สิ แปลง น

กรณีย-ยา-ย (อันเขา) ฟังทำ

กรณีย (กร-อนีย-สิ) แปลว่า (อันเขา) ฟังทำ
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ อนีย ปัจจัย
สิ ปฐมวิภัติ แปลง น เป็น ณ

กร: กตตพฺพ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
กร	ตพฺพ	สิ
กร	ตพฺพ	สิ ลบที่สุดธาตุ
ก	ตตพฺพ	สิ ช้อน ต

กตตพฺพ (อันเขา) ฟังทำ

กตตพฺพ (กร-ตพฺพ-สิ) แปลว่า (อันเขา) ฟังทำ
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ
ตพฺพ ปัจจัย สิ ปฐมวิภัติ
ลบ ร ที่สุดธาตุ ช้อน ต

กร: กาทพฺพ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
กร	ตพฺพ	สิ
กา	ตพฺพ	สิ แปลง กร

กาทพฺพ (อันเขา) ฟังทำ

กาทพฺพ (กร-ตพฺพ-สิ) แปลว่า (อันเขา) ฟังทำ
มาจาก กร ธาตุ ในความทำ ตพฺพ ปัจจัย
สิ ปฐมวิภัติ แปลง กร เป็น กา

กร: ทุกกฺ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ท	กร	ต	สิ
ท	กร	ต	สิ ลบที่สุดธาตุ
ท	ก	ต	สิ ช้อน ก
ท	ก	ฏ	สิ แปลง ต

ทุกกฺ (อันเขา) ทำชั่วแล้ว

ทุกกฺ (ท-กร-ต-สิ) แปลว่า (อันเขา) ทำชั่วแล้ว
มาจาก ท บทหน้า กร ธาตุ ในความทำ
ต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัติ
ลบที่สุดธาตุ ช้อน ก แปลง ต เป็น ฏ

กร: สงฺขโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ส	กร	ต	สิ
ส	กร	ต	สิ ลบที่สุดธาตุ
ส	ข	ต	สิ แปลง ก
ส	ข	ต	สิ แปลงนิคหิต

สงฺขโต (อันปัจจัย) ประชุมแล้ว

สงฺขโต (ส-กร-ต-สิ) แปลว่า
(อันปัจจัย) ประชุมแล้ว
มาจาก ส บทหน้า กร ธาตุ ในความทำ
ต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัติ
ลบที่สุดธาตุ แปลง ก เป็น ข
แปลงนิคหิตเป็น ง

กิ: กีนาคิ กีนาคิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
กิ	นา	ติ

กีนาติ กีนาคิ ย่อมซื้อ

กีนาติ (กิ-นา-ติ) แปลว่า ย่อมซื้อ
มาจาก กิ ธาตุ ในความซื้อ นา ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ
กีนาติ: แปลง นา เป็น ณา

กี: วิภักินาติ วิภักินาติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
วิ	กี	นา	ติ
วิ	กกี	นา	ติ

วิภักินาติ วิภักินาติ

วิภักินาติ วิภักินาติ ย่อมขยาย

วิภักินาติ (วิ-กี-นา-ติ) แปลว่า ย่อมขยายมาจาก วิ บทหน้า กี ธาตุ ในความขึ้นนา ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภักติ *ซ้อน ก*

วิภักินาติ: แปลง นา เป็น ณา

กฺษ: กฺษณมติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
กฺษ	ย	ติ
กฺษณ	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

กฺษณมติ ย่อมโกรธ

กฺษณมติ (กฺษ-ย-ติ) แปลว่า ย่อมโกรธมาจาก กฺษ ธาตุ ในความโกรธ ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภักติ

แปลง ย กับ ฐ ที่ที่สุดธาตุเป็น ษณ

กฺษ: กฺษุโธ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
กฺษ	ต	สิ
กฺษ	ต	สิ

กฺษุโธ โกรธแล้ว

กฺษุโธ (กฺษ-ต-สิ) แปลว่า โกรธแล้วมาจาก กฺษ ธาตุ ในความโกรธ ต ปัจจัย สิ ปฐมาวิภักติ

ลบ ฐ ที่ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ทุธ

กฺษ: กฺษปติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
กฺษ	ย	ติ
กฺษป	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

กฺษปติ ย่อมโกรธ, กำเริบ

กฺษปติ (กฺษ-ย-ติ) แปลว่า ย่อมโกรธ, กำเริบมาจาก กฺษ ธาตุ ในความโกรธ ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภักติ

แปลง ย กับ ป ที่ที่สุดธาตุเป็น ปป

กฺษ: กฺษปีโต

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภักติ
กฺษ	อิ	ต	สิ

กฺษปีโต โกรธแล้ว, กำเริบแล้ว

กฺษปีโต (กฺษ-อิ-ต-สิ) แปลว่า โกรธแล้วมาจาก กฺษ ธาตุ ในความโกรธ อิ อาคม ต ปัจจัย สิ ปฐมาวิภักติ

กฺษ: ปกฺโกสติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
ป	กฺษ	อ	ติ
ป	โกส	อ	ติ

ปกฺโกสติ ย่อมเรียกมา

ปกฺโกสติ (ป-กฺษ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเรียกมาจาก ป บทหน้า กฺษ ธาตุ ในความเรียกมา อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภักติ

พฤทธิ์ อ เป็น โอ *ซ้อน ก*

กฺษ: ปกฺโกสาเปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
ป	กฺษ	ณาเป	ติ
ป	โกส	ณาเป	ติ

ปกฺโกสาเปติ ย่อมให้เรียกมา

ปกฺโกสติ (ป-กฺษ-ณาเป-ติ) แปลว่า ย่อมให้เรียกมาจาก ป บทหน้า กฺษ ธาตุ ในความเรียกมา ณาเป ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภักติ

พฤทธิ์ อ เป็น โอ *ซ้อน ก* ลบ ณ

กฺษ: อกฺโกสติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
อา	กฺษ	อ	ติ
อา	โกส	อ	ติ

อกฺโกสติ ย่อมตำ

อกฺโกสติ (อา-กฺษ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมตำมาจาก อา บทหน้า กฺษ ธาตุ ในความตำ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภักติ

พฤทธิ์ อ เป็น โอ *รัสสะ อา เป็น อ* *ซ้อน ก*

กฺษ: อกฺโกสิ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
อ	กฺษ	อ	อิ
อ	โกส	อ	อิ

อกฺโกสิ ได้ตำแล้ว

อกฺโกสิ (อ-กฺษ-อ-อิ) แปลว่า ได้ตำแล้วมาจาก อ อาคม กฺษ ธาตุ ในความตำ อ ปัจจัย อิ อัชชัตตนิวิภักติ

พฤทธิ์ อ เป็น โอ *ซ้อน ก* *รัสสะ อิ เป็น อิ*

กฺษ: อกฺโกจฉิ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภักติ
อ	กฺษ	อ	อิ
อ	โกส	อ	อิ

อกฺโกจฉิ ได้ตำแล้ว

อกฺโกสิ (อา-กฺษ-อ-อิ) แปลว่า ได้ตำแล้วมาจาก อ อาคม กฺษ ธาตุ ในความตำ อ ปัจจัย อิ อัชชัตตนิวิภักติ

พฤทธิ์ อ เป็น โอ *ซ้อน ก* *ลบ ส ที่ที่สุดธาตุ* แปลง อิ เป็น จฉิ

กฤษ: อกฤษโฐ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	กฤษ	ต	ลี
อ	กฤษ	ต	ลี รัสสะ อา
อ	กฤษ	ต	ลี ซ้อน ก
อ	กฤษ	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
อ	กฤษ	ฐ	ลี แปลง ต

อกฤษโฐ (อันเขา) ต่ำแล้ว

อกฤษโฐ (อา-กฤษ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ต่ำแล้ว มาจาก **อา** บทหน้า **กฤษ** ธาตุ ในความต่ำ **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **รัสสะ อา** เป็น **อ** **ซ้อน ก** **ลบ** ที่สุดธาตุ **แปลง ต** เป็น **ฐ**

ข

ขน: ขโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ขน	ต	ลี
ข	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ

ขโต (อันเขา) ชุดแล้ว

ขโต (ขน-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ชุดแล้ว มาจาก **ขน** ธาตุ ในความชุด **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **ลบ** **น** ที่สุดธาตุ

ขน: ขนิตวา

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย
ขน	อิ	ตวา

ขนิตวา ชุดแล้ว

ขนิตวา (ขน-อิ-ตวา) แปลว่า ชุดแล้ว มาจาก **ขน** ธาตุ ในความชุด **อิ** อาคม **ตวา** ปัจจัย

ขนท: ปกขนท

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	ขนท	อ	อี
ป	ขนท	อ	อี รัสสะ อี

ปกขนท เล่นไปแล้ว, วิ่งไปแล้ว

ปกขนท (ขนท-อ-อี) แปลว่า เล่นไปแล้ว มาจาก **ป** บทหน้า **ขนท** ธาตุ ในความเล่นไป **อ** ปัจจัย **อี** อัชชัตตนิวิภัตติ **รัสสะ อี** เป็น **อี**

ขนท: ปกขนโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	ขนท	ต	ลี
ป	กขนท	ต	ลี ซ้อน ก
ป	กขนท	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ป	กข	นต	ลี ซ้อน น

ปกขนโต เล่นไปแล้ว, วิ่งไปแล้ว

ปกขนโต (ป-ขนท-ต-ลี) แปลว่า เล่นไปแล้ว

มาจาก **ป** บทหน้า **ขนท** ธาตุ ในความเล่นไป **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **ซ้อน ก** **ลบ** **ท** ที่สุดธาตุ **ซ้อน น**

ขา: ปฏิสงขาย ปฏิสงขา

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
ป	ฏิส	ขา ตวา
ป	ฏิส	ขา ย แปลง ตวา เป็น ย
ป	ฏิส	งขา ย แปลงนิคคหิต

ปฏิสงขาย พิจารณาแล้ว

ปฏิสงขา ย **ฆ** **ลบ** ย

ปฏิสงขา พิจารณาแล้ว

ปฏิสงขาย ปฏิสงขา ปฏิสขา (ไม่แปลงนิคคหิต) (ปฏิส-ส-ขา-ตวา) แปลว่า พิจารณาแล้ว มาจาก **ป** บทหน้า **ส** บทหน้า **ขา** ธาตุ ในความกล่าว **ตวา** ปัจจัย **แปลง ตวา** เป็น **ย** **แปลงนิคคหิต** เป็น **ง (และ)** **ลบ ยⁱⁱⁱ**

ขิป: ปกขิปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	ขิป	อ	ติ
ป	กขิป	อ	ติ ซ้อน ก

ปกขิปติ ย่อมใส่, ใส่เข้า

ปกขิปติ (ป-ขิป-อ-ติ) แปลว่า ย่อมใส่เข้า มาจาก **ป** บทหน้า **ขิป** ธาตุ ในความขวาง, ทั้ง **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **ซ้อน ก**

ขิป: ปกขิปโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	ขิป	ต	ลี
ป	กขิป	ต	ลี ซ้อน ก
ป	กขิป	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ป	กขิป	ตต	ลี ซ้อน ต

ปกขิปโต (อันเขา) ใส่แล้ว, ใส่เข้าแล้ว

ปกขิปติ (ป-ขิป-อ-ติ)

แปลว่า (อันเขา) ใส่แล้ว, ใส่เข้าแล้ว

มาจาก **ป** บทหน้า **ขิป** ธาตุ ในความขวาง, ทั้ง **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **ซ้อน ก** **ลบ** **ป** ที่สุดธาตุ **ซ้อน ต**

ขิป: นิกขิปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	ขิป	อ	ติ
นิ	กขิป	อ	ติ ซ้อน ก

นิกขิปติ ย่อมเก็บ

นิกขิปติ (นิ-ขิป-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเก็บ

มาจาก **นิ** บทหน้า

ขิป ธาตุ ในความขวาง, ทั้ง **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **ซ้อน ก**

ขิป: นิกขิปโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	ขิป	ต	ลี
นิ	กขิป	ต	ลี ซ้อน ก
นิ	กขิป	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
นิ	กขิป	ตต	ลี ซ้อน ต

นิกขิปโต (อันเขา) เก็บแล้ว

นิกขิปโต (นิ-ขิป-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) เก็บแล้ว

มาจาก **นิ** บทหน้า **ขิป** ธาตุ ในความขวาง, ทั้ง **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **ซ้อน ก** **ลบ** **ป** ที่สุดธาตุ **ซ้อน ต**

ขี: ขียติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ขี	ย	ติ

ขียติ ย่อมสิ้น

ขียติ (ขี-ย-ติ) แปลว่า ย่อมสิ้น

มาจาก **ขี** ธาตุ ในความสิ้น **ย** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ

ซี: ซีโน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ซี	ต	ลี
ซี	ณ	ลี
		แปลง ต

ซีโน *สิ้นแล้ว*

ซีโน (ซี-ต-ลี) แปลว่า *สิ้นแล้ว* มาจาก ซี ธาตุ ในความสิ้น ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ

ค

คม: คจฉติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
คม	อ	ติ
คจฉ	อ	ติ
		แปลงที่สุดธาตุ

คจฉติ *ย่อมไป*

คจฉติ (คม-อ-ติ) แปลว่า *ย่อมไป* มาจาก คม ธาตุ ในความไป อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ แปลง ม ที่สุดธาตุ เป็น จฉ

คม: อคมาลี

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
อ	คม	อ	ส	อี
อ	คม	อา	ส	อี
อ	คม	อา	ส	อี

อคมาลี *ได้ไปแล้ว*

อคมาลี (อ-คม-อ-ส-อี) แปลว่า *ได้ไปแล้ว* มาจาก อ อาคม คม ธาตุ ในความไป อ ปัจจัย ส อาคม อี อัชชัตตนิวิภัติ ทีฆะ อ ปัจจัย เป็น อา รัสสะ อี เป็น อี

คม: อคมฺสฺ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
อ	คม	อ	อฺ
อ	คม	อ	อฺ
			แปลง อฺ

อคมฺสฺ *ได้ไปแล้ว*

อคมฺสฺ (อ-คม-อ-อฺ) แปลว่า *ได้ไปแล้ว* มาจาก อ อาคม คม ธาตุ ในความไป อ ปัจจัย อฺ อัชชัตตนิวิภัติ แปลง อฺ เป็น อฺ

คม: อคมฺสฺ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
อ	คม	อ	อฺ
อ	คม	อ	อฺ
			แปลง อฺ

อคมฺสฺ *ได้ไปแล้ว*

อคมฺสฺ (อ-คม-อ-อฺ) แปลว่า *ได้ไปแล้ว* มาจาก อ อาคม คม ธาตุ ในความไป อ ปัจจัย อฺ อัชชัตตนิวิภัติ แปลง อฺ เป็น อฺ

คม: คมิสฺสติ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
คม	อ	อิ	สฺสติ

คมิสฺสติ *จักไป*

คมิสฺสติ (คม-อ-อิ-สฺสติ) แปลว่า *จักไป* มาจาก คม ธาตุ ในความไป อิ อาคม สฺสติ ภาวิสสันติวิภัติ

คม: คจฉนฺโต คจฉนฺตํ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
คม	อ	อนฺต
คจฉ	อ	อนฺต
		แปลงที่สุดธาตุ

คจฉนฺโต *บุ. คจฉนฺตํ นบุ. ไปอยู่, เมื่อไป*

คจฉนฺโต คจฉนฺตํ (คม-อ-อนฺต-ลี)

แปลว่า *ไปอยู่*

มาจาก คม ธาตุ ในความไป

อ ปัจจัย อนฺต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ แปลง ม ที่สุดธาตุ เป็น จฉ

คม: คจฉ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
คม	อ	อนฺต
คจฉ	อ	อนฺต
		แปลงที่สุดธาตุ

คจฉ อ ออฺ แปลง นต กับ ลี เป็น อ

คจฉํ *ไปอยู่, เมื่อไป*

อนฺต *บุ. แจกอย่าง ภควนฺตุ. ป.เอก. มีรูปเป็น °*

คจฉํ (คม-อ-อนฺต-ลี) แปลว่า *ไปอยู่*

มาจาก คม ธาตุ ในความไป อ ปัจจัย

อนฺต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ

แปลง ม ที่สุดธาตุ เป็น จฉ

แปลง นต กับ ลี เป็น อ

คม: คจฉนฺตี

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
คม	อ	อนฺต
คจฉ	อ	อนฺต
		แปลงที่สุดธาตุ

คจฉนฺตี *อิต.*

คจฉนฺตี (คม-อ-อนฺต-อิ-ลี) แปลว่า *ไปอยู่*

มาจาก คม ธาตุ ในความไป อ ปัจจัย

อนฺต ปัจจัย อี ปัจจัยเครื่องหมายอิตถีลิงค์

แปลง ม ที่สุดธาตุ เป็น จฉ ลป ลี

คม: คจฉมาโน

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัติ
คม	อ	มาน	ลี
คจฉ	อ	มาน	ลี
			แปลงที่สุดธาตุ

คจฉมาโน *ไปอยู่, เมื่อไป*

คจฉมาโน (คม-อ-มาน-ลี) แปลว่า *ไปอยู่*

มาจาก คม ธาตุ ในความไป

อ ปัจจัย มาน ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ

แปลง ม ที่สุดธาตุ เป็น จฉ

คม: คโต คตํ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
คม	ต	ลี
คต	ต	ลี
		ลปที่สุดธาตุ

คโต *บุ. คตํ นบุ. ไปแล้ว, ถึงแล้ว(ซึ่ง-)*

คโต (คม-ต-ลี) แปลว่า *ไปแล้ว, ถึงแล้ว*

มาจาก คม ธาตุ ในความไป ต ปัจจัย

ลี ปฐมวิภัติ ลป ม ที่สุดธาตุ

คม: คตา

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
คม	ต	อา
คต	ต	อา
		ลปที่สุดธาตุ

คตา *อิต. ไปแล้ว, ถึงแล้ว(ซึ่ง-)*

คตา (คม-ต-ลี) แปลว่า *ไปแล้ว, ถึงแล้ว*

มาจาก คม ธาตุ ในความไป ต ปัจจัย

อา ปัจจัยเครื่องหมายอิตถีลิงค์

ลี ปฐมวิภัติ ลป ม ที่สุดธาตุ

คม: คมิตวา คมิตวาน

ธาตุ	อากาศ	ปัจจัย
คม	อิ	ตวา/ตวาน

คมิตวา คมิตวาน ไปแล้ว

คมิตวา คมิตวาน (คม-อิ-ตวา/ตวาน)

แปลว่า ไปแล้ว

มาจาก คม ธาตุ ในความไป อิ อากาศ

ตวา/ตวาน ปัจจัย

คม: คนตวา

ธาตุ	ปัจจัย
คม	ตวา
คฺ	ตวา
ค	นตวา
	ซ้อน น

คนตวา ไปแล้ว

คนตวา (คม-ตวา) แปลว่า ไปแล้ว

มาจาก คม ธาตุ ในความไป ตวา ปัจจัย

ลบ ม ที่สุดธาตุ ซ้อน น

คม: คนตพพิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
คม	ตพพิ	ลี
คฺ	ตพพิ	ลี
ค	นตพพิ	ลี
		ซ้อน น

คนตพพิ (อันเขา) ฟังไป

คนตพพิ (คม-ตพพิ-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฟังไป

มาจาก คม ธาตุ ในความไป ตพพิ ปัจจัย

ลี ปฐมวิภัตติ ลบ ม ที่สุดธาตุ ซ้อน น

คม: อชฌคา

บทหน้า	อากาศธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อิธิ	อ	คม	อ
อชฌ	อ	คม	อ
อชฌ	อ	คฺ	อ
			ลบ ที่สุดธาตุ

อชฌคา ได้ถึงทับแล้ว

อชฌคา (อิธิ-อ-คม-อ-อ) แปลว่า ได้ถึงทับแล้ว

มาจาก อิธิ บทหน้า อ อากาศ

คม ธาตุ ในความไป, ถึง อ ปัจจัย

อ ทัยัตตนิวิภัตติ แปลง อิธิ เป็น อชฌ

ลบ ม ที่สุดธาตุ (ใส อชฌคา.)

* หรือเป็น อิ อชฌัตตนิ. แปลง อิ เป็น อ (อห อชฌคา.) พบแห่งเดียว ใน ธอ ๖ ปฐมโพธิ

คม: อุปัจจคา

บทหน้า	อากาศ	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อุป	อติ	อ	คม	อ
อุป	อจจ	อ	คม	อ
อุป	อจจ	อ	คฺ	อ
				ลบ ที่สุดธาตุ

อุปัจจคา ได้เข้าไปล่วงแล้ว

อุปัจจคา (อุป-อติ-อ-คม-อ-อ)

แปลว่า ได้เข้าไปล่วงแล้ว

มาจาก อุป บทหน้า อติ บทหน้า อ อากาศ

คม ธาตุ ในความไป อ ปัจจัย

อ ทัยัตตนิวิภัตติ แปลง อติ เป็น อจจ ลบ

ม ที่สุดธาตุ (ใส อุปัจจคา.)

คม: อากจฉติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อ	คม	อ	ติ
อ	คจฉ	อ	ติ
			แปลง ที่สุดธาตุ

อากจฉติ ย่อมมา

อากจฉติ (อ-คม-อ-ติ) แปลว่า ย่อมมา

มาจาก อ บทหน้า คม ธาตุ ในความไป

อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

แปลง ม ที่สุดธาตุเป็น จฉ

คม: อากเมหิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อ	คม	เณ	หิ
อ	คม	เอ	หิ
			ลบ ณ (ไม่พฤทธิ)

อากเมหิ (ยังกาล) จงให้มา, จงรอ

อากเมหิ (อ-คม-เณ-หิ)

แปลว่า (ยังกาล) จงให้มา, จงรอ

มาจาก อ บทหน้า คม ธาตุ ในความไป

เณ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ลบ ณ

คม: อากนตวา

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อ	คม	ตวา
อ	คฺ	ตวา
อ	ค	นตวา
		ซ้อน น

อากนตวา มาแล้ว

อากนตวา (อ-คม-ตวา) แปลว่า มาแล้ว

มาจาก อ บทหน้า คม ธาตุ ในความไป

ตวา ปัจจัย ลบ ม ที่สุดธาตุ ซ้อน น

คม: อากมม

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อ	คม	ตวา
อ	คม	ย
อ	คฺ	ย
		แปลง ตวา เป็น ย
		แปลง ย กับ ที่สุดธาตุ

อากมม มาแล้ว, อาศัยแล้ว(ซึ่ง-)

อากมม (อ-คม-ตวา) แปลว่า มาแล้ว

มาจาก อ บทหน้า คม ธาตุ ในความไป

ตวา ปัจจัย

(ธาตุมีอุปลักคอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย

(ธาตุลงท้ายด้วย ม) แปลง ย กับ ที่สุดธาตุ

เป็น มม

คม: อุปคมม

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อ	คม	ตวา
อ	คม	ย
อ	คฺ	ย
		แปลง ตวา เป็น ย
		แปลง ย กับ ที่สุดธาตุ

อากมม มาแล้ว, อาศัยแล้ว(ซึ่ง-)

อากมม (อ-คม-ตวา) แปลว่า มาแล้ว

มาจาก อ บทหน้า คม ธาตุ ในความไป

ตวา ปัจจัย

(ธาตุมีอุปลักคอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย

(ธาตุลงท้ายด้วย ม) แปลง ย กับ ที่สุดธาตุ

เป็น มม

คห: คณหาติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
คห	ณหา	ติ
คห	ณหา	ติ
		ลบ ที่สุดธาตุ

คณหาติ ย่อมถือเอา

คณหาติ (คห-ณหา-ติ) แปลว่า ย่อมถือเอา

มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา ณหา ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ ห ที่สุดธาตุ

คห: คณหนติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
คห	ณหา	อนติ
คห	ณหา	อนติ
		ลบ ที่สุดธาตุ
ค	ณห	อนติ
		ลบ อ

คณหนติ ย่อมถือเอา

คณหนติ (คห-ณหา-อนติ) แปลว่า ย่อมถือเอา

มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา

ณหา ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิภัตติ

ลบ ห ที่สุดธาตุ ลบ อ

คห: คณฺหิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
คห	ณฺหา	อิ
คหฺ	ณฺหา	อิ ลบที่สุดธาตุ
ค	ณฺหา	อิ รัสสะ อิ
ค	ณฺห	อิ ลบ อา

คณฺหิ ถือเอาแล้ว

คณฺหิ (คห-ณฺหา-อิ) แปลว่า ถือเอาแล้ว
มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา ย ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ย กับที่สุดธาตุ เป็น ยห

คห: อคฺคเหฺลึ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
อ	คห	ณฺหา	อิ	อิ
อ	คห	ณฺหา	อิ	อิ ลบ ณฺหา
อ	คคห	อิ	อิ	อิ ช้อน ค
อ	คคห	อิ	อิ	อิ รัสสะ อิ
อ	คคห	เอ	อิ	อิ แปลง อิ

อคคฺเหฺลึ ได้ถือเอาแล้ว

อคคฺเหฺลึ (อ-คห-ณฺหา-อิ-อิ-อิ)
แปลว่า ได้ถือเอาแล้ว
มาจาก อ อาคม คห ธาตุ ในความถือเอา
ณฺหา ปัจจัย อิ อาคม ส อาคม
อิ อัจฉตตนิวิภัตติ ลบ ณฺหา ช้อน ค
รัสสะ อิ เป็น อิ แปลง อิ เป็น เอ

คห: คหฺยติ

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
คห	อิ	ย	ติ

คหฺยติ (อันเขา) ย่อมถือเอา

คหฺยติ (คห-อิ-ย-ติ)
แปลว่า (อันเขา) ย่อมถือเอา
มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา อิ อาคม
ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

คห: คยฺหติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
คห	ย	ติ
คยฺห	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

คยฺหติ (อันเขา) ย่อมถือเอา

คยฺหติ (คห-ย-ติ)
แปลว่า (อันเขา) ย่อมถือเอา
มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา ย ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ย กับที่สุดธาตุ เป็น ยห

คห: คณฺหิตฺวา

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย
คห	ณฺหา	อิ	ตฺวา
คหฺ	ณฺหา	อิ	ตฺวา ลบที่สุดธาตุ
ค	ณฺห	อิ	ตฺวา ลบ อา

คณฺหิตฺวา ถือเอาแล้ว

คณฺหิตฺวา (คห-ณฺหา-อิ-ตฺวา)
แปลว่า ถือเอาแล้ว
มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา
ณฺหา ปัจจัย อิ อาคม ตฺวา ปัจจัย
ลบ ห ที่ที่สุดธาตุ ลบ อา

คห: คเหฺตฺวา

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย
คห	อิ	ตฺวา
คห	เอ	ตฺวา แปลง อิ

คเหฺตฺวา ถือเอาแล้ว

คเหฺตฺวา (คห-อิ-ตฺวา) แปลว่า ถือเอาแล้ว
มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา อิ อาคม
ตฺวา ปัจจัย แปลง อิ เป็น เอ

คห: คเหฺตฺพฺโ

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
คห	อิ	ตฺพฺ	สิ
คห	เอ	ตฺพฺ	สิ แปลง อิ

คเหฺตฺพฺโ (อันเขา) พึงถือเอา

คเหฺตฺพฺโ (คห-อิ-ตฺพฺ-สิ)
แปลว่า (อันเขา) พึงถือเอา
มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา อิ อาคม
ตฺพฺ ปัจจัย สิ ปฐมวิภัตติ
แปลง อิ เป็น เอ

คห: คณฺหิตฺพฺโ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
คห	ณฺหา	อิ	ตฺพฺ	สิ
คหฺ	ณฺหา	อิ	ตฺพฺ	สิ ลบที่สุดธาตุ
ค	ณฺห	อิ	ตฺพฺ	สิ ลบ อา

คณฺหิตฺพฺโ (อันเขา) พึงถือเอา

คณฺหิตฺพฺโ (คห-ณฺหา-อิ-ตฺพฺ-สิ)
แปลว่า (อันเขา) พึงถือเอา
มาจาก คห ธาตุ ในความถือเอา
ณฺหา ปัจจัย อิ อาคม ตฺพฺ ปัจจัย
สิ ปฐมวิภัตติ
ลบ ห ที่ที่สุดธาตุ แปลง อา

คห: ปคฺคยฺห

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
ป	คห	ตฺวา
ป	คคห	ตฺวา ช้อน ค
ป	คคห	ย แปลง ตฺวา เป็น ย
ป	คคยฺห	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ปคฺคยฺห ประคองแล้ว

ปคฺคยฺห (ป-คห-ตฺวา) แปลว่า ประคองแล้ว
มาจาก ป บทหน้า คห ธาตุ ในความถือเอา
ตฺวา ปัจจัย ช้อน ค
(ธาตุมีอุปสัคคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย
(ธาตุลงท้ายด้วย ห) แปลง ย กับที่สุดธาตุ
เป็น ยห

คห: สงฺคณฺหึสุ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
สิ	คห	ณฺหา	อุ
สง	คห	ณฺหา	อุ แปลงนิคคหิต
สง	คห	ณฺหา	อุ ลบที่สุดธาตุ
สง	ค	ณฺหา	อิสุ แปลง อุ
สง	ค	ณฺห	อิสุ ลบ อา

สงฺคณฺหึสุ สงเคราะห์แล้ว

สงฺคณฺหึสุ (ส-คห-ณฺหา-อุ)
แปลว่า สงเคราะห์แล้ว
มาจาก ส บทหน้า คห ธาตุ ในความถือเอา
ณฺหา ปัจจัย อุ อัจฉตตนิวิภัตติ
แปลงนิคคหิต เป็น ง ลบ ห ที่ที่สุดธาตุ
แปลง อุ เป็น อิสุ ลบ อา

คิล: คิลติ

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

คิล อ ติ

คิลติ *ย่อมกิน, กลืนกิน*

คิลติ (คิล-อ-ติ) แปลว่า ย่อมกลืนกิน
มาจาก คิล ธาตุ ในความกิน
อ ปัจจัย ติ วิภัตยานาวิภัติ

คูป: โคปติ

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

คูป อ ติ

โคป อ ติ พฤทธิ อู

โคปติ *ย่อมคุ้มครอง, ปกครอง, รักษา*

โคปติ (คูป-อ-ติ) แปลว่า ย่อมคุ้มครอง
มาจาก คูป ธาตุ ในความคุ้มครอง
อ ปัจจัย ติ วิภัตยานาวิภัติ
พฤทธิ อู เป็น โอ

คูป: ชิคฺฉณติ

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

คูป ฉ ติ

คฺคูป ฉ ติ เทวภาวะ

คฺคูป ฉ ติ แปลง อู

ชฺคูป ฉ ติ แปลง ค

ชฺคฺฉ ฉ ติ แปลง ป

ชิคฺฉณติ *ย่อมเกลียด, รังเกียจ*

ชิคฺฉณติ (คูป-ฉ-ติ)
แปลว่า ย่อมเกลียด, รังเกียจ
มาจาก คูป ธาตุ ในความคุ้มครอง; เกลียด
ฉ ปัจจัย ติ วิภัตยานาวิภัติ
เทวภาวะต้นธาตุ แปลง อู เป็น อี
แปลง ค เป็นนรรค จ
แปลง ป เป็น จ (เพราะ ฉ)

คูป: คฺตฺโต

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

คูป ต ลี

คฺตฺ ต ลี ลบที่สุดธาตุ

คฺ ตต ลี ช้อน ต

คฺตฺโต (*อันเขา*) *คุ้มครองแล้ว*

คฺตฺโต (คูป-ต-ลี)
แปลว่า (*อันเขา*) คุ้มครองแล้ว
มาจาก คูป ธาตุ ในความคุ้มครอง
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ
ลบ ป ที่สุดธาตุ ช้อน ต

ข

ขส: ขิขจฉติ

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

ขส ฉ ติ

ขขส ฉ ติ เทวภาวะต้นธาตุ

ขิขส ฉ ติ แปลง อ

ฉิขส ฉ ติ แปลง ข

ขิขส ฉ ติ แปลง ฉ

ขิขจ ฉ ติ แปลง ส

ขิขจฉติ *ย่อมปรารถนาจะกิน, อยากกิน, หิว*

ขิขจฉติ (ขส-ฉ-ติ) แปลว่า ย่อมปรารถนาจะกิน
มาจาก ขส ธาตุ ในความกิน ฉ ปัจจัย
ติ วิภัตยานาวิภัติ เทวภาวะต้นธาตุ
แปลง อ เป็น อี แปลง ข เป็นนรรค จ
แปลง ฉ เป็นพยัญชนะที่ ๓ (ข)
แปลง ส เป็น จ (เพราะ ฉ)

จ

จข: จขติ

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

จข อ ติ

จขติ *ย่อมสละ*

จขติ (จข-อ-ติ) แปลว่า ย่อมสละ
มาจาก จข ธาตุ ในความสละ อ ปัจจัย
ติ วิภัตยานาวิภัติ

จข: จตฺโต

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

จข ต ลี

จขฺ ต ลี ลบที่สุดธาตุ

จ ตต ลี ช้อน ต

จตฺโต (*อันเขา*) *สละแล้ว*

จตฺโต (จข-ต-ลี) แปลว่า (*อันเขา*) สละแล้ว
มาจาก จข ธาตุ ในความสละ ต ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัติ ลบ ข ที่สุดธาตุ ช้อน ต

จร: จรติ

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

จร อ ติ

จรติ *ย่อมประพฤติ*

จรติ (จร-อ-ติ) แปลว่า ย่อมประพฤติ
มาจาก จร ธาตุ ในความประพฤติ
อ ปัจจัย ติ วิภัตยานาวิภัติ

จร: วิจริ

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

จร อ อี

จร อ อี รัสสะ อี

วิจริ *เที่ยวไปแล้ว*

วิจริ (จร-อ-อี) แปลว่า เที่ยวไปแล้ว
มาจาก จร ธาตุ ในความเที่ยวไป
อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติ รัสสะ อี เป็น อี

จร: จรฺนโต

ธาตุ ปัจจัย ปัจจัย วิภัติ

จร อ อนฺต ลี

จรฺนโต *เที่ยวไปอยู่*

จรฺนโต (จร-อ-อนฺต-ลี) แปลว่า เที่ยวไปอยู่
มาจาก จร ธาตุ ในความเที่ยวไปอยู่
อ ปัจจัย อนฺต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ

จิ: จินาติ

ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

จิ นา ติ

จินาติ *ย่อมก่อ, สั่งสม, สะสม*

จินาติ (จิ-นา-ติ) แปลว่า ย่อมก่อ, สั่งสม
มาจาก จิ ธาตุ ในความก่อ, สั่งสม
นา ปัจจัย ติ วิภัตยานาวิภัติ

จิกฺข: อาจิกฺขติ

บทหน้า ธาตุ ปัจจัย วิภัติ

อา จิกฺข อ ติ

อาจิกฺขติ *ย่อมบอก, กล่าว*

อาจิกฺขติ (อา-จิกฺข-อ-ติ) แปลว่า ย่อมบอก
มาจาก อา บทหน้า จิกฺข ธาตุ ในความบอก
อ ปัจจัย ติ วิภัตยานาวิภัติ

จินต: จินตลีส

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
จินต	ณ	ส	อี
จินต	เอ	ส	อี ลบ ณ
จินต	เอ	ส	อี รัสสะ อี

จินตลีส คิดแล้ว

จินตลีส (จินต-ณ-ส-อี) แปลว่า คิดแล้ว
มาจาก **จินต** ธาตุ ในความคิด **ณ** ปัจจัย
ส อาคม **อี** อัชชัตตนิวิภัติ
ลบ ณ รัสสะ อี เป็น อี

จินต: จินตย

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
จินต	ณย	อี
จินต	อย	อี ลบ ณ
จินต	ย	อี รัสสะ อี

จินตย คิดแล้ว

จินตย (จินต-ณย-อี) แปลว่า คิดแล้ว
มาจาก **จินต** ธาตุ ในความคิด **ณย** ปัจจัย
อี อัชชัตตนิวิภัติ **ลบ ณ รัสสะ อี** เป็น อี

จินต: จินตเตตวา

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย
จินต	ณ	ตวา
จินต	เอ	ตวา ลบ ณ

จินตเตตวา คิดแล้ว

จินตเตตวา (จินต-ณ-ตวา) แปลว่า คิดแล้ว
มาจาก **จินต** ธาตุ ในความคิด **ณ** ปัจจัย
ตวา ปัจจัย **ลบ ณ**

จิร ศัพท์: จิรายติ

ศัพท์	ปัจจัย	วิภัติ
จิร	อายุ	ติ

จิรายติ ประพจน์เข้าอยู่

จิรายติ (จิร-อายุ-ติ) แปลว่า ประพจน์เข้าอยู่
มาจาก **จิร** ศัพท์ 'ช้า' **อายุ** ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ

จ: จวติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
จ	อ	ติ
โจ	อ	ติ พฤทธิ อ
จว	อ	ติ แปลง โ

จวติ ย่อมเคลื่อน(จากภพ =ตาย)

จวติ (จ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเคลื่อน
มาจาก **จ** ธาตุ ในความเคลื่อน **อ** ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ
พฤทธิ อ เป็น โ **แปลง โ** เป็น **อว**

จ: จุโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
จ	ต	ลี

จุโต เคลื่อนแล้ว

จุโต (จ-ต-ลี) แปลว่า เคลื่อนแล้ว
มาจาก **จ** ธาตุ ในความเคลื่อน **ต** ปัจจัย
ลี ปฐมาวิภัติ

จ: โจเรติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
จ	ณ	ติ
โจ	ณ	ติ พฤทธิ อ
โจ	เอ	ติ ลบ ณ

โจเรติ ย่อมลัก, ขโมย

โจเรติ (จ-ณ-ติ) แปลว่า ย่อมลัก, ขโมย
มาจาก **จ** ธาตุ ในความลัก, ขโมย
ณ ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัติ
พฤทธิ อ เป็น โ **ลบ ณ**

จ: โจรยติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
จ	ณย	ติ
โจ	ณย	ติ พฤทธิ อ
โจ	อย	ติ ลบ ณ

โจรยติ ย่อมลัก, ขโมย

โจรยติ (จ-ณย-ติ) แปลว่า ย่อมลัก, ขโมย
มาจาก **จ** ธาตุ ในความลัก, ขโมย
ณย ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัติ
พฤทธิ อ เป็น โ **ลบ ณ**

ฉ

ฉฯ: ฉฯเทติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ฉฯ	ณ	ติ

ฉฯเทติ ย่อมทั้ง

ฉฯเทติ (ฉฯ-ณ-ติ) แปลว่า ย่อมทั้ง
มาจาก **ฉ** ธาตุ ในความทั้ง **ณ** ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ **ลบ ณ**

ฉท: ฉาเทติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ฉท	ณ	ติ
ฉาท	ณ	ติ พฤทธิ อ
ฉาท	เอ	ติ ลบ ณ

ฉาเทติ ย่อมมุ่ง, บัง, ปิด

ฉาเทติ (ฉท-ณ-ติ) แปลว่า ย่อมปิด, บัง
มาจาก **ฉ** ธาตุ ในความปิด, บัง
ณ ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัติ
พฤทธิ อ เป็น **อว** **ลบ ณ**

ฉท: ฉนโน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ฉท	ต	ลี
ฉท	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ฉ	น	ลี แปลง ต

ฉนโน (อันเขา) มุ่งแล้ว, ปิดแล้ว

ฉนโน (ฉท-ต-ลี) แปลว่า ย่อมปิด, บัง
มาจาก **ฉ** ธาตุ ในความปิด, บัง
ต ปัจจัย **ลี** ปฐมาวิภัติ
ลบ ท ที่สุดธาตุ **แปลง ต** เป็น **น**

ฉท: ฉินทติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ฉท	อ	ติ
ฉท	อ	ติ นิคคหิตอาคม
ฉท	อ	ติ แปลงนิคคหิต

ฉินทติ ย่อมตัด, ผ่า

ฉินทติ (ฉท-อ-ติ) แปลว่า ย่อมตัด, ผ่า
มาจาก **ฉ** ธาตุ ในความตัด, ผ่า **อ** ปัจจัย
นิคคหิตอาคม **ติ** วัตตมานาวิภัติ
แปลงนิคคหิต เป็น **น**

ฉิห: ฉิซุซติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ฉิห	ย	ติ
ฉิซุซ	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ฉิซุซติ *ย่อมขาด, ทะลุ*

ฉิซุซติ (ฉิห-ย-ติ) แปลว่า *ย่อมขาด, ทะลุ* มาจาก ฉิห ธาตุ ในความขาด, ทะลุ ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง ย กับ ห ที่ที่สุดธาตุเป็น ซุซ

ฉิห: ฉินโน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ฉิห	ต	สิ
ฉิน	ต	สิ
ฉินน	สิ	แปลง ต

ฉินโน *ขาดแล้ว, (อันเขา) ตัดแล้ว*

ฉินโน (ฉิห-ต-สิ) แปลว่า *ขาดแล้ว, (อันเขา) ตัดแล้ว* มาจาก ฉิห ธาตุ ในความขาด, ทะลุ; ตั, ผ่า ต ปัจจัย สิ ปฐมาวิภัตติ ลบ ห ที่ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น นน

ฉิห: อจฉิซุซ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อา	ฉิห	ตฺวา
อา	ฉิห	ย
อา	ฉิซุซ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ
อ	ฉิซุซ	รัสสะ อา
อ	จฉิซุซ	ซ้อน จ

อจฉิซุซ *ชิงเอาแล้ว, แย่งชิงแล้ว*

อจฉิซุซ (อา-ฉิห-ตฺวา) แปลว่า *แย่งชิงแล้ว* มาจาก อา บทหน้า ฉิห ธาตุ ในความตัด ตฺวา ปัจจัย (ธาตุมีอุปสัคคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย (ธาตุลงท้ายด้วย ห) แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ซุซ รัสสะ อา เป็น อ ซ้อน จ

ฉุภ: ฉุซุซไท

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ฉุภ	ต	สิ
ฉุภ	ท	สิ
ฉุภ	ท	สิ
ฉุซุซ	ท	สิ
ฉุซุซ	ท	สิ

ฉุซุซไท (อันเขา) *ทิ้งแล้ว, นำออกแล้ว*

ฉุซุซไท (ฉุภ-ต-สิ) แปลว่า (อันเขา) *ทิ้งแล้ว* มาจาก ฉุภ ธาตุ ในความทิ้ง ต ปัจจัย สิ ปฐมาวิภัตติ แปลง ต เป็น ท แปลง ท เป็น ซุ แปลง ฎ ที่ที่สุดธาตุ เป็น ซุ

ซ

ชน: ซายติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ชน	ย	ติ
ซา	ย	ติ

ซายติ *ย่อมเกิด*

ซายติ (ชน-ย-ติ) แปลว่า *ย่อมเกิด* มาจาก ชน ธาตุ ในความเกิด ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง ชน เป็น ซา

ชน: ซาโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ชน	ต	สิ
ซา	ต	สิ

ซาโต *เกิดแล้ว*

ซาโต (ชน-ต-สิ) แปลว่า *เกิดแล้ว* มาจาก ชน ธาตุ ในความเกิด ต ปัจจัย สิ ปฐมาวิภัตติ แปลง ชน เป็น ซา

ชน: วิซายติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วิ	ชน	ย	ติ
วิ	ซา	ย	ติ

วิซายติ *ย่อมคลอດ(ซึ่ง), ย่อมออกไข*

วิซายติ (วิ-ชน-ย-ติ) แปลว่า *ย่อมคลอດ* มาจาก วิ บทหน้า ชน ธาตุ ในความเกิด ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง ชน เป็น ซา

ชน: วิซาโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วิ	ชน	ต	สิ
วิ	ซา	ต	สิ

วิซาโต *คลอດแล้ว (ซึ่ง...)*

วิซาโต (ชน-ต-สิ) แปลว่า *คลอດแล้ว* มาจาก วิ บทหน้า ชน ธาตุ ในความเกิด ต ปัจจัย สิ ปฐมาวิภัตติ แปลง ชน เป็น ซา

ชร: ชิณโน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ชร	ต	สิ
ชร	ต	สิ
ช	อินณ	สิ
ช	อินณ	สิ

ชิณโน *แก่แล้ว (ใน 'แบบ' เป็น ชิริ ธาตุ)*

ชิณโน (ชร-ต-สิ) แปลว่า *แก่แล้ว* มาจาก ชร ธาตุ ในความแก่ ต ปัจจัย สิ ปฐมาวิภัตติ ลบ ร ที่ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น อินณ

ชีว: ชิวิสุสสามิ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
ชีว	อ	อิ	สุสสามิ

ชิวิสุสสามิ *จักเป็นอยู่*

ชิวิสุสสามิ (ชีว-อ-อิ-สุสสามิ) แปลว่า *จักเป็นอยู่* มาจาก ชีว ธาตุ ในความเป็นอยู่ อ ปัจจัย อิ อาคม สุสสามิ ภาวิสันตวิภัตติ

ชีว: ชิวิต

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
ชีว	อิ	ต	สิ

ชิวิต *นป. ความเป็นอยู่, ชีวิต*

ดูอธิบายเพิ่มเติมที่นี่

ชิวิต (ชีว-อิ-ต-สิ) แปลว่า *ความเป็นอยู่, ชีวิต* มาจาก ชีว ธาตุ ในความเป็นอยู่ อิ อาคม ต ปัจจัย สิ ปฐมาวิภัตติ

ณ

ณ: อภิขณิโต

บทหน้า	ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ	
อภิ	ณ	อิ	ต	ลี	
อภิ	ชณ	อิ	ต	ลี	ชอน ช
อภิ	ชณ	อิ	ต	ลี	ลป อ

อภิขณิโต (อันเขา) เฟ่งเฉพาะแล้ว

อภิขณิโต (อภิ-ณ-อิ-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) เฟ่งเฉพาะแล้ว

มาจาก อภิ บทหน้า ณ ธาตุ ในความเฟ่ง

อิ อากม ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ชอน ช ลป อ

ณ

ณ: ปณญาเปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ป	ณ	ณ	ติ	
ป	ณ	ณ	ติ	ชอน ณ
ป	ณ	ณ	ติ	พทธี อ
ป	ณ	ณ	ติ	ลป ณ

ปณญาเปติ ปณญาเปติ (ไม่พทธี) ย่อมปูลาด

ปณญาเปติ (ป-ณ-ณ-ติ) แปลว่า ย่อมปูลาด

มาจาก ป บทหน้า ณ ธาตุ ในความปูลาด

ณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

ชอน ณ พทธี อ เป็น อ ลป ณ

ณ: ปณญัตโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ป	ณ	ต	ลี	
ป	ณ	ต	ลี	ชอน ณ
ป	ณ	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ
ป	ณ	ต	ลี	ชอน ต

ปณญัตโต (อันเขา) ปูลาดแล้ว

ปณญัตโต (ป-ณ-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ปูลาดแล้ว

มาจาก ป บทหน้า ณ ธาตุ ในความปูลาด

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ชอน ณ

ลป ป ที่สุดธาตุ ชอน ต

ณ: ชานาติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ณ	นา	ติ	
ช	นา	ติ	แปลง ณ

ชานาติ ย่อมรู้

ชานาติ (ณ-นา-ติ) แปลว่า ย่อมรู้

มาจาก ณ ธาตุ ในความรู้ นา ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง ณ เป็น ช

ณ: ชานนโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ณ	นา	อนต	ลี

ชานนโต รู้อยู่, เมื่อรู้

ชานนโต (ณ-นา-อนต-ลี) แปลว่า รู้อยู่

มาจาก ณ ธาตุ ในความรู้ นา ปัจจัย

อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

แปลง ณ เป็น ช

ณ: ชานัน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ณ	นา	อนต	ลี

ชานัน นา อนต ลี แปลง ณ

ชานัน นา ออ แปลง นต กับ ลี เป็น อ

ชานัน รู้อยู่, เมื่อรู้

ชานัน (ณ-นา-อนต-ลี) แปลว่า รู้อยู่, เมื่อรู้

มาจาก ณ ธาตุ ในความรู้ นา ปัจจัย

อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

แปลง ณ เป็น ช แปลง นต กับ ลี เป็น อ

ณ: ชณญา

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ณ	นา	เอยย

ณ นา ณ แปลง เอยย

ณ ชณญา ลป นา

ช ชณญา แปลง ณ

ชณญา ชณญา แปลง นคคหิต

ชณญา ฟังรู้

ชณญา (ณ-นา-เอยย) แปลว่า ฟังรู้

มาจาก ณ ธาตุ ในความรู้ นา ปัจจัย

เอยย สัตตมีวิภัตติ

แปลง เอยย เป็น ณ ลป นา

แปลง ณ เป็น ช แปลง นคคหิตเป็น ณ

ณ: อณญาสิ

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัตติ	
อ	ณ	นา	ส	อี	
อ	ณ	ช	ส	อี	ลป นา
อ	ณ	ญา	ส	อี	ชอน ณ
อ	ณ	ญา	ส	อี	รัสสะ อี

อณญาสิ ได้รู้แล้ว

อณญาสิ (อ-ณ-นา-ส-อี) แปลว่า ได้รู้แล้ว

มาจาก อ อากม ณ ธาตุ ในความรู้

นา ปัจจัย ส อากม อี อชัตตนิวิภัตติ

ลป นา ชอน ณ รัสสะ อี เป็น อี

ณ: ญาโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ญา	ต	ลี

ญาโต (อันเขา) รู้แล้ว

ญาโต (ญา-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) รู้แล้ว

มาจาก ณ ธาตุ ในความรู้ ต ปัจจัย

ลี ปฐมวิภัตติ

ณ: ญตวา

ธาตุ	ปัจจัย
ญา	ต

ญา ต

ญา ต

ญา ต

ญา ต

ญา ต

ณ: ปณญาติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	ณ	นา	ติ

ป ณญา นา ติ ชอน ณ

ป ณญา ย ติ แปลง นา

ปณญาติ ย่อมรู้, ปรากฏ

ปณญาติ (ป-ณ-นา-ติ)

แปลว่า ย่อมรู้, ปรากฏ

มาจาก ป บทหน้า ณ ธาตุ ในความรู้

นา ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

ชอน ณ แปลง ณ เป็น ย

ญา: ปณญาโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	ญา	ต	ลี
ป	ณญา	ต	ลี
		ช้อน	ณ

ปณญาโต (อันเขา) รู้แล้ว, ปรากฏแล้ว

ปณญาโต (ป-ญา-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) รู้แล้ว, ปรากฏแล้ว

มาจาก **ป** บทหน้า **ญา** ธาตุ ในความรู้

ต ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **ช้อน** **ณ**

ญา: สณขานิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ส	ญา	นา	อี
ส	ขา	นา	อี
สณ	ขา	นา	อี
สณ	ขา	น	อี
			ลป

สณขานิ รู้พร้อมแล้ว, จำได้

สณขานิ (ส-ญา-นา-อี) แปลว่า รู้พร้อมแล้ว

มาจาก **ส** บทหน้า **ญา** ธาตุ ในความรู้

นา ปัจจัย **อี** อชชัตตนิวิภัตติ

แปลง **ญา** เป็น **ขา** แปลงนिकहित เป็น ง

ลป **อา**

ญา: ปจจนญาลี

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย-อาคม-วิภัตติ
ปจ	ญา	นา ส อี
ปจ	อ	ญา นา ส อี
ปจ	อ	ณญา นา ส อี
ปจ	อ	ณญา นา ส อี
		ลป

ปจจนญาลี รู้เฉพาะแล้ว

ปจจนญาลี (ปจ-อา-ญา-นา-ส-อี)

แปลว่า รู้เฉพาะแล้ว

มาจาก **ปจ** บทหน้า **อา** บทหน้า

ญา ธาตุ ในความรู้ **นา** ปัจจัย **ส** อาคม

อี อชชัตตนิวิภัตติ **แปลง** **ปจ** เป็น **ปจ**

รัสสะ **อา** เป็น **อ** **ช้อน** **ณ** **ลป** **นา**

ญา: อาณาเปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	ณา	ณา	เป
อา	ณา	ณา	เป
อา	ณา	อา	เป
			ลป

อาณาเปติ ย่อมให้รู้ทั่ว, ให้รู้ชัด (แปลเป็นกัตตุวาจกกว่า ย่อมสั่งบังคับ)

อาณาเปติ (อา-ณา-ณา-เป-ติ) แปลว่า

ย่อมให้รู้ทั่ว (แปลเป็นกัตตุวาจก: ย่อมสั่งบังคับ)

มาจาก **อา** บทหน้า **ญา** ธาตุ ในความรู้

ณา **เป** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ

แปลง **ญา** เป็น **ณา** **ลป** **ณ**

ฐ

ฐ: ฐเปสสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ฐ	ณ	ส
ฐ	เอ	ส
		ลป

ฐเปสสติ จักตั้งไว้, วาง

ฐเปสสติ (ฐ-ณ-ส-สติ) แปลว่า จักตั้งไว้

มาจาก **ฐ** ธาตุ ในความตั้งไว้, วาง

ณ ปัจจัย **ส** สติ ภาวิสสันติวิภัตติ **ลป** **ณ**

ฐ ตั้งไว้ สกัมมธาตุ (ซึ่ง) **ฐ** เปติ

ฐ ตั้งอยู่ สกัมมธาตุ **ติ** ฐฐติ

ฐ: ติฐฐติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ฐ	อ	ติ
ติ	อ	ติ
		แปลง

ติฐฐติ ย่อมยืน, ย่อมตั้งอยู่, ย่อมดำรงอยู่

ติฐฐติ (ฐ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมยืน, ย่อมตั้งอยู่

มาจาก **ฐ** ธาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่

อ ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ

แปลง **ฐ** เป็น **ติ** ฐฐ

ฐ: อญฐาลี

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
อ	ฐ	อ	ส	อี
อ	ญ	อ	ส	อี
อ	ญ	อ	ส	อี
				รัสสะ

อญฐาลี ได้ยืนแล้ว, ได้ตั้งอยู่แล้ว

อญฐาลี (อ-ฐ-อ-ส-อี) แปลว่า ได้ยืนแล้ว

มาจาก **อ** อาคม **ฐ** ธาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่

อ ปัจจัย **ส** อาคม **อี** อชชัตตนิวิภัตติ

ช้อน **ณ** **รัสสะ** **อี** เป็น **อี**

ฐ: อญฐิสฺส

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อ	ฐ	อ	อ
อ	ญ	อ	อ
อ	ญ	อ	อ
อ	ญ	อ	อ
			แปลง

อญฐิสฺส ได้ยืนแล้ว, ได้ตั้งอยู่แล้ว

อญฐิสฺส (อ-ฐ-อ-อ) แปลว่า ได้ยืนแล้ว

มาจาก **อ** อาคม **ฐ** ธาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่

อ ปัจจัย **อ** อชชัตตนิวิภัตติ **ช้อน** **ณ**

ลป **อา** **แปลง** **อ** เป็น **อ** ส

ฐ: ฐุสสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ฐ	อ	ส
ฐ	อ	ส
		ลป

ฐุสสติ จักยืน, จักดำรงอยู่

ฐุสสติ (ฐ-อ-ส-สติ) แปลว่า จักยืน, จักดำรงอยู่

มาจาก **ฐ** ธาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่

อ ปัจจัย **ส** สติ ภาวิสสันติวิภัตติ **ลป** **อา**

ฐ: ฐิโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ฐ	ต	ลี
ฐ	ต	ลี
		แปลง

ฐิโต ยืนแล้ว, ตั้งอยู่แล้ว

ฐิโต (ฐ-ต-ลี) แปลว่า ยืนแล้ว, ตั้งอยู่แล้ว

มาจาก **ฐ** ธาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่

ต ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **แปลง** **อา** เป็น **อี**

ฐา: ฐตวา

ฐาตุ	ป้งจ้ย
ฐา	ตวา
ฐ	ตวา รัสสะ อา

ฐตวา ยืนแล้ว, ตั้งอยู่แล้ว

ฐตวา (ฐา-ตวา) แปลว่า ยืนแล้ว
มาจาก ฐา ฐาตุ ในความยืน ตวา ป้งจ้ย
รัสสะ อา เป็น อ

ฐา: นิฐฐาติ

บทหน้า	ฐาตุ	ป้งจ้ย	วิภัตติ
นิ	ฐา	อ	ติ
นิ	ญฐา	อ	ติ
			ช้อน ฎ

นิฐฐาติ ย่อมตั้งลง, จบ, สำเร็จ

นิฐฐาติ (นิ-ฐา-อ-ติ) แปลว่า ย่อมตั้งลง, สำเร็จ
มาจาก นิ บทหน้า ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่
อ ป้งจ้ย ติ วัตตมานาวิภัตติ ช้อน ฎ

ฐา: นิฐฐิต์

บทหน้า	ฐาตุ	อากม	ป้งจ้ย	วิภัตติ
นิ	ฐา	อิ	ต	สิ
นิ	ญฐา	อิ	ต	สิ
นิ	ญฐ	อิ	ต	สิ
				ลบ อา

นิฐฐิต์ (วตถุ) จบแล้ว, ตั้งลงแล้ว

นิฐฐิต์ (นิ-ฐา-อิ-ต-สิ)
แปลว่า จบแล้ว, ตั้งลงแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่
อิ อากม ต ป้งจ้ย สิ ปฐมาวิภัตติ
ช้อน ฎ ลบ อา

ฐา: ปติฐฐุหิ

บทหน้า	ฐาตุ	ป้งจ้ย	อากม	วิภัตติ
ป	ฐา	อ	หุ	อิ
ป	ติฐฐุ	อ	หุ	อิ
ป	ติฐฐุ	อ	หุ	อิ
				รัสสะ อิ

ปติฐฐุหิ ตั้งเฉพาะแล้ว

ปติฐฐุหิ (ป-ฐา-อ-หุ-อิ) แปลว่า ตั้งเฉพาะแล้ว
มาจาก ป บทหน้า ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่
อ ป้งจ้ย หุ อากม อิ อังชัตตนิวิภัตติ
แปลง ฐา เป็น ติฐฐุ รัสสะ อิ เป็น อิ

ฐา: ปจจฐฐาติ

บทหน้า	ฐาตุ	ป้งจ้ย	วิภัตติ
ปฎิ	อุ	ฐา	อ
ปจจ	อุ	ฐา	อ
			ติ
			แปลง ปฎิ

ปจจฐฐาติ ย่อมลุกขึ้นเฉพาะ, ต้อนรับ

ปจจฐฐาติ (ปฎิ-อุ-ฐา-อ-ติ)
แปลว่า ย่อมลุกขึ้นเฉพาะ, ต้อนรับ
มาจาก ปฎิ บทหน้า อุ บทหน้า
ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่ อ ป้งจ้ย
ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง ปฎิ เป็น ปจจ

ฐา: สมญฐฐาเปสึ

บทหน้า	ฐาตุ	ป้งจ้ย	อากม	วิภัตติ
สึ	อุ	ฐา	ณาเป	ส
สม	อุ	ฐา	ณาเป	ส
สม	อุ	ญฐา	ณาเป	ส
สม	อุ	ญฐ	ณาเป	ส
				อุ
				ช้อน ฎ
				ลบ ฌ

สมญฐฐาเปสึ ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว

สมญฐฐาเปสึ (สึ-อุ-ฐา-ณาเป-ส-อุ)
แปลว่า ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว
มาจาก สึ บทหน้า อุ บทหน้า
ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่ ณาเป ป้งจ้ย
ส อากม อุ อังชัตตนิวิภัตติ
แปลงนิกคหิต เป็น ม ช้อน ฎ ลบ ฌ

ฐา: สมญฐฐาปิโต

บทหน้า	ฐาตุ	ป้งจ้ย	อากม-ป้งจ้ย-วิภัตติ
สึ	อุ	ฐา	ณาเป
สม	อุ	ฐา	ณาเป
สม	อุ	ญฐา	ณาเป
สม	อุ	ญฐ	ณาเป
			อิ
			ต
			สิ
			ลบ ฌ

สมญฐฐาปิโต (อันหา) ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว

สมญฐฐาปิโต (สึ-อุ-ฐา-ณาเป-อิ-ต-สิ)
แปลว่า (อันหา) ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว
มาจาก สึ บทหน้า อุ บทหน้า
ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่ ณาเป ป้งจ้ย
อิ อากม ต ป้งจ้ย สิ ปฐมาวิภัตติ
แปลงนิกคหิตเป็น ม ช้อน ฎ ลบ ฌ ลบ ฌ

ฐา: อุญฐฐาติ

บทหน้า	ฐาตุ	ป้งจ้ย	วิภัตติ
อุ	ฐา	อ	ติ
อุ	ญฐา	อ	ติ
			ช้อน ฎ

อุญฐฐาติ ย่อมลุกขึ้น, ย่อมตั้งขึ้น

อุญฐฐาติ (อุ-ฐา-อ-ติ)
แปลว่า ย่อมลุกขึ้น, ย่อมตั้งขึ้น
มาจาก อุ บทหน้า ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่
อ ป้งจ้ย ติ วัตตมานาวิภัตติ ช้อน ฎ

ฐา: อุญฐฐหติ

บทหน้า	ฐาตุ	อากม	ป้งจ้ย	วิภัตติ
อุ	ฐา	หุ	อ	ติ
อุ	ญฐา	หุ	อ	ติ
อุ	ญฐ	หุ	อ	ติ
				รัสสะ อา

อุญฐฐหติ ย่อมลุกขึ้น, ย่อมตั้งขึ้น

อุญฐฐหติ (อุ-ฐา-หุ-อ-ติ)
แปลว่า ย่อมลุกขึ้น, ย่อมตั้งขึ้น
มาจาก อุ บทหน้า ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่
หุ อากม อ ป้งจ้ย ติ วัตตมานาวิภัตติ
ช้อน ฎ รัสสะ อา เป็น อ

* ฐา ฐาตุ มีอุปสัคคอยู่หน้า จึงลง หุ อากมได้

ฐา: อุญฐฐหิ

บทหน้า	ฐาตุ	ป้งจ้ย	วิภัตติ
อุ	ฐา	อ	หิ
อุ	ญฐา	อ	หิ
อุ	ญฐา	เอ	หิ
อุ	ญฐ	เอ	หิ
			ลบ อา

อุญฐฐหิ จงลุกขึ้น

อุญฐฐหิ (อุ-ฐา-อ-หิ) แปลว่า จงลุกขึ้น
มาจาก อุ บทหน้า ฐา ฐาตุ ในความยืน, ตั้งอยู่
อ ป้งจ้ย หิ ปัญจมีวิภัตติ ช้อน ฎ
แปลง อ เป็น เอ ลบ อา

ฐา: อุฐฐิตโต

บทหน้า	ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ	
อุ	ฐา	อิ	ต	ลี	
อุ	อุฐา	อิ	ต	ลี	ซ้อน ฎ
อุ	อุช	อิ	ต	ลี	ลบ อา

อุฐฐิตโต ลูกขึ้นแล้ว, ตั้งขึ้นแล้ว

อุฐฐิตโต (อุ-ฐา-อิ-ต-ลี)

แปลว่า ลูกขึ้นแล้ว, ตั้งขึ้นแล้ว

มาจาก **อุ** บทหน้า **ฐา** ธาตุ ในความยื่น, ตั้งอยู่

อิ อากม **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ

ซ้อน ฎ **ลบ อา**

ฐา: อุฐฐาตพพ์

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
อุ	ฐา	ตพพ	ลี	
อุ	อุฐา	ตพพ	ลี	ซ้อน ฎ

อุฐฐาตพพ์ (อันเขา) ฟังลูกขึ้น

อุฐฐาตพพ์ (อุ-ฐา-ตพพ-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฟังลูก

มาจาก **อุ** บทหน้า **ฐา** ธาตุ ในความยื่น, ตั้งอยู่

ตพพ ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **ซ้อน ฎ**

ฐา: อุฐฐาย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	
อุ	ฐา	ตวา	
อุ	ฐา	ย	แปลง ตวา เป็น ย
อุ	อุฐา	ย	ซ้อน ฎ

อุฐฐาย ลูกขึ้นแล้ว

อุฐฐาย (อุ-ฐา-ตวา) แปลว่า ลูกขึ้นแล้ว

มาจาก **อุ** บทหน้า **ฐา** ธาตุ ในความยื่น, ตั้งอยู่

ตวา ปัจจัย

(ธาตุมีอุปสัคอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย

ซ้อน ฎ

ฐา: อุปฐฐาติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
อุป	ฐา	อ	ติ	
อุป	อุฐา	อ	ติ	ซ้อน ฎ

อุปฐฐาติ ย่อมตั้งขึ้น, ปรากฏ, ยืนใกล้,

บำรุง, อุปฐฐาก

อุปฐฐาติ (อุป-ฐา-อ-ติ) แปลว่า ย่อมตั้งขึ้น,

ปรากฏ, บำรุง, อุปฐฐาก

มาจาก **อุป** บทหน้า **ฐา** ธาตุ ในความยื่น, ตั้ง

อ ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **ซ้อน ฎ**

ฐา: อุปฐฐหติ

บทหน้า	ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ	
อุป	ฐา	ห	อ	ติ	
อุป	อุฐา	ห	อ	ติ	ซ้อน ฎ
อุป	อุฐ	ห	อ	ติ	รัสสะ อา

อุปฐฐหติ ย่อมตั้งขึ้น, ปรากฏ, ยืนใกล้, บำรุง, อุปฐฐาก

อุปฐฐหติ (อุป-ฐา-ห-อ-ติ) แปลว่า ย่อมตั้งขึ้น, ปรากฏ, บำรุง, อุปฐฐาก

มาจาก **อุป** บทหน้า **ฐา** ธาตุ ในความยื่น, ตั้ง

ห อากม **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ

ซ้อน ฎ **รัสสะ อา** เป็น **อ**

๗

หฺส: หฺสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
หฺส	อ	ติ

หฺสติ ย่อมกัต ย่อมกัตย่อมกัตย่อมกัต

หฺสติ (หฺส-อ-ติ) แปลว่า ย่อมกัต

มาจาก **หฺส** ธาตุ ในความกัต **อ** ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัตติ (ใช้ **หฺส** ใช้ **ท** อักษรกัม)

(ใช้ **หฺส** ใช้ **ท** อักษรกัม)

หฺส: หฺสฺฐ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
หฺส	ต	ลี	
หฺส	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
หฺ	หฺส	ลี	แปลง ต
๗	หฺส	ลี	ลบนิคคหิต

หฺสฺฐ (อันเขา) กัดแล้ว

หฺสฺฐ (หฺส-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) กัดแล้ว

มาจาก **หฺส** ธาตุ ในความกัต **ต** ปัจจัย

ลี ปฐมวิภัตติ **ลบ ส** ที่สุดธาตุ

แปลง ต เป็น หฺส **ลบนิคคหิต**

(ใช้ **หฺส** ใช้ **ท** อักษรกัม)

ต

ตฺร: ตฺรติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ตฺร	อ	ติ

ตฺรติ ย่อมข้าม

ตฺรติ (ตฺร-อ-ติ) แปลว่า ย่อมข้าม

มาจาก **ตฺร** ธาตุ ในความข้าม **อ** ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัตติ

ตฺร: ตฺรณ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ตฺร	ต	ลี	
ตฺร	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
ต	อฺณ	ลี	แปลง ต

ตฺรณ ข้ามแล้ว

ตฺรณ (ตฺร-ต-ลี) แปลว่า ข้ามแล้ว

มาจาก **ตฺร** ธาตุ ในความข้าม **ต** ปัจจัย

ลี ปฐมวิภัตติ **ลบ ร** ที่สุดธาตุ

แปลง ต เป็น **อฺณ**

ตฺร: โอตฺเรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
โอ	ตฺร	ณ	ติ	
โอ	ตฺร	ณ	ติ	พฤทธิ์ อ
โอ	ตฺร	เอ	ติ	ลบ ณ

โอตฺเรติ ย่อมให้ข้ามลง (=ยกลง)

โอตฺเรติ (โอ-ตฺร-ณ-ติ)

แปลว่า ย่อมให้ข้ามลง (=ยกลง)

มาจาก **โอ** บทหน้า **ตฺร** ธาตุ ในความข้าม

ณ ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ

พฤทธิ์ อ เป็น **อา** **ลบ ณ**

ตป: ตปติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ตป	อ	ติ

ตปติ ย่อมร้อน, เผา; อิม

ตปติ (ตป-อ-ติ) แปลว่า ย่อมร้อน, เผา

มาจาก **ตป** ธาตุ ในความร้อน, เผา

อ ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ

ตป: ตปติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ตป	ย	ติ
ตป	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ตปติ ย่อมร้อน, เเผา; อิ่ม

ตปติ (ตป-ย-ติ) แปลว่า ย่อมร้อน, เเผา มาจาก **ตป** ธาตุ ในความร้อน, เเผา **ย** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ แปลง **ย** กับ **ป** ที่ที่สุดธาตุเป็น **ป**

ตป: ตตโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ตป	ต	ลี
ตป	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ต	ตต	ลี ช้อน ต

ตตโต ร้อนแล้ว

ตตโต (ตป-ต-ลี) แปลว่า ร้อนแล้ว มาจาก **ตป** ธาตุ ในความร้อน, เเผา **ต** ปัจจัย **ลี** ปรูมาวิภัตติ **ลบ ป** ที่ที่สุดธาตุ **ช้อน ต**

ติช: ตติกขติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ติช	ข	ติ
ติติช	ข	ติ เทวภาวะ
ติติก	ข	ติ แปลง ข

ติติกขติ ย่อมอดทน, อดกลั้น

ติติกขติ (ติช-ข-ติ) แปลว่า ย่อมอดทน มาจาก **ติช** ธาตุ ในความอดทน **ข** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **เทวภาวะต้นธาตุ** แปลง **ข** เป็น **ก** (เพราะ ข)

ตุส: ตุสสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ตุส	ย	ติ
ตุส	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ตุสสติ ย่อมยินดี

ตุสสติ (ตุส-ย-ติ) แปลว่า ย่อมยินดี มาจาก **ตุส** ธาตุ ในความยินดี **ย** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ แปลง **ย** กับ **ส** ที่ที่สุดธาตุเป็น **ส**

ตุส: ตุฏฐ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ตุส	ต	ลี
ตุส	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ตุ	ฏฐ	ลี แปลง ต

ตุฏฐ ยินดีแล้ว

ตุฏฐ (ตุส-ต-ลี) แปลว่า ยินดีแล้ว มาจาก **ตุส** ธาตุ ในความยินดี **ต** ปัจจัย **ลี** ปรูมาวิภัตติ **ลบ ส** ที่ที่สุดธาตุ แปลง **ต** เป็น **ฏฐ**

ณ

เถน: เถเนติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
เถน	ณ	ติ
เถน	เอ	ติ ลบ ณ

เถเนติ ย่อมลัก

เถเนติ (เถน-อ-ติ) แปลว่า ย่อมลัก มาจาก **เถน** ธาตุ ในความลัก **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **ลบ ณ**

ท

ทม: ทนโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ทม	ต	ลี
ทม	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ท	นต	ลี ช้อน น

ทนโต (อันเขา) ฝึกแล้ว, ทรมานแล้ว

ทนโต (ทม-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฝึกแล้ว มาจาก **ทม** ธาตุ ในความฝึก **ต** ปัจจัย **ลี** ปรูมาวิภัตติ **ลบ ม** ที่ที่สุดธาตุ **ช้อน น**

(ฝึกตัวเอง ไม่ต้องมี อดทน เช่น ทนโต ปุริโส ผู้ฝึกแล้ว)

ทย: สมหาเปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ล	อา	ทย	เอ ติ
ล	อา	ทป	เอ ติ แปลง ย
สม	อา	ทป	เอ ติ แปลงนิคคหิต

สมหาเปติ ย่อมชักชวน

สมหาเปติ (ล-อา-ทย-เอ-ติ) แปลว่า ย่อมชักชวน มาจาก **ล** บทหน้า **อา** บทหน้า **ทย** ธาตุ ในความชักชวน **เอ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ แปลง **ย** เป็น **ป** แปลงนิคคหิต เป็น **ม**

ทย: สมหาปิโต

บทหน้า	ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ล	อา	ทย	อิ	ต ลี
ล	อา	ทป	อิ	ต ลี แปลง ย
สม	อา	ทป	อิ	ต ลี แปลงนิคคหิต

สมหาปิโต (อันเขา) ชักชวนแล้ว

สมหาปิโต (ล-อา-ทย-อิ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ชักชวนแล้ว มาจาก **ล** บทหน้า **อา** บทหน้า **ทย** ธาตุ ในความชักชวน **อิ** อากม **ต** ปัจจัย **ลี** ปรูมาวิภัตติ แปลง **ย** เป็น **ป** แปลงนิคคหิต เป็น **ม**

ทส: ทัสติ ฏฐ

ดู ทส: ทัสติ ฏฐ

ทา: เทติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ทา	อ	ติ
ทา	เอ	ติ แปลง อ
ท	เอ	ติ ลบ อา

เทติ ย่อมให้

เทติ (ทา-อ-ติ) แปลว่า ย่อมให้ มาจาก **ทา** ธาตุ ในความให้ **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ แปลง **อ** ปัจจัย เป็น **เอ** **ลบ อา**

ทา: ทหาติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ทา	อ	ติ
ทาทา	อ	ติ เทวภาวะ
ททา	อ	ติ รัสสะ อา

ทหาติ ย่อมให้

เทติ (ทา-อ-ติ) แปลว่า ย่อมให้
มาจาก ทา ธาตุ ในความให้ อ ปัจจัย
ติ วิดตมานาวิภัติ
เทวภาวะ เป็น ทาทา รัสสะ อา เป็น อ

ทา: ทหมี

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ทา	อ	มิ
ท	อ	มิ แปลง อา เป็น อ
ทม	อ	มิ แปลงนิคคหิต

ทหมี ย่อมให้

ทหมี (ทา-อ-มิ) แปลว่า ย่อมให้
มาจาก ทา ธาตุ ในความให้ อ ปัจจัย
มิ วิดตมานาวิภัติ
แปลง อา เป็น อ แปลงนิคคหิตเป็น ม

ทา: ทชเชยย ทชชา

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ทา	อ	เอยย
ทชช	อ	เอยย แปลง ทา

ทชเชยย ฟังให้

ทชช อ อา แปลง เอยย

ทชชา ฟังให้

ทชเชยย ทชชา (ทา-อ-เอยย) แปลว่า ฟังให้
มาจาก ทา ธาตุ ในความให้ อ ปัจจัย
เอยย สัตตมวิภัติ แปลง ทา เป็น ทชช
ศัพท์หลัง แปลง เอยย เป็น อา ด้วย

ทา: ทหาสิ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
อ	ทา	อ	ส	อิ
อ	ทา	อ	ส	อิ รัสสะ อิ

อทหาสิ ได้ให้แล้ว

อทหาสิ (อ-ทา-อ-ส-อิ) แปลว่า ได้ให้แล้ว
มาจาก อ อาคม ทา ธาตุ ในความให้
อ ปัจจัย ส อาคม อิ อัชชัตตนิวิภัติ
รัสสะ อิ เป็น อิ

ทา: อทสู

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
อ	ทา	อ	อุ
อ	ทา	อ	อุ แปลง อุ

อทสู ได้ให้แล้ว

อทสู (อ-ทา-อ-อุ) แปลว่า ได้ให้แล้ว
มาจาก อ อาคม ทา ธาตุ ในความให้
อ ปัจจัย อุ อัชชัตตนิวิภัติ แปลง อุ เป็น อสู

ทา: ทาเปลิ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
ทา	ณาเป	ส	อิ
ท	ณาเป	ส	อิ สบ อา
ท	อาเป	ส	อิ สบ ณ
ท	อาเป	ส	อิ รัสสะ อิ

ทาเปลิ ให้ให้แล้ว

ทาเปลิ (ทา-ณาเป-ส-อิ) แปลว่า ให้ให้แล้ว
มาจาก ทา ธาตุ ในความให้ ณ ปัจจัย
ส อาคม อิ อัชชัตตนิวิภัติ
สบ อา สบ ณ รัสสะ อิ เป็น อิ

ทา: ททนต์

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัติ
ทา	อ	อนต	สิ
ทาทา	อ	อนต	สิ เทวภาวะ
ททา	อ	อนต	สิ รัสสะ อา
ทท	อ	อนต	สิ สบ อา

ททนต์ ให้อยู่

ททนต์ (ทา-อ-อนต-สิ) แปลว่า ให้อยู่
มาจาก ทา ธาตุ ในความให้
อ ปัจจัย อนต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัติ
เทวภาวะเป็น ทาทา
รัสสะ อา ช่างหน้า เป็น อ สบ อา

ทา: เทนโต

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัติ
ทา	อ	อนต	สิ
ทา	เอ	อนต	สิ แปลง อ

เทนโต ให้อยู่

เทนโต (ทา-อ-อนต-สิ) แปลว่า ให้อยู่
มาจาก ทา ธาตุ ในความให้
อ ปัจจัย อนต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัติ
แปลง อ เป็น เอ

ทา: ทินโน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ทา	ต	สิ
ทา	อินน	สิ แปลง ต
ท	อินน	สิ สบ อา

ทินโน (อันเขา) ให้แล้ว

ทินโน (ทา-ต-สิ) แปลว่า (อันเขา) ให้แล้ว
มาจาก ทา ธาตุ ในความให้ ต ปัจจัย
สิ ปฐมวิภัติ แปลง ต เป็น อินน สบ อา

ทา: ทาทพุโพ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ทา	ตพพ	สิ

ทาทพุโพ (อันเขา) ฟังให้

ทาทพุโพ (ทา-ตพพ-สิ) แปลว่า (อันเขา) ฟังให้
มาจาก ทา ธาตุ ในความให้ ตพพ ปัจจัย
สิ ปฐมวิภัติ

ทา: สมาதியามิ

บทหน้า	บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ส	อา	ทา	ย	มิ
สม	อา	ทา	ย	มิ แปลงนิคคหิต
สม	อา	ทิ	ย	มิ แปลง อา
สม	อา	ทิ	ยา	มิ ทิมะ อ

สมาதியามิ ย่อมสมาทาน, ถือเอา

สมาதியามิ (ส-อา-ทา-ย-มิ)
แปลว่า ย่อมสมาทาน
มาจาก ส บทหน้า อา บทหน้า
ทา ธาตุ ในความให้ ย ปัจจัย
มิ วิดตมานาวิภัติ แปลงนิคคหิต เป็น ม
แปลง อา ที่ ทา เป็น อิ ทิมะ อ ที่ ย เป็น อา

ทา: อาทียติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
อา	ทา	ย	ติ
อา	ทิ	ย	ติ แปลง อา

อาทียติ ย่อมสมาทาน, ถือเอา

อาทียติ (อา-ทา-ย-ติ) แปลว่า ย่อมสมาทาน
มาจาก อา บทหน้า ทา ธาตุ ในความให้
ย ปัจจัย ติ วิดตมานาวิภัติ
แปลง อา เป็น อิ

ทา: อาทียิตฺวา

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย
อา	ทา	ย	อิ	ตฺวา
อา	ทิ	ย	อิ	ตฺวา แปลง อา

อาทียิตฺวา ถือเอาแล้ว

อาทียิตฺวา (อา-ทา-ย-อิ-ตฺวา) แปลว่า ถือเอาแล้ว มาจาก อา บทหน้า ทา ธาตุ ในความให้ ย ปัจจัย อิ อากม ตฺวา ปัจจัย แปลง อา เป็น อิ

ทา: อาทาย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อา	ทา	ตฺวา
อา	ทา	ย แปลง ตฺวา เป็น ย

อาทาย พาเอาแล้ว, ถือเอาแล้ว

อาทาย (อา-ทา-ตฺวา) แปลว่า ถือเอาแล้ว มาจาก อา บทหน้า ทา ธาตุ ในความให้ ตฺวา ปัจจัย (ธาตุมีอุปสรรคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย

ทา: อุปาทาย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อุป	อา	ทา ตฺวา
อุป	อา	ทา ย แปลง ตฺวา เป็น ย

อุปาทาย เข้าไปถือเอาแล้ว, เทียบเคียงแล้ว

อุปาทาย (อุป-อา-ทา-ตฺวา) แปลว่า เข้าไปถือเอาแล้ว, เทียบเคียงแล้ว มาจาก อุป บทหน้า อา บทหน้า ทา ธาตุ ในความให้ ตฺวา ปัจจัย (ธาตุมีอุปสรรคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย

ทิว: ทิพฺพติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
ทิว	ย	ติ
ทิพฺพ	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ทิพฺพติ ย่อมเล่น

ทิพฺพติ (ทิว-ย-ติ) แปลว่า ย่อมเล่น มาจาก ทิว ธาตุ ในความเล่น ย ปัจจัย ติ วิภคตมานาวินิตติ แปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุเป็น พ

ทิส: ปสฺสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
ทิส	อ	ติ
ปสฺส	อ	ติ แปลง ทิส

ปสฺสติ ย่อมเห็น

ปสฺสติ (ทิส-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเห็น มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น อ ปัจจัย ติ วิภคตมานาวินิตติ แปลง ทิส เป็น ปสฺส

ทิส: ทกฺขติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
ทิส	อ	ติ
ทกฺข	อ	ติ แปลง ทิส

ทกฺขติ ย่อมเห็น

ทกฺขติ (ทิส-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเห็น มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น อ ปัจจัย สฺสติ วิภคตมานาวินิตติ แปลง ทิส เป็น ทกฺข

ทิส: ปสฺสทาหิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
ทิส	อ	หิ
ปสฺส	อ	หิ แปลง ทิส
ปสฺส	อา	หิ ทิฆะ อ

ปสฺสทาหิ จงเห็น, จงดู

ปสฺสทาหิ (ทิส-อ-หิ) แปลว่า จงเห็น, จงดู มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภคติ แปลง ทิส เป็น ปสฺส ทิฆะ อ ปัจจัย เป็น อา

ทิส: ปสฺส

ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
ทิส	อ	หิ
ปสฺส	อ	หิ แปลง ทิส
ปสฺส	อ	หิ ลบ หิ

ปสฺส จงเห็น, จงดู

ปสฺส (ทิส-อ-หิ) แปลว่า จงเห็น, จงดู มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภคติ แปลง ทิส เป็น ปสฺส ลบ หิ

ทิส: อทฺทสา อทฺทส

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
อ	ทิส	อ	อา
อ	ทฺส	อ	อา แปลง อิ
อ	ทฺทส	อ	อา ช้อน ท
อ	ทฺทส	อ	อ รัสสะ อา

อทฺทสา อทฺทส ได้เห็นแล้ว

อทฺทสา อทฺทส (อ-ทิส-อ-อา) แปลว่า ได้เห็นแล้ว มาจาก อ อากม ทิส ธาตุ ในความเห็น อ ปัจจัย อา หิยัตตนิวิภคติ แปลง อิ เป็น อ ช้อน ท คัพพหลัง รัสสะ อา เป็น อ (โส อทฺทส(า).)

ทิส: อทฺทสํ

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
อ	ทิส	อ	อํ
อ	ทฺส	อ	อํ แปลง อิ
อ	ทฺทส	อ	อํ ช้อน ท

อทฺทสํ ได้เห็นแล้ว

อทฺทสํ (อ-ทิส-อ-อํ) แปลว่า ได้เห็นแล้ว มาจาก อ อากม ทิส ธาตุ ในความเห็น อ ปัจจัย อํ หิยัตตนิวิภคติ แปลง อิ เป็น อ ช้อน ท (อหํ อทฺทสํ.)

ทิส: อทฺทสํสุ

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภคติ
อ	ทิส	อ	อํ
อ	ทฺส	อ	อํ แปลง อิ
อ	ทฺทส	อ	อํ ช้อน ท
อ	ทฺทส	อ	อํสุ แปลง อํ

อทฺทสํสุ ได้เห็นแล้ว

อทฺทสํสุ (อ-ทิส-อ-อํ) แปลว่า ได้เห็นแล้ว มาจาก อ อากม ทิส ธาตุ ในความเห็น อ ปัจจัย อํ อชฺชัตตนิวิภคติ แปลง อิ เป็น อ ช้อน ท แปลง อํ เป็น อํสุ (ชนา อทฺทสํสุ.)

ทิส: ปสฺสิสฺสติ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
ทิส	อ	อิ	สฺสติ
ปสฺส	อ	อิ	สฺสติ แปลง ทิส

ปสฺสิสฺสติ จักเห็น

ปสฺสติ (ทิส-อ-อิ-สฺสติ) แปลว่า จักเห็น
มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น
อ ปัจจัย อิ อาคม สฺสติ ภาวีสสันติวิภัตติ
แปลง ทิส เป็น ปสฺส

ทิส: ทกฺขติ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
ทิส	อ	อิ	สฺสติ
ทกฺข	อ	อิ	สฺสติ แปลง ทิส
ทกฺข	อ	อิ	สฺสติ ลบ ส

ทกฺขติ (=ปสฺสิสฺสติ) จักเห็น

ทกฺขติ (ทิส-อ-อิ-สฺสติ) แปลว่า จักเห็น
มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น
อ ปัจจัย อิ อาคม สฺสติ ภาวีสสันติวิภัตติ
แปลง ทิส เป็น ทกฺข ลบ ส ที่ สฺสติ

ทิส: ปสฺสนโต

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
ทิส	อ	อนต	ลี
ปสฺส	อ	อนต	ลี แปลง ทิส

ปสฺสนโต เห็นอยู่

ปสฺสนโต (ทิส-อ-อนต-ลี) แปลว่า เห็นอยู่
มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น
อ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
แปลง ทิส เป็น ปสฺส

ทิส: ทิฏฺฐิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ทิส	ต	ลี
ทิส	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ทิ	ฏฺฐิ	ลี แปลง ต

ทิฏฺฐิ (อันเขา) เห็นแล้ว

ทิฏฺฐิ (ทิส-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) เห็นแล้ว
มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
ลบที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ฏฺฐิ

ทิส: ทิสฺวา

ธาตุ	ปัจจัย
ทิส	ตฺวา
ทิส	ตฺวา ลบที่สุดธาตุ
ทิ	สฺวา แปลง ตฺวา

ทิสฺวา เห็นแล้ว

ทิสฺวา (ทิส-ตฺวา) แปลว่า เห็นแล้ว
มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น ตฺวา ปัจจัย
ลบ ส ที่ที่สุดธาตุ แปลง ตฺวา เป็น สฺวา

ทิส: ทฎฺฐุพฺโพ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ทิส	ตพฺพ	ลี
ทส	ตพฺพ	ลี แปลง อิ
ทส	ตพฺพ	ลี ลบที่สุดธาตุ
ท	ฎฺฐุพฺพ	ลี แปลง ต

ทฎฺฐุพฺโพ (อันเขา) ฟังเห็น

ทฎฺฐุพฺโพ (ทิส-ตพฺพ-ลี)
แปลว่า (อันเขา) ฟังเห็น
มาจาก ทิส ธาตุ ในความเห็น ตพฺพ ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัตติ แปลง อิ เป็น อ
ลบที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ฎฺฐุ

ทิส: เทเสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ทิส	เณ	ติ
เทส	เณ	ติ พฤทธิ อี
เทส	เอ	ติ ลบ ณ

เทเสติ ย่อมแสดง (นามธรรม)

เทเสติ (ทิส-เณ-ติ) แปลว่า ย่อมแสดง
มาจาก ทิส ธาตุ ในความกล่าว เณ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อี เป็น เอ ลบ ณ

ทิส: ทสฺเสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ทิส	เณ	ติ
ทสฺส	เณ	ติ แปลง ทิส
ทสฺส	เอ	ติ ลบ ณ

ทสฺเสติ ย่อมแสดง (รูปธรรม)

ทสฺเสติ (ทิส-เณ-ติ) แปลว่า ย่อมแสดง
มาจาก ทิส ธาตุ ในความกล่าว เณ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ทิส เป็น ทสฺส ลบ ณ

ทิส: ทิสฺสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ทิส	อ	ติ
ทิสฺส	อ	ติ แปลง ทิส

ทิสฺสติ ย่อมปรากฏ

ทิสฺสติ (ทิส-อ-ติ) แปลว่า ย่อมปรากฏ
มาจาก ทิส ธาตุ ในความปรากฏ
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ทิส เป็น ทิสฺส

ทิส: อุทฺทิสฺส

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อุ	ทิส	ตฺวา
อุ	ทฺทิส	ตฺวา ช้อน ท
อุ	ทฺทิส	ย แปลง ตฺวา เป็น ย
อุ	ทฺทิสฺส	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

อุทฺทิสฺส เจาจะงแล้ว

อุทฺทิสฺส (อุ-ทิส-ตฺวา) แปลว่า เจาจะงแล้ว
มาจาก อุ บทหน้า ทิส ธาตุ ในความเห็น
ตฺวา ปัจจัย ช้อน ท
(ธาตุมีอุปสรรคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย
(ธาตุลงท้ายด้วย ส) แปลง ย กับที่สุดธาตุ
เป็น สฺส

ทิส: อุทฺทิสฺสิย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อุ	ทิส	อิ ตฺวา
อุ	ทฺทิส	อิ ตฺวา ช้อน ท
อุ	ทฺทิส	อิ ย แปลง ตฺวา เป็น ย

อุทฺทิสฺสิย เจาจะงแล้ว

อุทฺทิสฺสิย (อุ-ทิส-อิ-ตฺวา) แปลว่า เจาจะงแล้ว
มาจาก อุ บทหน้า ทิส ธาตุ ในความเห็น
อิ อาคม ตฺวา ปัจจัย ช้อน ท
(ธาตุมีอุปสรรคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย

ทีป: อาทิตโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	ทีป	ต	ลี
อา	ที	ต	ลี
อา	ที	ต	ลี
อา	ที	ต	ลี

อาทิตโต (อันไฟ) เผาแล้ว; ไหม้แล้ว

อาทิตโต (อา-ทีป-ต-ลี)

แปลว่า (อันไฟ) เผาแล้ว; ไหม้แล้ว

มาจาก อา บทหน้า ทีป ธาตุในความเผา, ไหม้

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ลบ ป ที่สุดธาตุ ช้อน ต

ธ

ธ: ธาเรติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ธ	ธ	ติ
ธ	ธ	ติ
ธ	ธ	ติ
ธ	ธ	ติ

ธาเรติ ย่อมทรงไว้

ธาเรติ (ธ-ธ-ติ) แปลว่า ย่อมทรงไว้

มาจาก ธ ธาตุในความทรงไว้

ธ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ

ธ: ทธาติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ธ	ธ	ติ
ธ	ธ	ติ
ธ	ธ	ติ
ธ	ธ	ติ
ธ	ธ	ติ
ธ	ธ	ติ

ทธาติ ย่อมทรงไว้

ทธาติ (ธ-ธ-ติ) แปลว่า ย่อมทรงไว้

มาจาก ธ ธาตุในความทรงไว้

ธ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

เทวภาวะเป็น ธธา รัสสะ อา หน้า เป็น อ

แปลง ธ เป็นพยัญชนะที่ ๓ (ท)

ธ: อุปฮารณโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
อุป	ธ	ณ	อน	ต
อุป	ธ	ณ	อน	ต
อุป	ธ	ณ	อน	ต
อุป	ธ	ณ	อน	ต

อุปฮารณโต ใคร่ครวญอยู่

อุปฮารณโต (อุป-ธ-ณ-อน-ต-ลี)

แปลว่า ใคร่ครวญอยู่

มาจาก อุป บทหน้า ธ ธาตุในความทรงไว้

ณ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ

น

น: วิดีนาเมสิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
วิ	อ	น	ม	เอ
วิ	อ	น	ม	เอ
วิ	อ	น	ม	เอ
วิ	อ	น	ม	เอ
วิ	อ	น	ม	เอ
วิ	อ	น	ม	เอ

วีดีนาเมสิ (ยั้งกาล) ให้น้อมไปล่วงวิเศษแล้ว

วีดีนาเมสิ (วิ-อ-น-ม-เอ-ส-อี)

แปลว่า (ยั้งกาล) ให้น้อมไปล่วงวิเศษแล้ว

มาจาก วิ บทหน้า อติ บทหน้า

น ธาตุ ในความน้อมไป ณ ปัจจัย

ส อาคม ลี ปฐมวิภัตติ พฤทธิ อ เป็น อา

ลบ ณ ที่ษะ อ ที่ วิ เป็น อี รัสสะ อี เป็น อี

น: นาสสิ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
น	ส	เอ	อี
น	ส	เอ	อี
น	ส	เอ	อี
น	ส	เอ	อี
น	ส	เอ	อี
น	ส	เอ	อี

นาสสิ (อันเขา) ให้ฉิบหายแล้ว

นาสสิ (น-ส-เอ-อี)

แปลว่า (อันเขา) ให้ฉิบหายแล้ว

มาจาก น ธาตุ ในความฉิบหาย ณ ปัจจัย

ส อาคม ลี ปฐมวิภัตติ

พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ รัสสะ อี เป็น อี

นส: นฏฐ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
น	ส	ฏ
น	ส	ฏ
น	ส	ฏ
น	ส	ฏ

นฏฐ ฉิบหายแล้ว

นฏฐ (น-ส-ฏ) แปลว่า ฉิบหายแล้ว

มาจาก น ธาตุ ในความฉิบหาย

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ลบ ส ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ฐ

นส: นาสีโต

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
น	ส	เอ	อี	ต
น	ส	เอ	อี	ต
น	ส	เอ	อี	ต
น	ส	เอ	อี	ต
น	ส	เอ	อี	ต
น	ส	เอ	อี	ต

นาสีโต (อันเขา) ให้ฉิบหายแล้ว

นาสีโต (น-ส-เอ-อี-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ให้ฉิบหายแล้ว

มาจาก น ธาตุ ในความฉิบหาย

ณ ปัจจัย อี อาคม ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ ลบ เอ

นห: สนนยหติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
สน	น	ย	ห
สน	น	ย	ห
สน	น	ย	ห
สน	น	ย	ห

สนนยหติ ย่อมผูก(สอด)

สนนยหติ (ส-น-ย-ห-ติ) แปลว่า ย่อมผูก(สอด)

มาจาก ส บทหน้า

น ธาตุ ในความผูก(สอด) ย ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลงนิคคหิตเป็น น

แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ยห

นห: สนนยห

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	
ส	นห	ตวา	
สน	นห	ย	แปลงนิกคหิต
สน	นห	ย	แปลง ตวา เป็น ย
สน	นยห		แปลง ย กับที่สุดธาตุ

สนนยห ผูกแล้ว

สนนยห (ส-นห-ตวา) แปลว่า ผูกแล้ว
มาจาก ส บทหน้า นห ธาตุ ในความผูก
ตวา ปัจจัย แปลงนิกคหิตเป็น น
(ธาตุมีอุปสัคอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย
(ธาตุลงท้ายด้วย ห) แปลง ย กับที่สุดธาตุ
เป็น ยห

นี: เนติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
นี	อ	ติ	
เน	อ	ติ	พฤทธิ อี เป็น เอ

เนติ ย่อนำไป

เนติ (นี-อ-ติ) แปลว่า ย่อนำไป
มาจาก นี ธาตุ ในความนำไป อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ พฤทธิ อี เป็น เอ

นี: นยติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
นี	อ	ติ	
เน	อ	ติ	พฤทธิ อี เป็น เอ
นย	อ	ติ	แปลง เอ เป็น อย

นยติ ย่อนำไป

นยติ (นี-อ-ติ) แปลว่า ย่อนำไป
มาจาก นี ธาตุ ในความนำไป อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ พฤทธิ อี เป็น เอ
แปลง เอ เป็น อย

นี: เนลิ

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัติ	
นี	อ	ส	อี	
เน	อ	ส	อี	พฤทธิ อี
เน	อ	ส	อี	รัสสะ อี

เนลิ นำไปแล้ว

เนลิ (นี-อ-ส-อี) แปลว่า นำไปแล้ว
มาจาก นี ธาตุ ในความนำไป อ ปัจจัย
ส อากม อี อัชชัตตนิวิภัติ
พฤทธิ อี เป็น เอ รัสสะ อี เป็น อี

นี: เนตพโพ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
นี	ตพพ	ลี	
เน	ตพพ	ลี	พฤทธิ อี เป็น เอ

เนตพโพ (อันเขา) พึ่งนำไป

เนตพโพ (นี-ตพพ-ลี) แปลว่า (อันเขา) พึ่งนำไป
มาจาก นี ธาตุ ในความนำไป ตพพ ปัจจัย
ลี ปฐมาวิภัติ พฤทธิ อี เป็น เอ

นี: นีตา

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัติ	
นี	ต	อา	ลี	

นีตา (อันเขา) นำไปแล้ว

นีตา (นี-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) นำไปแล้ว
มาจาก นี ธาตุ ในความนำไป ต ปัจจัย
อา ปัจจัยเครื่องหมายอิตถิลิงค์ ลี ปฐมาวิภัติ

นี: อาเนลิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัติ	
อา	นี	อ	ส	อี	
อา	เน	อ	ส	อี	พฤทธิ อี
อา	เน	อ	ส	อี	รัสสะ อี

อาเนลิ นำมาแล้ว

อาเนลิ (อา-นี-อ-ส-อี) แปลว่า นำมาแล้ว
มาจาก อา บทหน้า นี ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย ส อากม อี อัชชัตตนิวิภัติ
พฤทธิ อี เป็น เอ รัสสะ อี เป็น อี

นุห: โอนชยาม

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
โอ	นุห	ณย	ม	
โอ	โนท	ณย	ม	พฤทธิ อู
โอ	โนท	ณย	ม	แปลง น
โอ	โนช	ณย	ม	แปลง ท
โอ	โนช	อย	ม	ลป ณ
โอ	โนช	อยา	ม	ทิมะ อ

โอนชยาม ย่อมสละ

โอนชยาม (โอ-นุห-ณย-ม) แปลว่า ย่อมสละ
มาจาก โอ บทหน้า นุห ธาตุ ในความสละ
ณย ปัจจัย ม วัตตมานาวิภัติ
พฤทธิ อู เป็น โอ แปลง น เป็น ณ
แปลง ท เป็น ช ลป ณ ทิมะ อ เป็น อา

ป

ปจ: ดูที่นี่

ปต: สนนิปาตาเปตวา

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	
ส	นิ	ปต	ณาเป	ตวา
สน	นิ	ปต	ณาเป	ตวา แปลงนิกคหิต
สน	นิ	ปาด	ณาเป	ตวา พฤทธิ อ
สน	นิ	ปาด	อาเป	ตวา ลป ณ

สนนิปาตาเปตวา ให้ประชุมกันแล้ว

สนนิปาตาเปตวา (ส-นิ-ปต-ณาเป-ตวา)
แปลว่า ให้ประชุมกันแล้ว
มาจาก ส บทหน้า นิ บทหน้า
ปต ธาตุ ในความตก ณาเป ปัจจัย
ตวา ปัจจัย แปลงนิกคหิต เป็น น
พฤทธิ อ เป็น อา ลป ณ

ปท: ปตโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ปท	ต	ลี	
ปท	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ
ป	ตต	ลี	ซ้อน ต

ปตโต ถึงแล้ว

ปตโต (ปท-ต-ลี) แปลว่า ถึงแล้ว
มาจาก ปท ธาตุ ในความถึง ต ปัจจัย
ลี ปฐมาวิภัติ ลป ท ที่สุดธาตุ ซ้อน ต

ปท: นิปชชติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
นิ	ปท	ย	ติ	
นิ	ปชช	ติ		แปลง ย กับที่สุดธาตุ

นิปชชติ ย่อมนอน [อิริยาบถนอน]

นิปชชติ (นิ-ปท-ย-ติ) แปลว่า ย่อมนอน
มาจาก นิ บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ
แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช

ปท: นิปนโน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	ปท	ต	ลี
นิ	ปค	ต	ลี
นิ	ป	น	ลี

นิปนโน นอนแล้ว

นิปนโน (นิ-ปท-ต-ลี) แปลว่า นอนแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
ลป ท ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น น

ปท: นิพณโน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	ปท	ต	ลี
นิ	ผท	ต	ลี
นิ	ปผท	ต	ลี
นิ	ปผค	ต	ลี
นิ	ปผ	น	ลี

นิพณโน สำเร็จแล้ว

นิพณโน (นิ-ปท-ต-ลี) แปลว่า สำเร็จแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ แปลง ป เป็น ผ
ช้อน ป ลป ท ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น น

ปท: นิปชช

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
นิ	ปท	ตฺวา
นิ	ปท	ย
นิ	ปชช	

นิปชช นอนแล้ว

นิปชช (นิ-ปท-ตฺวา) แปลว่า นอนแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
ตฺวา ปัจจัย
(ธาตุมีอุปสรรคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย
(ธาตุลงท้ายด้วย ท) แปลง ย กับที่สุดธาตุ
เป็น ชช

ปท: อาปชชติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	ปท	ย	ติ
อา	ปชช	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

อาปชชติ ย่อมถึง, ย่อมต้อง (ซึ่งอาบัติ)

อาปชชติ (อา-ปท-ย-ติ) แปลว่า ย่อมถึง
มาจาก อา บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช

ปท: อาปนโน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	ปท	ต	ลี
อา	ปค	ต	ลี
อา	ป	น	ลี

อาปนโน ต้องแล้ว, ถึงแล้ว

อาปนโน (อา-ปท-ต-ลี) แปลว่า ถึงแล้ว
มาจาก อา บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
ลป ท ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น น

ปท: อุปชชติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อุ	ปท	ย	ติ
อุ	ปชช	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ
อุ	ปชช	ติ	ช้อน ป

อุปชชติ ย่อมเกิดขึ้น, ย่อมอุบัติ

อุปชชติ (อุ-ปท-ย-ติ) แปลว่า ย่อมเกิดขึ้น
มาจาก อุ บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ย กับที่สุดธาตุเป็น ชช ช้อน ป

ปท: อุปาเทติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อุ	ปท	เณ	ติ
อุ	ปปท	เณ	ติ
อุ	ปปาท	เณ	ติ
อุ	ปปาท	เอ	ติ

อุปาเทติ ย่อมให้เกิดขึ้น

อุปาเทติ (อุ-ปท-เณ-ติ)
แปลว่า ย่อมให้เกิดขึ้น
มาจาก อุ บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
เณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
ช้อน ป พฤทธิ อ เป็น อา ลป ณ

ปท: อุทปาที

บทหน้า	อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อุ	ท	อ	ปท	ย
อุ	ท	อ	ปท	ย
อุ	ท	อ	ปาท	ย
อุ	ท	อ	ปาท	อิ

อุทปาที ได้เกิดขึ้นแล้ว

อุทปาที (อุ-ท-อ-ปท-ย-อิ)
แปลว่า ได้เกิดขึ้นแล้ว
มาจาก อุ บทหน้า ท อาคม อ อาคม
ปท ธาตุ ในความถึง ย ปัจจัย
อิ อัชชัตตนิวิภัตติ ลป ย ปัจจัย
ทิมะ อ เป็น อา รัสสะ อิ เป็น อิ

ปท: อุปนโน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อุ	ปท	ต	ลี
อุ	ปปท	ต	ลี
อุ	ปปค	ต	ลี
อุ	ปป	น	ลี

อุปนโน เกิดขึ้นแล้ว, อุบัติแล้ว

อุปนโน (อุ-ปท-ต-ลี) แปลว่า เกิดขึ้นแล้ว
มาจาก อุ บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ช้อน ป
ลป ท ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น น

ปท: อุปาทีโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
อุ	ปท	เณ	อิ	ต	ลี
อุ	ปปท	เณ	อิ	ต	ลี
อุ	ปปาท	เณ	อิ	ต	ลี
อุ	ปปาท	เอ	อิ	ต	ลี
อุ	ปปาท	เอ	อิ	ต	ลี

อุปาทีโต (อันเขา) ให้เกิดขึ้นแล้ว

อุปาทีโต (อุ-ปท-เณ-อิ-ต-ลี)
แปลว่า (อันเขา) ให้เกิดขึ้นแล้ว
มาจาก อุ บทหน้า ปท ธาตุ ในความถึง
เณ ปัจจัย อิ อาคม ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
ช้อน ป พฤทธิ อ เป็น อา ลป ณ ลป เอ

บท: อุปุปช

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อุ	ปท	ตฺวา
อุ	ปท	ย แปลง ตฺวา เป็น ย
อุ	ปชช	แปลง ย กับที่สุดธาตุ
อุ	อุปชช	ซ้อน ป

อุปุปช เกิดขึ้นแล้ว, อุปัตถิแล้ว

อุปุปช (อุ-ปท-ตฺวา) แปลว่า เกิดขึ้นแล้วมาจาก **อุ** บทหน้า **ปท** ธาตุ ในความถึง **ตฺวา** ปัจจัย ซ้อน ป

(ธาตุมีอุปสัคอยู่หน้า) แปลง **ตฺวา** เป็น **ย** (ธาตุลงท้ายด้วย ท) แปลง **ย** กับที่สุดธาตุเป็น **ชช**

บท: อุปุปชติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
อุ	ปท	ย	ติ
อุ	ปชช	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

อุปุปชติ ย่อมเข้าถึง

อุปุปชติ (อุ-ปท-ย-ติ) แปลว่า ย่อมเข้าถึงมาจาก **อุ** บทหน้า **ปท** ธาตุ ในความถึง **ย** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัติ แปลง **ย** กับที่สุดธาตุเป็น **ชช**

บท: ปาเหตุ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ปท	เณ	ติ
ปาห	เณ	ติ พฤทธิ อ
ปาห	เอ	ติ ลบ ณ

ปาเหตุ ย่อมส่งไป

ปาเหตุ (ปท-เณ-ติ) แปลว่า ย่อมส่งไปมาจาก **ปท** ธาตุ ในความไป **เณ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัติ พฤทธิ อ เป็น **อา** **ลบ ณ**

ปา: ปิวาสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ปา	ส	ติ
ปาปา	ส	ติ เทวภาวะ
ปิปา	ส	ติ แปลง อา
ปิวา	ส	ติ แปลง ปา

ปิวาสติ ย่อมปรารถนาจะเต็ม, อยากรเต็ม, กระจายน้ำ

ปิวาสติ (ปา-ส-ติ)

แปลว่า ย่อมปรารถนาจะเต็ม

มาจาก **ปา** ธาตุ ในความเต็ม **ส** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัติ **เทวภาวะต้นธาตุ** แปลง **อา** เป็น **อิ** แปลง **ปา** เป็น **วา**

ปา: ปิปาสีโต

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย	วิภัติ
ปา	ส	อิ	ต	สิ
ปาปา	ส	อิ	ต	สิ เทวภาวะ
ปิปา	ส	อิ	ต	สิ แปลง อา

ปิปาสีโต กระจายแล้ว

ปิปาสีโต (ปา-ส-อิ-ต-สิ) แปลว่า กระจายแล้วมาจาก **ปา** ธาตุ ในความเต็ม **ส** ปัจจัย **อิ** อาคม **ต** ปัจจัย **สิ** ปฐมาวิภัติ **เทวภาวะต้นธาตุ** แปลง **อา** เป็น **อิ**

ปา: ปีโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ปา	ต	สิ
ปี	ต	สิ แปลง อา

ปีโต (อันเขา) เต็มแล้ว

ปีโต (ปา-ต-สิ) แปลว่า (อันเขา) เต็มแล้วมาจาก **ปา** ธาตุ ในความเต็ม **ต** ปัจจัย **สิ** ปฐมาวิภัติ แปลง **อา** เป็น **อิ**

ปา: ปิตฺวา

ธาตุ	ปัจจัย
ปา	ตฺวา
ปี	ตฺวา แปลง อา

ปิตฺวา เต็มแล้ว

ปิตฺวา (ปา-ตฺวา) แปลว่า เต็มแล้วมาจาก **ปา** ธาตุ ในความเต็ม **ตฺวา** ปัจจัย แปลง **อา** เป็น **อิ**

ปา: ปิวิตฺวา

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย
ปา	อิ	ตฺวา
ปิว	อิ	ตฺวา แปลง ปา

ปิวิตฺวา เต็มแล้ว

ปิวิตฺวา (ปา-อิ-ตฺวา) แปลว่า เต็มแล้วมาจาก **ปา** ธาตุ ในความเต็ม **อิ** อาคม **ตฺวา** ปัจจัย แปลง **ปา** เป็น **ปิว**

ปุจฺจ: ปุจฺจ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ปุจฺจ	ต	สิ
ปุจฺจ	ต	สิ ลบ จฺจ
ปุ	ฐ	สิ แปลง ต

ปุจฺจ (อันเขา) ถามแล้ว

ปุจฺจ (ปุจฺจ-ต-สิ) แปลว่า (อันเขา) ถามแล้วมาจาก **ปุจฺจ** ธาตุ ในความถาม **ต** ปัจจัย **สิ** ปฐมาวิภัติ **ลบ จฺจ** แปลง **ต** เป็น **ฐ**

ปุจฺจ: ปุจฺจิตฺวา

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ปุจฺจ	อิ	ตฺวา
ปุจฺจิตฺวา		ถามแล้ว

ปุจฺจิตฺวา (ปุจฺจ-อิ-ตฺวา) แปลว่า ถามแล้วมาจาก **ปุจฺจ** ธาตุ ในความถาม **ตฺวา** ปัจจัย

ปุร: ปุริติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ปุริ	อ	ติ
ปุริติ		ย่อมเต็ม

ปุริติ (ปุริ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเต็ม

มาจาก **ปุริ** ธาตุ ในความเต็ม **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัติ

ปุร: ปุเรติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ปุริ	เณ	ติ
ปุเรติ		ย่อมให้เต็ม

ปุเรติ (ปุริ-เณ-ติ) แปลว่า ย่อมให้เต็ม

มาจาก **ปุริ** ธาตุ ในความเต็ม **เณ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัติ

ปุร: ปุเรนโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปุร	เณ	อนต ลี
ปุร	เอ	อนต ลี ลบ ณ

ปุเรนโต ให้เต็มอยู่

ปุเรนโต (ปุร-เณ-อนต-ลี) แปลว่า ให้เต็มอยู่ มาจาก ปุร ธาตุ ในความเต็ม เณ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ลบ ณ

ปุร: ปุณโณ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปุร	ต	ลี
ปุร	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
ปุ	ณณ	ลี แปลง ต
ปุ	ณณ	ลี รัสสะ อุ

ปุณโณ เต็มแล้ว

ปุณโณ (ปุร-ต-ลี) แปลว่า เต็มแล้ว มาจาก ปุร ธาตุ ในความเต็ม ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ลบ ฐ ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ณณ รัสสะ อุ เป็น อุ

ปุร: ปุริโต

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
ปุร	เณ	อิ	ต	ลี
ปุร	เอ	อิ	ต	ลี ลบ ณ
ปุร	๕	อิ	ต	ลี ลบ เอ

ปุริโต (อันเขา) ให้เต็มแล้ว

ปุริโต (ปุร-เณ-อิ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ให้เต็มแล้ว มาจาก ปุร ธาตุ ในความเต็ม เณ ปัจจัย ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ลบ ณ ลบ เอ

เปส: เปเสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
เปส	เณ	ติ
เปส	เอ	ติ ลบ ณ

เปเสติ ย่อมส่งไป

เปเสติ (เปส-อ-ติ) แปลว่า ย่อมส่งไป มาจาก เปส ธาตุ ในความส่งไป เณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ลบ ณ

เปส: เปลิตโต

ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัตติ
เปส	อิ	ต	ลี

เปลิตโต (อันเขา) ส่งไปแล้ว

เปลิตโต (เปส-อิ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ส่งไปแล้ว มาจาก เปส ธาตุ ในความส่งไป อิ อากม ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

พ

พฐ: อาห

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
พฐ	อ	อ
อาห	อ	อ แปลงเป็น อาห

อาห กล่าวแล้ว

อาห (พฐ-อ-อ) แปลว่า กล่าวแล้ว มาจาก พฐ ธาตุ ในความกล่าว อ ปัจจัย อ ปโรทขาวิภัตติ แปลง พฐ เป็น อาห (หรือตั้งเป็น อห ธาตุ เทวภาวะเป็น ออห > อาห)

พฐ: อาหุ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
พฐ	อ	อุ
อาหุ	อ	อุ แปลงเป็น อาห

อาหุ กล่าวแล้ว

อาหุ (พฐ-อ-อุ) แปลว่า กล่าวแล้ว มาจาก พฐ ธาตุ ในความกล่าว อ ปัจจัย อุ ปโรทขาวิภัตติ แปลง พฐ เป็น อาห

พฐ: อาหิสฺส

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
พฐ	อ	อุ
อาหิสฺส	อ	อุ แปลงเป็น อาห

อาหิสฺส กล่าวแล้ว

อาหิสฺส (พฐ-อ-อุ) แปลว่า กล่าวแล้ว มาจาก พฐ ธาตุ ในความกล่าว อ ปัจจัย อุ อัชชัตตนิวิภัตติ แปลง พฐ เป็น อาห แปลง อุ เป็น อิสฺส

พฐ: พุทฺโธ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
พฐ	ต	ลี
พฐ	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
พุ	ทฐ	ลี แปลง ต

พุทฺโธ รู้แล้ว

พุทฺโธ (พฐ-ต-ลี) แปลว่า รู้แล้ว มาจาก พฐ ธาตุ ในความรู้ ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ลบ ฐ ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ทฐ

พฐ: พพุชฌิตวา

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย
ป	พฐ	ย	อิ	ตวา
ป	พฐ	ย	อิ	ตวา แปลงกับที่สุดธาตุ

พพุชฌิตวา ตื่นแล้ว

พพุชฌิตวา (ป-พฐ-ย-อิ-ตวา) แปลว่า ตื่นแล้ว มาจาก ป บทหน้า พฐ ธาตุ ในความรู้ ย ปัจจัย อิ อากม ตวา ปัจจัย แปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุเป็น ชฌ

ภ

ภษ: ภษยย

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ภษ	อ	เอยย

ภษยย พึงคบ

ภษยย (ภษ-อ-เอยย) แปลว่า พึงคบ มาจาก ภษ ธาตุ ในความคบ อ ปัจจัย เอยย สัตตมีวิภัตติ

ภษ: ภษ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ภษ	อ	เอยย
ภษ	อ	เอยย ลบ ยย

ภษ พึงคบ

ภษยย (ภษ-อ-เอยย) แปลว่า พึงคบ มาจาก ภษ ธาตุ ในความคบ อ ปัจจัย เอยย สัตตมีวิภัตติ ลบ ยย

ภษ: ภเชถ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ภษ	อ	เอถ

ภเช พึงคบ

ภเชถ (ภษ-อ-เอถ) แปลว่า พึงคบ
มาจาก ภษ ธาตุ ในความคบ อ ปัจจัย
เอถ สัตตมวิภัตติ

ภร: ภโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ภร	ต	ลี	
ภร	ต	ลี	ลปที่สุทธธาตุ

ภโต (อันเขา) เลี้ยงแล้ว

ภโต (ภร-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) เลี้ยงแล้ว
มาจาก ภร ธาตุ ในความเลี้ยง ต ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัตติ ลป ร ที่สุทธธาตุ

ภาส: ภาสีโต

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
ภาส	อิ	ต	ลี

ภาสีโต (อันเขา) กล่าวแล้ว

ภาสีโต (ภาส-อิ-ต-ลี)
แปลว่า (อันเขา) กล่าวแล้ว
มาจาก ภาส ธาตุ ในความกล่าว อิ อาคม
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ภิท: ภินทติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ภิท	อ	ติ	
ภิท	อ	ติ	นิกคหิตอาคม
ภินท	อ	ติ	แปลงนิกคหิต

ภินทติ ย่อมทำลาย

ภินทติ (ภิท-อ-ติ) แปลว่า ย่อมทำลาย
มาจาก ภิท ธาตุ ในความแตก อ ปัจจัย
นิกคหิตอาคม ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลงนิกคหิต เป็น น

ภิท: ภิษชติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ภิท	ย	ติ

ภิษชติ ติ แปลง ย กับที่สุทธธาตุ

ภิษชติ ย่อมแตก

ภิษชติ (ภิท-ย-ติ) แปลว่า ย่อมแตก
มาจาก ภิท ธาตุ ในความแตก ย ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง ย กับ ท ที่สุทธธาตุ เป็น ชช

ภิท: ภินโน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ภิท	ต	ลี	
ภิน	ต	ลี	ลปที่สุทธธาตุ
ภิ	น	ลี	แปลง ต

ภินโน (อันเขา) ทำลายแล้ว; แยกแล้ว, แตกต่าง, ต่างกัน

ภินโน (ภิท-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ทำลายแล้ว; แยกแล้ว
มาจาก ภิท ธาตุ ในความทำลาย; แยก
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
ลป ท ที่สุทธธาตุ แปลง ต เป็น น

ภุช: ภุชชติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ภุช	อ	ติ	
ภุช	อ	ติ	นิกคหิตอาคม
ภุชช	อ	ติ	แปลงนิกคหิต

ภุชชติ ย่อมกิน

ภุชชติ (ภุช-อ-ติ) แปลว่า ย่อมกิน
มาจาก ภุช ธาตุ ในความกิน อ ปัจจัย
นิกคหิตอาคม ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลงนิกคหิต เป็น ญ

ภุช: ภุชชติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ภุช	ช	ติ

ภุชชติ ช ติ เทวภาวะ

ภุชชติ ช ติ แปลง ภ

ภุชชติ ช ติ แปลง ช

ภุชชติ ย่อมปรารถนาจะกิน, อยากรกิน, ทิว

ภุชชติ (ภุช-ช-ติ)

แปลว่า ย่อมปรารถนาจะกิน
มาจาก ภุช ธาตุ ในความกิน ช ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ เทวภาวะต้นธาตุ
แปลง ภ เป็นพยัญชนะที่ ๓ (พ)
แปลง ช เป็น ญ (เพราะ ช)

ภุช: ภุชโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ภุช	ต	ลี	
ภุช	ต	ลี	ลปที่สุทธธาตุ
ภุ	ต	ลี	ช้อน ต

ภุชโต (อันเขา) กินแล้ว

ภุชโต (ภุช-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) กินแล้ว
มาจาก ภุช ธาตุ ในความกิน ต ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัตติ ลป ช ที่สุทธธาตุ ช้อน ต

ภุช: ภุชตวา

ธาตุ	ปัจจัย		
ภุช	ต		
ภุช	ต	วา	
ภุช	ต	วา	ลปที่สุทธธาตุ

ภุชตวา กินแล้ว

ภุชตวา (ภุช-ต-วา) แปลว่า กินแล้ว
มาจาก ภุช ธาตุ ในความกิน ต

ภุช: ภุชชิตัพโพ

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ		
ภุช	อิ	ต	พ		
ภุช	อิ	ต	พ	ลี	
ภุช	อิ	ต	พ	ลี	นิกคหิตอาคม
ภุชช	อิ	ต	พ	ลี	แปลงนิกคหิต

ภุชชิตัพโพ (อันเขา) พึ่งกิน

ภุชชิตัพโพ (ภุช-อิ-ต-พ-ลี)

แปลว่า (อันเขา) พึ่งกิน
มาจาก ภุช ธาตุ ในความกิน นิกคหิตอาคม
อิ อาคม ตพพ ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
แปลงนิกคหิตเป็น ญ

ภฺษ: โภษนียํ

ธษค	ป้งจ้งย	วิภคตติ
ภฺษ	อนีย	สิ
โภษ	อนีย	สิ พฤทธี ฐ เป็น โอิ

โภษนียํ (อันเชษ) ฟั้งกิน

โภษนียํ (ภฺษ-อนีย-สิ) แพลว่ (อันเชษ) ฟั้งกิน
มษจก ภฺษ ธษค ในควมกิน อนีย ป้งจ้ง
สิ ปฐมววิภคตติ พฤทธี ฐ เป็น โอิ

ภฺษ: ภษติ

ธษค	ป้งจ้งย	วิภคตติ
ภฺษ	อ	ติ
โภ	อ	ติ พฤทธี ฐ เป็น โอิ
ภษ	อ	ติ แพลง โอิ เป็น อว

ภษติ ย่อมมี, เป็น

ภษติ (ภษ-อ-ติ) แพลว่ ย่อมมี, เป็น
มษจก ภฺษ ธษค ในควมมี, เป็น อ ป้งจ้ง
ติ วัตตมษนวิภคตติ
พฤทธี ฐ เป็น โอิ แพลง โอิ เป็น อว

ภฺษ: ภฺษเต ภษวษจก

ธษค	ป้งจ้งย	วิภคตติ
ภฺษ	ย	เต

ภฺษเต (อันเชษ) ย่อมมี, ย่อมเป็น

ภฺษเต (ภฺษ-ย-เต) แพลว่ (อันเชษ) ย่อมเป็น
มษจก ภฺษ ธษค ในควมนอน ย ป้งจ้ง
เต วัตตมษนวิภคตติ

ภฺษ: ภษเวย

ธษค	ป้งจ้งย	วิภคตติ
ภฺษ	อ	เอยย
โภ	อ	เอยย พฤทธี ฐ เป็น โอิ
ภษ	อ	เอยย แพลง โอิ เป็น อว

ภษเวย ฟั้งมี, เป็น

ภษเวย (ภษ-อ-เอยย) แพลว่ ฟั้งมี, เป็น
มษจก ภฺษ ธษค ในควมมี, เป็น อ ป้งจ้ง
เอยย สัตตมวิภคตติ
พฤทธี ฐ เป็น โอิ แพลง โอิ เป็น อว

ภฺษ: ภษวิโต

ธษค	ป้งจ้งย	อษค	ป้งจ้งย	วิภคตติ
ภฺษ	เณ	อิ	ต	สิ
โภ	เณ	อิ	ต	สิ พฤทธี ฐ
ภษ	เณ	อิ	ต	สิ แพลง โอิ
ภษ	เอ	อิ	ต	สิ ลป ณ
ภษ	เอ	อิ	ต	สิ ลป เอ

ภษวิโต (อันเชษ) ให้มิ/เป็น/เจริณแล้ว

ภษวิโต (ภฺษ-เณ-อิ-ต-สิ)
แพลว่ (อันเชษ) ให้มิ/เป็น/เจริณแล้ว
มษจก ภฺษ ธษค ในควมมี, เป็น เณ ป้งจ้ง
อิ อษค ต ป้งจ้ง สิ ปฐมววิภคตติ
พฤทธี ฐ เป็น โอิ แพลง โอิ เป็น อว
ลป ณ ลป เอ

ภฺษ: ภษนโต

ธษค	ป้งจ้งย	ป้งจ้งย	วิภคตติ
ภฺษ	อ	อนต	สิ
โภ	อ	อนต	สิ พฤทธี ฐ เป็น โอิ
ภษ	อ	อนต	สิ แพลง โอิ เป็น อว

ภษนโต มีอยู่, เป็นอยู่

ภษนโต (ภฺษ-อ-อนต-สิ) แพลว่ มีอยู่, เป็นอยู่
มษจก ภฺษ ธษค ในควมมี, เป็น
อ ป้งจ้ง อนต ป้งจ้ง สิ ปฐมววิภคตติ
พฤทธี ฐ เป็น โอิ แพลง โอิ เป็น อว

ภฺษ: ภษ

ธษค	ป้งจ้งย	วิภคตติ	
ภฺษ	อ	อนต	สิ
โภ	อ	อนต	สิ พฤทธี ฐ เป็น โอิ
ภษ	อ	อนต	สิ แพลง โอิ เป็น อว
ภษ	อ	อ	สิ แพลง นต กับ สิ เป็น อ

ภษ ป. มีอยู่, เป็นอยู่

ป. แจกอย่ง ภคณต (ป. เอก. มีรูปเป็น -)

ภษ (ภฺษ-อ-อนต-สิ) แพลว่ มีอยู่, เป็นอยู่
มษจก ภฺษ ธษค ในควมมี, เป็น
อ ป้งจ้ง อนต ป้งจ้ง สิ ปฐมววิภคตติ
พฤทธี ฐ เป็น โอิ แพลง โอิ เป็น อว
แพลง นต กับ สิ เป็น อ

ภฺษ: ภษนตี

ธษค	ป้งจ้งย	วิภคตติ		
ภฺษ	อ	อนต	อิ	สิ
โภ	อ	อนต	อิ	สิ พฤทธี ฐ เป็น โอิ
ภษ	อ	อนต	อิ	สิ แพลง โอิ เป็น อว

ภษนตี อิต. มีอยู่, เป็นอยู่

ภษนตี (ภฺษ-อ-อนต-อิ-สิ) แพลว่ มีอยู่, เป็นอยู่
มษจก ภฺษ ธษค ในควมมี, เป็น อ ป้งจ้ง
อนต ป้งจ้ง อิ ป้งจ้งเอ็ร็องหษยอิตถิลังค
สิ ปฐมววิภคตติ
พฤทธี ฐ เป็น โอิ แพลง โอิ เป็น อว

ภฺษ: ภษนตี

ธษค	ป้งจ้งย	ป้งจ้งย	วิภคตติ	
ภฺษ	อ	อนต	สิ	
โภ	อ	อนต	สิ พฤทธี ฐ เป็น โอิ	
ภษ	อ	อนต	สิ แพลง โอิ เป็น อว	
ภษ	อ	อนต	อ	สิ แพลง สิ เป็น อ

ภษนตี นป. มีอยู่, เป็นอยู่

ภษนตี (ภฺษ-อ-อนต-สิ) แพลว่ มีอยู่, เป็นอยู่
มษจก ภฺษ ธษค ในควมมี, เป็น
อ ป้งจ้ง อนต ป้งจ้ง สิ ปฐมววิภคตติ
พฤทธี ฐ เป็น โอิ แพลง โอิ เป็น อว
แพลง สิ เป็น อ

ภฺษ: ภษิตพพิ

ธษค	อษค	ป้งจ้งย	วิภคตติ
ภฺษ	อิ	ตพพิ	สิ
โภ	อิ	ตพพิ	สิ พฤทธี ฐ เป็น โอิ
ภษ	อิ	ตพพิ	สิ แพลง โอิ เป็น อว

ภษิตพพิ (อันเชษ) ฟั้งมี, ฟั้งเป็น

ภษิตพพิ (ภฺษ-อิ-ตพพิ-สิ)
แพลว่ (อันเชษ) ฟั้งมี, ฟั้งเป็น
มษจก ภฺษ ธษค ในควมมี, เป็น
อิ อษค ตพพิ ป้งจ้ง สิ ปฐมววิภคตติ
พฤทธี ฐ เป็น โอิ แพลง โอิ เป็น อว

ม

มชช: สมมชชนโต

บทหน้า ธาตุ ปัจจัย ปัจจัย วิภคิตี

ลี มชช อ อนต ลี

สมม มชช อ อนต ลี แปลงนิคคหิต

สมมชชนโต กวาดอยู่

สมมชชนโต (ลี-มชช-อ-อนต-ลี)

แปลว่า กวาดอยู่

มาจาก ลี บทหน้า มชช ธาตุ ในความกวาด

อ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภคิตี

แปลงนิคคหิต เป็น ม

มท: ปมชชิตวา

บทหน้า ธาตุ ปัจจัย อากม ปัจจัย

ป มท ย อี ตวา

ป มชช อี ตวา แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ปมชชิตวา ประมาทแล้ว

ปมชชิตวา (ป-มท-ย-อ-อี-ตวา)

แปลว่า ประมาทแล้ว

มาจาก ป บทหน้า มท ธาตุ ในความเมา,

ประมาท ย ปัจจัย อี อากม ตวา ปัจจัย

แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชช

มท: ปมชช

บทหน้า ธาตุ ปัจจัย

ป มท ตวา

ป มท ย แปลง ตวา เป็น ย

ป มชช แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ปมชช ประมาทแล้ว

ปมชช (ป-มท-ตวา) แปลว่า ประมาทแล้ว

มาจาก ป บทหน้า มท ธาตุ ในความเมา,

ประมาท ตวา ปัจจัย

(ธาตุมีอุปสรรคอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย

(ธาตุลงท้ายด้วย ท) แปลง ย กับที่สุดธาตุ

เป็น ชช

มน: มณญติ

ธาตุ ปัจจัย วิภคิตี

มน ย ตี

มณญ ตี แปลง ย กับที่สุดธาตุ

มณญติ ย่อมสำคัญ, ย่อมรู้

มณญติ (มน-ย-ตี) แปลว่า ย่อมสำคัญ

มาจาก มน ธาตุ ในความสำคัญ

ย ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภคิตี

แปลง ย กับ น ที่สุดธาตุเป็น ญญ

มร: มรติ

ธาตุ ปัจจัย วิภคิตี

มร อ ตี

มรติ ย่อมตาย

มรติ (มร-อ-ตี) แปลว่า ย่อมตาย

มาจาก มร ธาตุ ในความตาย อ ปัจจัย

ตี วัตตมานาวิภคิตี

มร: มียยติ มียติ

ธาตุ ปัจจัย วิภคิตี

มร อ ตี

มียย/มีย อ ตี แปลง มร

มียยติ มียติ ย่อมตาย

มรติ (มร-อ-ตี) แปลว่า ย่อมตาย

มาจาก มร ธาตุ ในความตาย อ ปัจจัย

ตี วัตตมานาวิภคิตี

แปลง มร เป็น มียย มีย

มร: มาริโต

ธาตุ ปัจจัย อากม ปัจจัย วิภคิตี

มร ฌ อี ต ลี

มารุ ฌ อี ต ลี พฤทธิ อ

มารุ เอ อี ต ลี ลป ฌ

มารุ ๕๐ อี ต ลี ลป เอ

มาริโต (อันเขา) ให้ตายแล้ว

มาริโต (มร-ฌ-อ-อี-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ให้ตายแล้ว

มาจาก มร ธาตุ ในความตาย ฌ ปัจจัย

อี อากม ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภคิตี

พฤทธิ อ เป็น อา ลป ฌ ลป เอ

มร: มริตพพิ

ธาตุ อากม ปัจจัย วิภคิตี

มร อี ตพพิ ลี

มริตพพิ (อันเขา) พึ่งตาย

มริตพพิ (มร-อี-ตพพิ-ลี)

แปลว่า (อันเขา) พึ่งตาย

มาจาก มร ธาตุ ในความตาย อี อากม

ตพพิ ปัจจัย ลี ปฐมวิภคิตี

มส: อามฐโฐ

บทหน้า ธาตุ ปัจจัย วิภคิตี

อา มส ต ลี

อา มส ต ลี ลปที่สุดธาตุ

อา ม ฐฐ ลี แปลง ต

อามฐโฐ (อันเขา) จับต้องแล้ว

อามฐโฐ (อา-มส-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) จับต้องแล้ว

มาจาก อา บทหน้า มส ธาตุ ในความจับต้อง

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภคิตี ลป ส ที่สุดธาตุ

แปลง ต เป็น ฐฐ

มจ: มุจจติ

ธาตุ ปัจจัย วิภคิตี

มุจจ อ ตี

มุจจ อ ตี นิคคหิตอากม

มุจจจ อ ตี แปลงนิคคหิต

มุจจติ ย่อมปล่อย

มุจจติ (มุจ-อ-ตี) แปลว่า ย่อมปล่อย

มาจาก มุจ ธาตุ ในความปล่อย อ ปัจจัย

นิคคหิตอากม ตี วัตตมานาวิภคิตี

แปลงนิคคหิต เป็น ญ

มจ: มุจจติ

ธาตุ ปัจจัย วิภคิตี

มุจจ ย ตี

มุจจจ ตี แปลง ย กับที่สุดธาตุ

มุจจติ ย่อมหลุด, พัน

มุจจติ (มุจ-ย-ตี) แปลว่า ย่อมหลุด, พัน

มาจาก มุจ ธาตุ ในความหลุด, พัน

ย ปัจจัย ตี วัตตมานาวิภคิตี

แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ

มฺจ: มฺจโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
มฺจ	ต	ลี	
มฺจ	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
มฺ	ตต	ลี	ซ้อน ต

มฺจโต (อันเขา) ปล่อยแล้ว; (หลุด)พ้นแล้ว

มฺจโต (มฺจ-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ปล่อยแล้ว; (หลุด)พ้นแล้ว

มาจาก ภิท ธาตุ ในความปล่อย; (หลุด)พ้น

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ลบ จ ที่สุดธาตุ ซ้อน ต

มฺท: โมทติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
มฺท	อ	ติ	
โม่ท	อ	ติ	พฤทธิ ่อ

โม่ทติ ย่อมยินดี

โม่ทติ (มฺท-อ-ติ) แปลว่า ย่อมยินดี

มาจาก มฺท ธาตุ ในความยินดี อ ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ ่อ เป็น โ

มฺส: มฺสสตี

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
มฺส	ย	ตี
มฺสส	ตี	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

มฺสสตี ย่อมลืม

มฺสสตี (มฺส-ย-ตี) แปลว่า ย่อมลืม

มาจาก มฺส ธาตุ ในความลืม ย ปัจจัย

ตี วัตตมานาวิภัตติ

แปลง ย กับ ส ที่สุดธาตุเป็น สส

มฺย: มฺยหตี

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
มฺย	ย	ตี
มฺยห	ตี	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

มฺยหตี ย่อมหลง

มฺยหตี (มฺย-ย-ตี) แปลว่า ย่อมหลง

มาจาก มฺย ธาตุ ในความหลง ย ปัจจัย

ตี วัตตมานาวิภัตติ

แปลง ย กับ ห ที่สุดธาตุเป็น ยห

มฺพ: มฺพโห

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
มฺพ	ต	ลี	
มฺพ	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
มฺ	พห	ลี	แปลง ต

มฺพโห หลงแล้ว

มฺพโห (มฺพ-ต-ลี) แปลว่า หลงแล้ว

มาจาก มฺพ ธาตุ ในความหลง ต ปัจจัย

ลี ปฐมวิภัตติ

ลบ ห ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น พห

ย

ยช: ยิฏฐิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ยช	ต	ลี	
ยช	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
ยิ	ต	ลี	แปลง อ
ย	ฎฐ	ลี	แปลง ต

ยิฏฐิ (อันเขา) บูชาแล้ว

ยิฏฐิ (ยช-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) บูชาแล้ว

มาจาก ยช ธาตุ ในความบูชา

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ลบ ช ที่สุดธาตุ

แปลง อ ต้นธาตุ เป็น อิ แปลง ต เป็น ฎฐ

ยต: นิยยาเทติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
นิ	ยต	เณ	ตี	
นิ	ยยต	เณ	ตี	ซ้อน ย
นิ	ยยท	เณ	ตี	แปลง ต
นิ	ยยาท	เณ	ตี	พฤทธิ ่อ
นิ	ยยาท	เอ	ตี	ลบ ณ

นิยยาเทติ ย่อมมอบให้, แลกเปลี่ยน

นิยยาเทติ (นิ-ยต-เณ-ตี)

แปลว่า ย่อมมอบให้, แลกเปลี่ยน

มาจาก นิ บทหน้า ยต ธาตุ ในความมอบให้

เณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ซ้อน ย

แปลง ท เป็น ต พฤทธิ ่อ เป็น อา ลบ ณ

ยฺช: ยฺชชติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ยฺช	ย	ตี
ยฺชช	ตี	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ยฺชชติ ย่อมควร

ยฺชชติ (ยฺช-ย-ตี) แปลว่า ย่อมควร

มาจาก ยฺช ธาตุ ในความควร, เหมาะ

ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช

ยฺช: ยฺชชติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ยฺช	อ	ตี	
ยฺช	อ	ตี	นิกคหิตอาคม
ยฺชช	อ	ตี	แปลงนิกคหิต

ยฺชชติ ย่อมประกอบ, ผูก, รวบรวม

ยฺชชติ (ยฺช-อ-ตี) แปลว่า ย่อมประกอบ

มาจาก ยฺช ธาตุ ในความประกอบ

อ ปัจจัย นิกคหิตอาคม ติ วัตตมานาวิภัตติ

แปลงนิกคหิต เป็น ณ

ยฺช: โยเซติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ยฺช	เณ	ตี	
โยช	เณ	ตี	พฤทธิ ่อ
โยช	เอ	ตี	ลบ ณ

โยเซติ ย่อมประกอบ, ผูก, รวบรวม

โยเซติ (ยฺช-เณ-ตี) แปลว่า ย่อมประกอบ

มาจาก ยฺช ธาตุ ในความประกอบ

เณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

พฤทธิ ่อ เป็น โอ ลบ ณ

ยฺช: ยฺชชติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ยฺช	ต	ลี	
ยฺช	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
ยฺ	ตต	ลี	ซ้อน ต

ยฺชชติ (อันเขา) ประกอบแล้ว

ยฺชชติ (ยฺช-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ประกอบแล้ว

มาจาก ยฺช ธาตุ ในความประกอบ ต ปัจจัย

ลี ปฐมวิภัตติ ลบ ช ที่สุดธาตุ ซ้อน ต

ยุช: ยุชชิตพโพ

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัติ
ยุช	อิ	ตพพ	ลี
ยุช	อิ	ตพพ	ลี
ยุช	อิ	ตพพ	ลี
ยุช	อิ	ตพพ	ลี

ยุชชิตพโพ (อันเขา) พึงประกอบ

ยุชชิตพโพ (ยุช-อิ-ตพพ-ลี)

แปลว่า (อันเขา) พึงประกอบ

มาจาก ยุช ธาตุ ในความประกอบ

นิคคหิตอาคม อิ อาคม ตพพ ปัจจัย

ลี ปฐมาวินัตติ แปลงนิคคหิตเป็น ณ

ยุช: อุโยเชลลี

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
อุ	ยุช	ณ	ส	อี
อุ	โยช	ณ	ส	อี
อุ	โยช	ณ	ส	อี
อุ	โยช	ณ	ส	อี
อุ	โยช	เอ	ส	อี

อุโยเชลลี ส่งไปแล้ว

อุโยเชลลี (อุ-ยุช-ณ-ส-อี) แปลว่า ส่งไปแล้ว
มาจาก อุ บทหน้า

ยุช ธาตุ ในความประกอบ ณ ปัจจัย

ส อาคม อี อัชชัตตนิวิภัติ

พฤทธิ อุ เป็น โอ ซ้อน ย รัสสะ อี เป็น อี
ลป ณ

ยุช: ยุชฌมติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ยุช	ย	ติ
ยุช	ย	ติ
ยุช	ย	ติ

ยุชฌมติ ย่อมรบ, ย่อมต่อสู้

ยุชฌมติ (ยุช-อ-ติ) แปลว่า ย่อมรบ, ย่อมต่อสู้

มาจาก ยุช ธาตุ ในความรบ ย ปัจจัย

ติ วัตตมานาวินัตติ

แปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุเป็น ฌม

ยุช: ยุทฐิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ยุช	ต	ลี
ยุช	ต	ลี
ยุช	ต	ลี
ยุช	ต	ลี
ยุช	ต	ลี

ยุทฐิ การรบ, การต่อสู้

ยุทฐิ (ยุช-ต-ลี) แปลว่า การรบ, การต่อสู้

มาจาก ยุช ธาตุ ในความรบ, ต่อสู้

ต ปัจจัย ลี ปฐมาวินัตติ ลป ฐ ที่สุดธาตุ

แปลง ต เป็น ฐ แปลง ลี เป็น อ

(ต ปัจจัย ในภาววาจก/ภาวสาธนะ

ใช้ทั้งอักษรม/สักษรมธาตุ เป็นนามนาม นป. เอก.

แปลว่า การ-, ความ-, อัน- เช่น สุต การฟัง,

ยุทฐิ การรบ; รุณณ การร้องไห้, มต ความตาย,
ชีวิต ความเป็นอยู่, ชีวิต)

ร

รช: รชชติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
รช	ย	ติ
รช	ย	ติ
รช	ย	ติ

รชชติ ย่อมย้อม

รชชติ (รช-อ-ติ) แปลว่า ย่อมย้อม

มาจาก รช ธาตุ ในความย้อม ย ปัจจัย

ติ วัตตมานาวินัตติ

แปลง ย กับ ช ที่สุดธาตุเป็น ชช

รช: อารทโธ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
อา	รภ	ต	ลี
อา	รภ	ต	ลี
อา	ร	ทฐ	ลี

อารทโธ (อันเขา) ปรารภแล้ว

อารทโธ (อา-รภ-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ปรารภแล้ว

มาจาก อา บทหน้า รภ ธาตุ ในความเริ่ม,

ปรารภ ต ปัจจัย ลี ปฐมาวินัตติ

ลป ภ ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ฐ

รช: อารพภ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อา	รภ	ตฺวา
อา	รภ	ย
อา	รพภ	ย

อารพภ ปรารภแล้ว, เริ่มแล้ว

อารพภ (อา-รภ-ตฺวา) แปลว่า ปรารภแล้ว

มาจาก อา บทหน้า รภ ธาตุ ในความเริ่ม,

ปรารภ ตฺวา ปัจจัย

(ธาตุมีอุปสัคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย

(ธาตุลงท้ายด้วย ภ) แปลง ย กับที่ที่สุดธาตุ

เป็น พภ

รช: รโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
รช	ต	ลี
รช	ต	ลี
รช	ต	ลี

รโต ยินดีแล้ว

รโต (รช-ต-ลี) แปลว่า ยินดีแล้ว

มาจาก รช ธาตุ ในความยินดี ต ปัจจัย

ลี ปฐมาวินัตติ ลป ม ที่สุดธาตุ

รช: อภิรมม

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อภิ	รช	ตฺวา
อภิ	รช	ย
อภิ	รช	ย

อภิรมม ยินดียิ่งแล้ว

อภิรมม (อภิ-รช-ตฺวา) แปลว่า ยินดียิ่งแล้ว

มาจาก อภิ บทหน้า รช ธาตุ ในความยินดี

ตฺวา ปัจจัย

(ธาตุมีอุปสัคอยู่หน้า) แปลง ตฺวา เป็น ย

(ธาตุลงท้ายด้วย ม) แปลง ย กับที่ที่สุดธาตุ

เป็น มม

รช: รหิโต

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัติ
รห	อิ	ต	ลี

รหิโต เว้นแล้ว, สละแล้ว

รหิโต (รห-อิ-ต-ลี) แปลว่า เว้นแล้ว, สละแล้ว

มาจาก รห ธาตุ ในความเว้น อิ อาคม

ต ปัจจัย ลี ปฐมาวินัตติ

รฺจ: อาโรเจสิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ
อา	รฺจ	เณ	ส	อี
อา	โรจ	เณ	ส	อี พุทฺธิ์ อู
อา	โรจ	เอ	ส	อี ลบ ณ
อา	โรจ	เอ	ส	อี รัสสะ อี

อาโรเจสิ บอกแล้ว

อาโรเจสิ (อา-รฺจ-เณ-ส-อี) แปลว่า บอกแล้ว มาจาก **อา** บทหน้า **รฺจ** ธาตุ ในความสว่าง, ยินดี **เณ** ปัจจัย **ส** อาคม **อี** อัชชัตตนิวิภัตติ พุทฺธิ์ อู เป็น โอ ลบ ณ รัสสะ อี เป็น อี

รฺจ: อาโรจยิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	รฺจ	ณย	อี
อา	โรจ	ณย	อี พุทฺธิ์ อู
อา	โรจ	อย	อี ลบ ณ
อา	โรจ	อย	อี รัสสะ อี

อาโรจยิ บอกแล้ว

อาโรเจสิ (อา-รฺจ-ณย-อี) แปลว่า บอกแล้ว มาจาก **อา** บทหน้า **รฺจ** ธาตุ ในความสว่าง, ยินดี **ณย** ปัจจัย **อี** อัชชัตตนิวิภัตติ พุทฺธิ์ อู เป็น โอ ลบ ณ รัสสะ อี เป็น อี

รฺท: รฺณโณ รฺณณา รฺณณํ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
รฺท	ต	ลี
รฺท	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
รฺ	นฺน	ลี แปลง ต
รฺ	นฺน	โอ แปลง ลี

รฺณโณ รฺณโน ปุ. ร้องไห้แล้ว

รฺ ฺนฺน **อา ลี** ลง อา อิต. ลบ ลี

รฺณณา รฺณนา อิต. ร้องไห้แล้ว

รฺณโน รฺณนา (รฺท-ต-อา-ลี) แปลว่า ร้องไห้แล้ว มาจาก **รฺท** ธาตุ ในความร้องไห้ **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **ลบ ท** ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น นฺน, ณฺณ (ไม่พบในรูป รฺณน)

รฺณณํ นปุ. การร้องไห้ (แปลง ต เป็น ณฺณ)

ดูอธิบายเพิ่มเติมที่นี่

รฺท: รฺนธติ รฺนธติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
รฺท	อ/เอ	ติ
รฺ	อ/เอ	ติ นิคคหิตอาคม
รฺนธ	อ/เอ	ติ แปลงนิคคหิต

รฺนธติ รฺนธติ ย่อมปิด, กั้น

รฺนธติ รฺนธติ (รฺท-อ/เอ-ติ)

แปลว่า ย่อมปิด, กั้น

มาจาก **รฺท** ธาตุ ในความปิด, กั้น

อ/เอ ปัจจัย **นิคคหิตอาคม**

ติ วัตตมานาวิภัตติ **แปลงนิคคหิต** เป็น น

รฺท: รฺทโร

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
รฺท	ต	ลี
รฺท	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
รฺ	ทฺ	ลี แปลง ต

รฺทโร (อันเขา) ปิดกั้นแล้ว

รฺทโร (รฺท-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ปิดกั้นแล้ว

มาจาก **รฺท** ธาตุ ในความปิด, กั้น

ต ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ

ลบ ฐ ที่สุดธาตุ **แปลง ต** เป็น ทฺ

รฺท: อาโรเปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	รฺป	เณ	ติ
อา	โรป	เณ	ติ พุทฺธิ์ อู
อา	โรป	เอ	ติ ลบ ณ

อาโรเปติ ย่อมยก, ยกขึ้น

อาโรเปติ (อา-รฺป-เณ-ติ) แปลว่า ย่อมยก

มาจาก **อา** บทหน้า **รฺป** ธาตุ ในความยกขึ้น

เณ ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ

พุทฺธิ์ อู เป็น โอ ลบ ณ

รฺป: อาโรปีโต

บทหน้า	ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	รฺป	อิ	ต	ลี
อา	โรป	อิ	ต	ลี พุทฺธิ์ อู

อาโรปีโต (อันเขา) ยกขึ้นแล้ว

อาโรปีโต (อา-รฺป-อิ-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ยกขึ้นแล้ว

มาจาก **อา** บทหน้า **รฺป** ธาตุ ในความยกขึ้น

อิ อาคม **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ

พุทฺธิ์ อู เป็น โอ

รฺป: โวโรเปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
วิ	โอ	รฺป	เณ	ติ
วิ	โอ	โรป	เณ	ติ พุทฺธิ์ อู
ว	โอ	โรป	เณ	ติ ลบ อี
ว	โอ	โรป	เอ	ติ ลบ ณ

โวโรเปติ ย่อมยกลง, ปลงลง

โวโรเปติ (วิ-โอ-รฺป-เณ-ติ)

แปลว่า ย่อมยกลง, ปลงลง

มาจาก **วิ** บทหน้า **โอ** บทหน้า

รฺป ธาตุ ในความยกขึ้น **เณ** ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัตติ

พุทฺธิ์ อู เป็น โอ ลบ อี ลบ ณ

รฺป: โวโรปีโต

บทหน้า	ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ	
วิ	โอ	รฺป	อิ	ต	ลี
วิ	โอ	โรป	อิ	ต	ลี พุทฺธิ์ อู
ว	โอ	โรป	อิ	ต	ลี ลบ อี

โวโรปีโต (อันเขา) ยกลงแล้ว, ปลงลงแล้ว

โวโรปีโต (วิ-โอ-รฺป-อิ-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ยกลงแล้ว, ปลงลงแล้ว

มาจาก **วิ** บทหน้า **โอ** บทหน้า

รฺป ธาตุ ในความยกขึ้น **อิ** อาคม **ต** ปัจจัย

ลี ปฐมวิภัตติ พุทฺธิ์ อู เป็น โอ ลบ อี

รุษ: รุฬโห

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
รุฬ	ต	ลี	
รุฬ	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
รุ	ฬ	ลี	แปลง ต

รุฬโห ขึ้นแล้ว, งอกแล้ว

รุฬโห (รุฬ-ต-ลี) แปลว่า ขึ้นแล้ว, งอกแล้ว มาจาก รุฬ ธาตุ ในความขึ้น ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติติ ลบ ห ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ฬ

รุษ: อารุยห

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	
อา	รุฬ	ตวา	
อา	รุฬ	ย	แปลง ตวา เป็น ย
อา	รุย	ห	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

อารุยห ขึ้นแล้ว

อารุยห (อา-รุฬ-ตวา) แปลว่า ขึ้นแล้ว มาจาก อา บทหน้า รุฬ ธาตุ ในความขึ้น ตวา ปัจจัย (ธาตุมีอุปสัคอยู่หน้า) แปลง ตวา เป็น ย (ธาตุลงท้ายด้วย ห) แปลง ย กับที่สุดธาตุ เป็น ยห

ล

ลงฆ: อุลงฆิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
อุ	ลงฆ	อ	อี	
อุ	ลงฆ	อ	อี	ซ้อน ล
อุ	ลงฆ	อ	อี	รัสสะ อี

อุลงฆิ กระโดดแล้ว

อุลงฆิ (อุ-ลงฆ-อ-อี) แปลว่า กระโดดแล้ว มาจาก อุ บทหน้า ลงฆ ธาตุ ในความ กระโดด อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติติ ซ้อน ล รัสสะ อี เป็น อี

ลภ: ลภติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ลภ	อ	ติ

ลภติ ย่อมได้

ลภติ (ลภ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมได้ มาจาก ลภ ธาตุ ในความได้ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติติ

ลภ: ลภียติ

ธาตุ	อากม	ปัจจัย	วิภัติ
ลภ	อ	ย	เต/ติ

ลภียติ (อันเขา) ย่อมได้

ลภียติ (ลภ-อ-ย-ติ) แปลว่า (อันเขา) ย่อมได้ มาจาก ลภ ธาตุ ในความได้ อี อากม ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติติ

ลภ: ลพภติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ลภ	ย	ติ
ลพภ	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

ลพภติ (อันเขา) ย่อมได้

ลพภติ (ลภ-ย-ติ) แปลว่า (อันเขา) ย่อมได้ มาจาก ลภ ธาตุ ในความได้ ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติติ แปลง ย กับ ภ ที่สุดธาตุ เป็น พภ

ลภ: อลตถ

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
อ	ลภ	อ	อี	
อ	ลภ	อ	ตถ	แปลง อี
อ	ลภ	อ	ตถ	ลบที่สุดธาตุ

อลตถ ได้ได้แล้ว

อลตถ (อ-ลภ-อ-อี) แปลว่า ได้ได้แล้ว มาจาก อ อากม ลภ ธาตุ ในความได้ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติติ แปลง อี เป็น ตถ ลบ ภ ที่สุดธาตุ (โส/ตฺว อลตถ.)

ลภ: อลตถิ

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
อ	ลภ	อ	อี	
อ	ลภ	อ	ตถิ	แปลง อี
อ	ลภ	อ	ตถิ	ลบที่สุดธาตุ

อลตถิ ได้ได้แล้ว

อลตถิ (อ-ลภ-อ-อี) แปลว่า ได้ได้แล้ว มาจาก อ อากม ลภ ธาตุ ในความได้ อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติติ แปลง อี เป็น ตถิ ลบ ภ ที่สุดธาตุ (อห อลตถิ.)

ลภ: ลภิสฺสติ

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัติ
ลภ	อ	อ	สฺสติ

ลภิสฺสติ จักได้

ลภิสฺสติ (ลภ-อ-อ-สฺสติ) แปลว่า จักได้ มาจาก ลภ ธาตุ ในความได้ อ ปัจจัย อี อากม สฺสติ ภาวิสสันติวิภัติติ

ลภ: ลจจติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ลภ	อ	สฺสติ	
ลภ	อ	จติ	แปลง ส
ลจ	อ	จติ	แปลงที่สุดธาตุ

ลจจติ (=ลภิสฺสติ) จักได้

ลจจติ (ลภ-อ-สฺสติ) แปลว่า จักได้ มาจาก ลภ ธาตุ ในความได้ อ ปัจจัย สฺสติ ภาวิสสันติวิภัติติ แปลง ส เป็น จ แปลง จ ที่สุดธาตุเป็น ก

ลภ: อลภิสฺสา

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัติ
อ	ลภ	อ	อ	สฺสา
อ	ลภ	อ	อ	สฺส รัสสะ อา

อลภิสฺสา อลภิสฺส จักได้ได้แล้ว

อลภิสฺสา อลภิสฺส (อ-ลภ-อ-สฺสา) แปลว่า จักได้ได้แล้ว มาจาก อ อากม ลภ ธาตุ ในความได้ อ ปัจจัย อี อากม สฺสา กาลาติปัตติวิภัติติ (รัสสะ อา เป็น อ) (โส อลภิสฺส(า).)

ลภ: อลภมาโน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัติ	
น	ลภ	อ	มาน	ลี	
อ	ลภ	อ	มาน	ลี	แปลง น

อลภมาโน ไม่ได้อยู่, เมื่อไม่ได้

อลภมาโน (น-ลภ-อ-มาน-ลี) แปลว่า ไม่ได้อยู่, เมื่อไม่ได้ มาจาก น บทหน้า ลภ ธาตุ ในความได้ อ ปัจจัย มาน ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติติ แปลง น เป็น อ

ลภ: ลทโร

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ลภ	ต	ลี	
ลภ	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ
ล	ทธ	ลี	แปลง ต

ลทโร (อันเขา) ได้แล้ว

ลทโร (ลภ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ได้แล้ว
มาจาก ลภ ธาตุ ในความได้ ต ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัติ ลป ฎ ที่สุดธาตุ
แปลง ต เป็น ทธ

ลภ: ลทธา

ธาตุ	ปัจจัย	
ลภ	ตฺวา	
ลภ	ย	แปลง ตฺวา เป็น ย
ลทธา	แปลง ย กับที่สุดธาตุ	

ลทธา ได้แล้ว

ลทโร (ลภ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ได้แล้ว
มาจาก ลภ ธาตุ ในความได้ ต ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัติ
ลป ฎ ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ทธ

ลภ: ลทธพโพ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ลภ	ตพพ	ลี	
ลภ	ตพพ	ลี	ลปที่สุดธาตุ
ล	ทธพพ	ลี	แปลง ต

ลทธพโพ (อันเขา) ฟังได้

ลทธพโพ (ลภ-ตพพ-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฟังได้
มาจาก ลภ ธาตุ ในความได้ ตพพ ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัติ
ลป ฎ ที่สุดธาตุ แปลง ต- เป็น ทธ-

ลป: ลิมปติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ลป	อ	ติ	
ลป	อ	ติ	นิคคหิตอากม
ลิมป	อ	ติ	แปลงนิกคหิต

ลิมปติ ย่อมฉาบ, ทา

ลิมปติ (ลป-อ-ติ) แปลว่า ย่อมฉาบ, ทา
มาจาก ลป ธาตุ ในความฉาบ, ทา
อ ปัจจัย นิคคหิตอากม
ติ วัตตมานาวิภัติ แปลงนิกคหิต เป็น ม

ลป: ลิตโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ลป	ต	ลี	
ลป	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ
ลี	ตต	ลี	ซ้อน ต

ลิตโต (อันเขา) ฉาบทาแล้ว

ลิตโต (ลป-ต-ลี)
แปลว่า (อันเขา) ฉาบทาแล้ว
มาจาก ลป ธาตุ ในความฉาบ, ทา
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ
ลป ฎ ที่สุดธาตุ ซ้อน ต

โลก: โอลโลกิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัติ	
โอ	โลก	เณ	ส	อี	
โอ	โลก	เอ	ส	อี	ลป ฌ
โอ	โลก	เอ	ส	อี	รัสสะ อี

โอลโลกิ แลดูแล้ว

โอลโลกิ (โอ-โลก-เณ-ส-อี) แปลว่า แลดูแล้ว
มาจาก โอ บทหน้า โลก ธาตุ ในความแลดู
เณ ปัจจัย ส อากม อี อชชัตตนิวิภัติ
ลป ฌ รัสสะ อี เป็น อี

โลก: โวลโลกนโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ		
วิ	โลก	เณ	อนต	ลี	
วิ	โลก	เณ	อนต	ลี	ลป อี
วิ	โลก	เอ	อนต	ลี	ลป ฌ

โวลโลกนโต ตรวจดูอยู่

โวลโลกนโต (วิ-โอ-โลก-เณ-อ-อนต-ลี)
แปลว่า ตรวจดูอยู่
มาจาก วิ บทหน้า โอ บทหน้า
โลก ธาตุ ในความแลดู เณ ปัจจัย
อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ ลป อี ลป ฌ

ว

วจ: วุจเจเต วุจจติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
วจ	ย	เต/ติ
วจจ	เต/ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ
วุจจ	เต/ติ	แปลง อ

วุจเจเต วุจจติ (อันเขา) ย่อมกล่าว

วุจเจเต วุจจติ (วจ-ย-ติ)
แปลว่า (อันเขา) ย่อมกล่าว
มาจาก วจ ธาตุ ในความกล่าว ย ปัจจัย
เต/ติ วัตตมานาวิภัติ
แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุ เป็น จจ
แปลง อ ที่ ว เป็น อู

วจ: วุจจนติ วุจจเร

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
วจ	ย	อนติ
วจจ	อนติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ
วุจจ	อนติ	แปลง อ
วุจจนติ	(อันเขา) ย่อมกล่าว	
วุจจ	เร	แปลง อนติ

วุจจเร (อันเขา) ย่อมกล่าว

วุจจนติ วุจจเร (วจ-ย-ติ)
แปลว่า (อันเขา) ย่อมกล่าว
มาจาก วจ ธาตุ ในความกล่าว ย ปัจจัย
อนติ วัตตมานาวิภัติ
แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุ เป็น จจ
แปลง อ ที่ ว เป็น อู (แปลง อนติ เป็น เร)

หลักการแปลง อนติ เป็น เร คือ

- ข้างหน้า อนติ ต้องเป็นรัสสะ
- หน้ารัสสะ เป็นที่ฆะหรือสังโยค

วจ: อวจ อโวจ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
อ	วจ	อ	อา
อ	วจ	อ	อ

อวจ ได้กล่าวแล้ว

อ โวจ อ อ แปลง อ

อโวจ ได้กล่าวแล้ว

อวจ อโวจ (อ-วจ-อ-อา)

แปลว่า ได้กล่าวแล้ว

มาจาก อ อาคม วจ ธาตุ ในความกล่าว

อ ปัจจัย อา หิยัตตนิวิภัติ รัสสะ อา เป็น อ ศัพท์หลัง แปลง อ ต้นธาตุ เป็น โอ

วจ: อวจุตถ อโวจตุถ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
อ	วจ	อ	อิ	ตุถ
อ	วจ	อ	อุ	ตุถ

อวจตุถ ได้กล่าวแล้ว

อ โวจ อ อุ ตุถ แปลง อ

อโวจตุถ ได้กล่าวแล้ว

อวจตุถ อโวจตุถ (อ-วจ-อ-อิ-ตุถ)

แปลว่า ได้กล่าวแล้ว

มาจาก อ อาคม วจ ธาตุ ในความกล่าว

อ ปัจจัย อิ อาคม ตุถ อัชชัตตนิวิภัติ แปลง อิ เป็น อ ศัพท์หลัง แปลง อ ต้นธาตุ เป็น โอ

วจ: วจิสฺสติ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
วจ	อ	อิ	สฺสติ

วจิสฺสติ จักกล่าว

วจิสฺสติ (วจ-อ-อิ-สฺสติ) แปลว่า จักกล่าว

มาจาก วจ ธาตุ ในความกล่าว

อ ปัจจัย อิ อาคม สฺสติ ภาวิสสันติวิภัติ

วจ: วกฺขติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
วจ	อ	สฺสติ
วจ	อ	ขติ
วก	อ	ติ

วกฺขติ (=วจิสฺสติ) จักกล่าว

วกฺขติ (วจ-อ-สฺสติ) แปลว่า จักกล่าว

มาจาก วจ ธาตุ ในความกล่าว

อ ปัจจัย สฺสติ ภาวิสสันติวิภัติ

แปลง สฺส เป็น ข แปลง จ ที่สุดธาตุเป็น ก

วจ: รุจฺจมาเน

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัติ
วจ	ย	มาน	สฺมี
วจจ	มาน	สฺมี	แปลง ย
รุจจ	มาน	สฺมี	แปลง อ
รุจจ	มาน	เอ	แปลง สฺมี

รุจฺจมาเน (อันเขา) กล่าวอยู่

รุจฺจมาเน (วจ-ย-มาน-สฺมี)

แปลว่า (อันเขา) กล่าวอยู่

มาจาก วจ ธาตุ ในความกล่าว ย ปัจจัย

มาน ปัจจัย สฺมี สัตตนิวิภัติ

แปลง ย กับ จ ที่สุดธาตุเป็น จจ

แปลง อ ต้นธาตุ เป็น อุ แปลง สฺมี เป็น เอ

วจ: รุตฺเต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
วจ	ต	สฺมี
วจ	ต	สฺมี
ว	ตต	สฺมี
ว	ตต	สฺมี

รุตฺเต (อันเขา) กล่าวแล้ว

รุตฺเต (วจ-ต-สฺมี) แปลว่า (อันเขา) กล่าวแล้ว

มาจาก วจ ธาตุ ในความกล่าว ต ปัจจัย

สฺมี สัตตนิวิภัติ ลบ จ ที่สุดธาตุ ช้อน ต

แปลง อ ที่ ว เป็น อุ

วช: ปพฺพาเชนติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ป	วช	เณ	อนฺติ
ป	พช	เณ	อนฺติ
ป	พพช	เณ	อนฺติ
ป	พพช	เณ	อนฺติ
ป	พพช	เอ	อนฺติ

ปพฺพาเชนติ ย่อมให้บวช

ปพฺพาเชนติ (ป-วช-เณ-อนฺติ)

แปลว่า ย่อมให้บวช

มาจาก ป บทหน้า วช ธาตุ ในความเว้น

เณ ปัจจัย อนฺติ วัตตมานาวิภัติ

แปลง ว เป็น พ ช้อน พ

พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ

วช: ปพฺพช

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ป	วช	อ	อี
ป	พช	อ	อี
ป	พพช	อ	อี

ปพฺพช บวชแล้ว

ปพฺพช (ป-วช-อ-อี) แปลว่า บวชแล้ว

มาจาก วช ธาตุ ในความเว้น อ ปัจจัย

อี อัชชัตตนิวิภัติ

แปลง ว เป็น พ ช้อน พ รัสสะ อี เป็น อี

วณฺณ: วณฺณติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
วณฺณ	อ	ติ

วณฺณติ ย่อมควรร, สมควรร

วณฺณติ (วณฺณ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมควรร, สมควรร

มาจาก วณฺณ ธาตุ ในความควรร อ ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัติ

วตฺต: วตฺตติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
วตฺต	อ	ติ

วตฺตติ ย่อมเป็นไป

วตฺตติ (วตฺต-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเป็นไป

มาจาก วตฺต ธาตุ ในความเป็นไป อ ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัติ

วตต: นิพพตตติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	วตต	อ	ติ
นิ	พตต	อ	ติ แปลง ว
นิ	พพตต	อ	ติ ซ้อน พ

นิพพตตติ ย่อม(บัง)เกิด

นิพพตตติ (นิ-วตต-อ-ติ) แปลว่า
 ย่อม(บัง)เกิด มาจาก นิ บทหน้า **วตต** ธาตุ
 ในความเป็นไป **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานา
 วิภัตติ

แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ

วตต: นิพพตเตติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	วตต	เณ	ติ
นิ	พตต	เณ	ติ แปลง ว
นิ	พพตต	เณ	ติ ซ้อน พ
นิ	พพตต	เอ	ติ ลบ ณ

นิพพตเตติ ย่อมให้บังเกิด

นิพพตเตติ (นิ-วตต-เณ-ติ)
 แปลว่า ย่อมให้บังเกิด
 มาจาก นิ บทหน้า **วตต** ธาตุ ในความเป็นไป
เณ ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ
 แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ ลบ ณ

วตต: นิพพตติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	วตต	อ	อี
นิ	พตต	อ	อี แปลง ว
นิ	พพตต	อ	อี ซ้อน พ
นิ	พพตต	อ	อี รัสสะ อี

นิพพตติ บังเกิดแล้ว

นิพพตติ (นิ-วตต-อ-อี) แปลว่า (บัง)เกิดแล้ว
 มาจาก นิ บทหน้า **วตต** ธาตุ ในความเป็นไป
อ ปัจจัย **อี** อัชชัตตนิวิภัตติ
 แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ รัสสะ อี เป็น อี

วต: นิพพตโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นิ	วต	ต	ลี ลบ อุ
นิ	พต	ต	ลี แปลง ว
นิ	พพต	ต	ลี ซ้อน พ

นิพพตโต บังเกิดแล้ว

นิพพตโต (นิ-วต-ต-ลี) แปลว่า (บัง)เกิดแล้ว
 มาจาก นิ บทหน้า **วต** ธาตุ ในความเป็นไป
ต ปัจจัย **ลี** ปฐมาวิภัตติ **ลบ**สระที่สูตธาตุ
 แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ

วท: วทติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วท	อ	ติ

วทติ ย่อมกล่าว

วทติ (วท-อ-ติ) แปลว่า ย่อมกล่าว
 มาจาก วท ธาตุ ในความกล่าว **อ** ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ

วท: วเทติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วท	อ	ติ
วท	เอ	ติ แปลง อ

วเทติ ย่อมกล่าว

วเทติ (วท-อ-ติ) แปลว่า ย่อมกล่าว
 มาจาก วท ธาตุ ในความกล่าว **อ** ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง **อ** ปัจจัย เป็น **เอ**

วท: วทนโต

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
วท	อ	อนต	ลี

วทนโต กล่าวอยู่

วทนโต (วท-อ-อนต-ลี) แปลว่า กล่าวอยู่
 มาจาก วท ธาตุ ในความกล่าว
อ ปัจจัย **อนต** ปัจจัย **ลี** ปฐมาวิภัตติ

วท: วทิตวา

ธาตุ	อากม	ปัจจัย
วท	อิ	ตวา

วทิตวา ไหว้แล้ว

วทิตวา (วท-อิ-ตวา) แปลว่า ไหว้แล้ว
 มาจาก วท ธาตุ ในความไหว้
อิ อากม **ตวา** ปัจจัย

วส: วลี

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วส	อ	อี
วส	อ	อี รัสสะ อี

วลี อยู่แล้ว

วลี (วส-อ-อี) แปลว่า อยู่แล้ว
 มาจาก วส ธาตุ ในความอยู่ **อ** ปัจจัย
อี อัชชัตตนิวิภัตติ รัสสะ อี เป็น อี

วส: วลีสสุติ

ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัตติ
วส	อ	อิ	สสุติ

วลีสสุติ จักอยู่

วลีสสุติ (วส-อ-อิ-สสุติ) แปลว่า จักอยู่
 มาจาก วส ธาตุ ในความอยู่ **อ** ปัจจัย
อิ อากม **สสุติ** ภาวิสันติวิภัตติ

วส: วจฉติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วส	อ	สสุติ
วส	อ	ฉติ แปลง สส
วจ	อ	ติ แปลงที่สูตธาตุ

วจฉติ (=วลีสสุติ) จักอยู่

วจฉติ (วส-อ-สสุติ) แปลว่า จักอยู่
 มาจาก วส ธาตุ ในความอยู่ **อ** ปัจจัย
สสุติ ภาวิสันติวิภัตติ
 แปลง **สส** เป็น **ฉ** แปลง **จ** ที่สูตธาตุเป็น **ก**

วส: วุตโถ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วส	ต	ลี
วสุ	ต	ลี แปลง อ
วสุ	ต	ลี ลบที่สูตธาตุ
ว	ตฤ	ลี แปลง ต

วุตโถ อยู่แล้ว; (อันเขา) อยู่แล้ว*

* วุตถวสส มีกาลผันอันอยู่แล้ว

วุตโถ (วส-ต-ลี)

แปลว่า อยู่แล้ว; (อันเขา) อยู่แล้ว
 มาจาก วส ธาตุ ในความอยู่ **ต** ปัจจัย
ลี ปฐมาวิภัตติ แปลง **อ** ต้นธาตุ เป็น **อุ**
ลบ ส ที่สูตธาตุ แปลง **ต** เป็น **ตฤ**

วส: นิวุตโถ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
นิ	วส	ต	ลี	
นิ	วสุ	ต	ลี	แปลง อ
นิ	วสุ	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
นิ	ว	ตถ	ลี	แปลง ต

นิวุตโถ อยู่แล้ว; (อันเขา) ปรุงแล้ว

วุตโถ (วส-ต-ลี)

แปลว่า อยู่แล้ว; (อันเขา) ปรุงแล้ว

มาจาก นิ บทหน้า วส ธาตุ ในความอยู่

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

แปลง อ ต้นธาตุ เป็น อุ ลบ ส ที่สุดธาตุ

แปลง ต เป็น ตถ

วส: อธิวาเสลี

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัตติ	
อธิ	วส	เณ	ส	อี	
อธิ	วาสุ	เณ	ส	อี	พฤทธิ อ
อธิ	วาสุ	เอ	ส	อี	ลบ ณ
อธิ	วาสุ	เอ	ส	อี	รัสสะ อี

อธิวาเสลี ให้อยู่ทับแล้ว (เช่น รัชนีมนต์ - นิมนต์ อธิวาเสลี.)

อธิวาเสลี (อธิ-วส-เณ-ส-อี)

แปลว่า ให้อยู่ทับแล้ว

มาจาก อธิ บทหน้า วส ธาตุ ในความอยู่

เณ ปัจจัย ส อาคม อี อัชชัตตนิวิภัตติ

พฤทธิ อ เป็น อา ลบ ณ รัสสะ อี เป็น อี

วส: อธิวุตโถ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ		
อธิ	วส	เณ	ต	ลี	
อธิ	วสุ	เณ	ต	ลี	แปลง อ
อธิ	วสุ	เณ	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
อธิ	ว	ตถ	ต	ลี	ลบ ณ
อธิ	ว		ตถ	ลี	แปลง ต

อธิวุตโถ (อันเขา) ให้อยู่ทับแล้ว

(เช่น รัชนีมนต์ - ภาตต์ อธิวุตถ.)

อธิวุตโถ (อธิ-วส-เณ-ต-ลี)

แปลว่า (อันเขา) ให้อยู่ทับแล้ว

มาจาก อธิ บทหน้า วส ธาตุ ในความอยู่

เณ ปัจจัย ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

แปลง อ ต้นธาตุ เป็น อุ ลบ ส ที่สุดธาตุ

ลบ ณ แปลง ต เป็น ตถ

วส: อธิวุตโถ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
อธิ	วส	ต	ลี	
อธิ	วสุ	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
อธิ	ว	ตถ	ลี	แปลง ต

อธิวุตโถ อยู่ทับแล้ว, สิ่งแล้ว

(เช่น รุกเข อธิวุตถา เทวตา)

อธิวุตโถ (อธิ-วส-ต-ลี) แปลว่า อยู่ทับแล้ว

มาจาก อธิ บทหน้า วส ธาตุ ในความอยู่

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ลบ ส ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ตถ

วา: ปรินิพพายี

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ		
ปริ	นิ	วา	ย	อี	
ปริ	นิ	พา	ย	อี	แปลง ว
ปริ	นิ	พพา	ย	อี	ซ้อน พ
ปริ	นิ	พพา	ย	อี	รัสสะ อี

ปรินิพพายี ดับแล้ว

ปรินิพพายี (ปริ-นิ-วา-ย-อี) แปลว่า ดับแล้ว

มาจาก ปริ บทหน้า นิ บทหน้า วา ธาตุ

ในความไป ย ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัตติ

แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ รัสสะ อี เป็น อี

วา: ปรินิพพุโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ		
ปริ	นิ	วา	ต	ลี	
ปริ	นิ	ว	ต	ลี	แปลง อา
ปริ	นิ	พ	ต	ลี	แปลง ว
ปริ	นิ	พพ	ต	ลี	ซ้อน พ

ปรินิพพุโต ดับแล้ว

ปรินิพพุโต (ปริ-นิ-วา-ต-ลี) แปลว่า ดับแล้ว

มาจาก ปริ บทหน้า นิ บทหน้า วา ธาตุ

ในความไป ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

แปลง อา เป็น อุ แปลง ว เป็น พ ซ้อน พ

วิจ: วิวิตโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
วิ	วิจ	ต	ลี	
วิ	วิจ	ต	ลี	ลบที่สุดธาตุ
วิ	วิ	ตต	ลี	ซ้อน ต

วิวิตโต สงัดแล้ว

วิวิตโต (วิ-วิจ-ต-ลี) แปลว่า สงัดแล้ว

มาจาก วิ บทหน้า วิจ ธาตุ ในความสงัด

ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

ลบ จ ที่สุดธาตุ ซ้อน ต

วิจ: วิวิจจ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	
วิ	วิจ	ตฺวา	
วิ	วิจ	รจจ	แปลง ตฺวา
วิ	วิจ	อจจ	ลบ ร
วิ	วิจ	อจจ	ลบที่สุดธาตุ

วิวิจจ สงัดแล้ว

วิวิจจ (วิ-วิจ-ตฺวา) แปลว่า สงัดแล้ว

มาจาก วิ บทหน้า วิจ ธาตุ ในความสงัด

ตฺวา ปัจจัย แปลง ตฺวา เป็น รจจ ลบ ร

ลบ จ ที่สุดธาตุ

วิท: วิชขติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วิท	ย	ติ
วิชข	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

วิชขติ ย่อมมี

วิชขติ (วิท-ย-ติ) แปลว่า ย่อมมี

มาจาก วิท ธาตุ ในความมี อ ปัจจัย

ติ วัตตมานาวิภัตติ

แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชฺช

วิท: สวิชขติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ส	วิท	ย	ติ
ส	วิชข	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

สวิชขติ ย่อมมี, ย่อมมีพร้อม

สวิชขติ (ส-วิท-ย-ติ) แปลว่า ย่อมมี

มาจาก ส บทหน้า วิท ธาตุ ในความมี

อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

แปลง ย กับ ท ที่สุดธาตุเป็น ชฺช

วิธ: วิทโธ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
วิธ	ต	ลี	
วิธ	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ
วิ	ทธ	ลี	แปลง ต

วิทโธ (อันเขา) แทงแล้ว

วิทโธ (วิธ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) แทงแล้ว มาจาก วิธ ธาตุ ในความแทง ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ

ลป ฐ ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ทธ

วิธ: วิทธา

ธาตุ	ปัจจัย	
วิธ	ตฺวา	
วิธ	ย	แปลง ตฺวา เป็น ย
วิทธา	แปลง ย กับที่สุดธาตุ	

วิทธา แทงแล้ว

วิทธา (วิธ-ตฺวา) แปลว่า แทงแล้ว มาจาก วิธ ธาตุ ในความแทง ตฺวา ปัจจัย (บางธาตุไม่มีบทหน้า กั) แปลง ตฺวา เป็น ย แปลง ย กับ ฐ ที่สุดธาตุเป็น ทธา

วิธ: นิเวสเย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
นิ	วิส	ณย	เอยฺย	
นิ	เวส	ณย	เอยฺย	พฤทธิ อี
นิ	เวส	อย	เอยฺย	ลป ณ
นิ	เวส	อย	เอ	ลป ยย

นิเวสเย ฟิงให้ตั้งลง

นิเวสเย (นิ-วิส-ณย-เอยฺย) แปลว่า ฟิงให้ตั้งลง มาจาก นิ บทหน้า วิส ธาตุ ในความเข้าไป ณย ปัจจัย เอยฺย สัตตมีวิภัติ

พฤทธิ อี เป็น เอ ลป ณ ลป ยย

• อุตทานเมว ปฐมัม ปฐฺวีเป นิเวสเย

วิธ: ปเวเสติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ป	วิส	ณ	ติ	
ป	เวส	ณ	ติ	พฤทธิ อี
ป	เวส	เอ	ติ	ลป ณ

ปเวเสติ ย่อมให้เข้าไป

ปเวเสติ (ป-วิส-ณ-ติ) แปลว่า ย่อมให้เข้าไป มาจาก ป บทหน้า วิส ธาตุ ในความเข้าไป ณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ

พฤทธิ อี เป็น เอ ลป ณ

วิธ: ปวิส

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ป	วิส	อ	อี	
ป	วิส	อ	อี	รัสสะ อี

ปวิส เข้าไปแล้ว

ปวิส (ป-วิส-อ-อี) แปลว่า เข้าไปแล้ว มาจาก ป บทหน้า วิส ธาตุ ในความเข้าไป อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติ รัสสะ อี เป็น อี

วิธ: ปาวิส

บทหน้า	อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ป	อ	วิส	อ	อี	
ป	อ	วิส	อ	อี	รัสสะ อี
ป	อา	วิส	อ	อี	ทีฆะ อ

ปาวิส ได้เข้าไปแล้ว

ปาวิส (ป-อ-วิส-อ-อี) แปลว่า เข้าไปแล้ว มาจาก ป บทหน้า อ อาคม วิส ธาตุ ในความเข้าไป อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติ รัสสะ อี เป็น อี ทีฆะ อ อาคม เป็น อา

วิธ: ปวิฐโฐ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
ป	วิส	ต	ลี	
ป	วิส	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ
ป	วิ	ฐฐ	ลี	แปลง ต

ปวิฐโฐ เข้าไปแล้ว

ปวิฐโฐ (ป-วิส-ต-ลี) แปลว่า เข้าไปแล้ว มาจาก ป บทหน้า วิส ธาตุ ในความเข้าไป ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ ลป ฐ ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ฐฐ

วิธ: วุฬโห

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
วุฬ	ต	ลี	
วุฬ	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ
วุ	ฬฬ	ลี	แปลง ต

วุฬโห (อันน้ำ) พัดไปแล้ว

วุฬโห (วุฬ-ต-ลี) แปลว่า (อันน้ำ) พัดไปแล้ว มาจาก วุฬ ธาตุ ในความพัดไป ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ ลป ฬ ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น ฬฬ

ส

สฤก: สฤโกติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
สฤก	โอ	ติ

สฤโกติ ย่อมอาจ, สามารถ

สฤโกติ (สฤก-โอ-ติ) แปลว่า ย่อมอาจ มาจาก สฤก ธาตุ ในความอาจ โอ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ

สฤก: สฤกฺเณยฺย

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
สฤก	อุณา	เอยฺย

สฤกฺเณยฺย ฟิงอาจ

สฤโกติ (สฤก-อุณา-เอยฺย) แปลว่า ฟิงอาจ มาจาก สฤก ธาตุ ในความอาจ อุณา ปัจจัย เอยฺย สัตตมีวิภัติ

สฤก: อสฤกฺชิ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ	
อ	สฤก	อุณา	อี	
อ	สฤก	อุณา	อี	แปลง ก
อ	สฤก	อุณา	อี	ลป อุณา
อ	สฤก	อุณา	อี	รัสสะ อี

อสฤกฺชิ ได้อาจแล้ว

อสฤกฺชิ (อ-สฤก-อุณา-อี) แปลว่า ได้อาจแล้ว มาจาก อ อาคม สฤก ธาตุ ในความอาจ อุณา ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติ แปลง ก ที่สุดธาตุ เป็น ข ลป อุณา รัสสะ อี เป็น อี

สฤก: สฤกฺชิสฤถ

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ	
สฤก	อุณา	อี	สฤถ	
สฤก	อุณา	อี	สฤถ	แปลง ก
สฤก	อุณา	อี	สฤถ	ลป อุณา

สฤกฺชิสฤถ จักอาจ

สฤกฺชิสฤถ (สฤก-อุณา-อี-สฤถ) แปลว่า จักอาจ มาจาก สฤก ธาตุ ในความอาจ อุณา ปัจจัย อี อาคม สฤถ ภาวิสันตวิภัติ แปลง ก ที่สุดธาตุ เป็น ข ลป อุณา

สข: สฎฐโฐ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ส	สข	ต	ลี
ส	สข	ต	ลี
ส	ส	ฎฐ	ลี
			แปลง ต

สฎฐโฐ ระคนแล้ว, คลุกคลีแล้ว, ซ้องแล้ว

สฎฐโฐ (ส-สข-ต-ลี) แปลว่า ระคนแล้ว
มาจาก ส บทหน้า สข ธาตุ ในความระคน
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ ลบ ข ที่สุดธาตุ
แปลง ต เป็น ฎฐ

สขช: สขชติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
สขช	อ	ติ

สขชติ ย่อมจัดแจง, เตรียมีการ, ประกอบ

สขชติ (สขช-อ-ติ) แปลว่า ย่อมจัดแจง
มาจาก สขช ธาตุ ในความจัดแจง อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ

สขช: สขชเขตติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
สขช	เณ	ติ
สขช	เอ	ติ
		ลบ ณ

สขชเขตติ ย่อมจัดแจง, เตรียมีการ, ประกอบ

สขชเขตติ (สขช-เณ-ติ) แปลว่า ย่อมจัดแจง
มาจาก สขช ธาตุ ในความจัดแจง
เณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ ลบ ณ

สท: สฎฐโฐ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
สขช	ต	ลี
สขช	ต	ลี
ส	ฎฐ	ลี
		แปลง ต

สฎฐโฐ (อันเขา) จัดแจงแล้ว

สฎฐโฐ (สขช-ต-ลี) แปลว่า จัดแจงแล้ว
มาจาก สขช ธาตุ ในความจัดแจง ต ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัติ ลบ ขช แปลง ต เป็น ฎฐ

สท: สนโน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
สท	ต	ลี
สท	ต	ลี
ส	นุน	ลี
		แปลง ต

สนโน จมแล้ว

สนโน (สท-ต-ลี) แปลว่า จมแล้ว
มาจาก สท ธาตุ ในความจม ต ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัติ ลบ ท ที่สุดธาตุ
แปลง ต เป็น นุน

สท: นิสีทติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
นิ	สท	อ	ติ
นิ	ส	ท	อ
			แปลง อ

นิสียติ ย่อมนั่ง (สท 'จม')

นิสียติ (นิ-สท-อ-ติ) แปลว่า ย่อมนั่ง
มาจาก นิ บทหน้า สท ธาตุ ในความจม
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัติ
แปลง อ ต้นธาตุ เป็น อี

สท: นิสีท

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
นิ	สท	อ	อี
นิ	ส	ท	อ
นิ	ส	ท	อ
			รัสสะ อี

นิสีย นั่งแล้ว (สท 'จม')

นิสีย (นิ-สท-อ-อี) แปลว่า นั่งแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า สท ธาตุ ในความจม
อ ปัจจัย อี อัชชัตตนิวิภัติ
แปลง อ ต้นธาตุ เป็น อี รัสสะ อี เป็น อี

สท: นิสีทิสุ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
นิ	สท	อ	อุ
นิ	ส	ท	อ
นิ	ส	ท	อ
			อิสุ แปลง อุ

นิสียิสุ นั่งแล้ว (สท 'จม')

นิสียิสุ (นิ-สท-อ-อุ) แปลว่า นั่งแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า สท ธาตุ ในความจม
อ ปัจจัย อุ อัชชัตตนิวิภัติ
แปลง อ ต้นธาตุ เป็น อี แปลง อุ เป็น อีสุ

สท: นิสินโน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
นิ	สท	ต	ลี
นิ	สท	ต	ลี
นิ	ส	อินน	ลี
			แปลง ต

นิสินโน นั่งแล้ว

นิสินโน (นิ-สท-ต-ลี) แปลว่า นั่งแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า สท ธาตุ ในความจม
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัติ
ลบ ท ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น อินน

สท: นิสชช

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
นิ	สท	ต
นิ	สท	ย
นิ	ส	ชช
		แปลง ต เป็น ย

นิสชช นั่งแล้ว

นิสชช (นิ-สท-ต) แปลว่า นั่งแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า สท ธาตุ ในความจม
ต ปัจจัย
(ธาตุมีอุปสัคอยู่หน้า) แปลง ต เป็น ย
(ธาตุลงท้ายด้วย ท) แปลง ย กับที่สุดธาตุ
เป็น ชช

สท: สนนิสินนา

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
ส	นิ	สท	ต
สน	นิ	สท	ต
สน	นิ	ส	อินน
สน	นิ	ส	อินน
			แปลง โย

สนนิสินโน นั่งพร้อมกันแล้ว, นั่งประชุม

สนนิสินโน (ส-นิ-สท-ต-ลี)
แปลว่า นั่งพร้อมกันแล้ว
มาจาก ส บทหน้า นิ บทหน้า
สท ธาตุ ในความจม ต ปัจจัย โย ปฐมวิภัติ
แปลงนิคคหิตเป็น น ลบ ท ที่สุดธาตุ
แปลง ต เป็น อินน แปลง โย เป็น อ

สม: สมนโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ			
สม	ต	ลี			
สม	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ		
ส	น	ต	ลี	ซ้อน	น

สมนโต สงบแล้ว, ระวังแล้ว

สมนโต (สม-ต-ลี) แปลว่า สงบแล้ว
มาจาก สม ธาตุ ในความสงบ ต ปัจจัย
ลี ปฐมวิภัตติ ลป ม ที่สุดธาตุ ซ้อน น

สร: สรรนโต

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ	
สร	อ	อน	ต	ลี

สรรนโต ระลึกรอยู่

สรรนโต (สร-อ-อน-ต-ลี) แปลว่า ระลึกรอยู่
มาจาก สร ธาตุ ในความระลึก
อ ปัจจัย อน-ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

สป: ปสาเรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ป	สร	ณ	ติ	
ป	สาร์	ณ	ติ	พฤทธิ อ
ป	สาร์	เอ	ติ	ลป ญ

ปสาเรติ ย่อมเหยียด (มือ, แขน)

ปสาเรติ (ป-สร-ณ-ติ) แปลว่า ย่อมเหยียด
มาจาก ป บทหน้า สร ธาตุ ในความเหยียด
ณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
พฤทธิ อ เป็น อา ลป ญ

สาส: อนุสิฏฺโฐ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ		
อนุ	สาส	ต	ลี		
อนุ	สิส	ต	ลี	แปลง อา	
อนุ	สิส	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ	
อนุ	ลี	ญ	ฐ	ลี	แปลง ต

อนุสิฏฺโฐ (อันเขา) ตามสอน, พร่ำสอนแล้ว

อนุสิฏฺโฐ (อนุ-สาส-ต-ลี)
แปลว่า (อันเขา) พร่ำสอนแล้ว
มาจาก อนุ บทหน้า สาส ธาตุ ในความสอน
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ลป ส ที่สุดธาตุ
แปลง ต เป็น ฐ

ลิจ: ลิจจติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ลิจ	อ	ติ	
ลิจ	อ	ติ	นิคคหิตอาคม
ลิจ	อ	ติ	แปลงนิคคหิต

ลิจจติ ย่อมรด

ลิจจติ (ลิจ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมรด
มาจาก ลิจ ธาตุ ในความรด อ ปัจจัย
นิคคหิตอาคม ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลงนิคคหิต เป็น ญ

ลิจ: ลิตโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ		
ลิจ	ต	ลี		
ลิจ	ต	ลี	ลปที่สุดธาตุ	
ลี	ต	ลี	ซ้อน	ต

ลิตโต (อันเขา) รดแล้ว

ลิตโต (ลิจ-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) รดแล้ว
มาจาก ลิจ ธาตุ ในความรด
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
ลป จ ที่สุดธาตุ ซ้อน ต

ลี: เสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ลี	อ	ติ	
เส	อ	ติ	พฤทธิ อี เป็น เอ

เสติ ย่อมนอน

เสติ (ลี-อ-ติ) แปลว่า ย่อมนอน
มาจาก ลี ธาตุ ในความนอน อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อี เป็น เอ

ลี: สยติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ	
ลี	อ	ติ	
เส	อ	ติ	พฤทธิ อี เป็น เอ
สย	อ	ติ	แปลง เอ เป็น อย

สยติ ย่อมนอน

เสติ (สย-อ-ติ) แปลว่า ย่อมนอน
มาจาก ลี ธาตุ ในความนอน อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ
พฤทธิ อี เป็น เอ แปลง เอ เป็น อย

ลี: สยานโน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ		
ลี	อ	อาน	ลี	
เส	อ	อาน	ลี	พฤทธิ อี
สย	อ	อาน	ลี	แปลง เอ

สยานโน นอนอยู่

สยานโน (ลี-อ-อาน-ลี) แปลว่า นอนอยู่
มาจาก ลี ธาตุ ในความนอน อ ปัจจัย
อาน ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
พฤทธิ อี เป็น เอ แปลง เอ เป็น อย

ลี: นิสลิตโต

บทหน้า	ธาตุ	อาคม	ปัจจัย	วิภัตติ			
นิ	ลี	อิ	ต	ลี			
นิ	ล	ลี	อิ	ต	ลี	ซ้อน	ส
นิ	ล	ลี	อิ	ต	ลี	ลป อี	

นิสลิตโต อาศัยแล้ว

นิสลิตโต (นิ-ลี-อิ-ต-ลี) แปลว่า อาศัยแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า ลี ธาตุ ในความนอน
อิ อาคม ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
ซ้อน ส ลป อี

ลี: นิสสาย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย			
นิ	ลี	ต	วา		
นิ	ลี	ย	แปลง ต	วา เป็น ย	
นิ	สา	ย	แปลง อี		
นิ	ล	สา	ย	ซ้อน	ส

นิสสาย อาศัยแล้ว

นิสสาย (นิ-ลี-ต) แปลว่า อาศัยแล้ว
มาจาก นิ บทหน้า ลี ธาตุ ในความนอน
ต

ลี: อธิเสสสติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ			
อธิ	ลี	อ	ส	ส	ติ	
อธิ	เส	อ	ส	ส	ติ	พฤทธิ อี เป็น เอ

อธิเสสสติ จักนอนทับ

อธิเสสสติ (อธิ-ลี-อ-สส) แปลว่า จักนอนทับ
มาจาก อธิ บทหน้า ลี ธาตุ ในความนอน
อ ปัจจัย สส ติ วัตตมานาวิภัตติ
พฤทธิ อี เป็น เอ

สุ: สุณาติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
------	--------	--------

สุ ณา ติ

สุณาติ ย่อมฟัง

สุณาติ (สุ-ณา-ติ) แปลว่า ย่อมฟัง
มาจาก สุ ธาตุ ในความฟัง ณา ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ

สุ: สุโนม

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
------	--------	--------

สุ โน ม
สุ โณ ม แปลง อู

สุโนม ย่อมฟัง

สุณาติ (สุ-ณ-ติ) แปลว่า ย่อมฟัง
มาจาก สุ ธาตุ ในความฟัง ณ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ แปลง อู เป็น โอ

สุ: สุกยติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
------	--------	--------

สุ ย ติ
สุ ยย ติ ช้อน ย

สุยติ (อันเขา) ย่อมฟัง

สุยติ (สุ-ย-ติ) แปลว่า (อันเขา) ย่อมฟัง
มาจาก สุ ธาตุ ในความฟัง ย ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ ช้อน ย

สุ: สุกยติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
------	--------	--------

สุ ย ติ
สุ ย ติ ทิมะ อู

สุยติ (อันเขา) ย่อมฟัง

สุยติ (สุ-ย-ติ) แปลว่า (อันเขา) ย่อมฟัง
มาจาก สุ ธาตุ ในความฟัง ย ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัติ ทิมะ อู เป็น อู

สุ: อสุโสสิ

อาคม	ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
------	------	--------	------	--------

อ สุ ณา ส อี
อ โส ณา ส อี แปลง อู
อ สุโส ณา ส อี ช้อน ส
อ สุโส ณา ส อี ลบ ณา
อ สุโส ส อี รัสสะ อี

อสุโสสิ ได้ฟังแล้ว

อสุโสสิ (อ-สุ-ณา-ส-อิ) แปลว่า ได้ฟังแล้ว
มาจาก อ อาคม ส ธาตุ ในความฟัง
ณา ปัจจัย ส อาคม อี อัชชัตตนิวิภัติ
แปลง อู เป็น โอ ช้อน ส ลบ ณา ปัจจัย
รัสสะ อี เป็น อี

สุ: โสสสาม

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
------	--------	--------

สุ ณา สสาม
โส ณา สสาม แปลง อู
โส ณา สสาม ลบ ณา

โสสสาม จักฟัง

โสสสาม (สุ-ณา-สสาม) แปลว่า จักฟัง
มาจาก ส ธาตุ ในความฟัง ณา ปัจจัย
สสาม ภาวิสสันติวิภัติ
แปลง อู เป็น โอ ลบ ณา ปัจจัย

สุ: สุนิสสาม

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	วิภัติ
------	--------	------	--------

สุ ณา อี สสาม
สุ ณา อี สสาม ลบ อ

สุนิสสาม จักฟัง

สุนิสสาม (สุ-ณา-อิ-สสาม) แปลว่า จักฟัง
มาจาก ส ธาตุ ในความฟัง ณา ปัจจัย
อิ อาคม สสาม ภาวิสสันติวิภัติ ลบ อ

สุ: สุโต สุตา

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
------	--------	--------

สุ ต ลี
สุ โต (อันเขา) ฟังแล้ว
สุ ต อ ลี ลง ออ อิต.

สุตา (อันเขา) ฟังแล้ว

สุโต สุตา (สุ-ต(อา)-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฟังแล้ว
มาจาก ส ธาตุ ในความฟัง ต ปัจจัย
ลี ปฐมาวิภัติ
สุต นป. การฟัง [ดูอธิบายเพิ่มเติมที่นี่](#)

สุ: สาวีโต

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย	วิภัติ
------	--------	------	--------	--------

สุ ฌเณ อี ต ลี
โส ฌเณ อี ต ลี พฤทธิ อู
สาว ฌเณ อี ต ลี แปลง โอ
สาว เอ อี ต ลี ลบ ฌ
สาว ๒ อี ต ลี ลบ เอ

สาวีโต (อันเขา) ให้ฟังแล้ว

สาวีโต (สุ-ฌเณ-อิ-ต-ลี)
แปลว่า (อันเขา) ให้ฟังแล้ว
มาจาก ส ธาตุ ในความฟัง ฌ ปัจจัย
อิ อาคม ต ปัจจัย ลี ปฐมาวิภัติ
พฤทธิ อู เป็น โอ แปลง โอ เป็น อว
ลบ ฌ ลบ เอ

สุ: สุนิตวา

ธาตุ	ปัจจัย	อาคม	ปัจจัย
------	--------	------	--------

สุ ณา อี ตวา
สุ ณา อี ตวา ลบ อ

สุนิตวา ฟังแล้ว

สุนิตวา (สุ-ณา-อิตวา) แปลว่า ฟังแล้ว
มาจาก ส ธาตุ ในความฟัง ณา ปัจจัย
อิ อาคม ตวา ปัจจัย ลบ อ

สุ: สุตวา

ธาตุ	ปัจจัย
------	--------

สุ ตวา

สุตวา ฟังแล้ว

สุตวา (สุ-ตวา) แปลว่า ฟังแล้ว
มาจาก ส ธาตุ ในความฟัง ตวา ปัจจัย

สุ: สุตวา

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัติ
------	--------	--------

สุ ตวานตุ ลี
สุ ตวา ลี แปลง นตุ ลบ ลี

สุตวา ปุ. ฟังแล้ว

สุตวา (สุ-ตวานตุ) แปลว่า ฟังแล้ว
มาจาก ส ธาตุ ในความฟัง
ตวานตุ ปัจจัย ลี ปฐมาวิภัติ
แปลง นตุ เป็น อว ลบ ลี

สจ: โสจนติ โสจเร

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
สจ	อ	อนติ
โสจ	อ	อนติ พฤทธิ อู
โสจนติ	ย่อมเศร้าโศก	
โสจ	อ	เร แปลง อนติ

โสจเร ย่อมเศร้าโศก

โสจนติ (สจ-อ-อนติ) แปลว่า ย่อมเศร้าโศก มาจาก สจ ธาตุ ในความเศร้าโศก อ ปัจจัย อนติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อู เป็น โอ (แปลง อนติ เป็น เร)

หลักการแปลง อนติ เป็น เร คือ

- ข้างหน้า อนติ ต้องเป็นรสระ
- หน้ารสระ เป็นที่ชะหรือสังโยค

สฺป: สฺปติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
สฺป	อ	ติ

สฺปติ ย่อมหลับ

สฺปติ (สฺป-อ-ติ) แปลว่า ย่อมหลับ มาจาก สฺป ธาตุ ในความหลับ อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

สฺป: สฺปโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
สฺป	ต	ลี
สฺป	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ
สฺ	ตต	ลี ช้อน ต

สฺปโต หลับแล้ว

สฺปโต (สฺป-ต-ลี) แปลว่า หลับแล้ว มาจาก สฺป ธาตุ ในความหลับ ต ปัจจัย ลี ปฐมาวิภัตติ ลบ ป ที่สุดธาตุ ช้อน ต

ห

हन: हन्युति

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
हन	ย	ติ
हन्यु	ติ	แปลง ย กับที่สุดธาตุ

हन्यุติ ย่อมฆ่า, เบียดเบียน

हन्यุติ (हन-ย-ติ) แปลว่า ย่อมฆ่า มาจาก หน ธาตุ ในความฆ่า ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง ย กับ น ที่สุดธาตุ เป็น ญ

हन: อหน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
น	हन	อ	อนต ลี
อ	हन	อ	อนต ลี
อ	हन	อ	ออี แปลง นต กับ ลี เป็น อ

อหน ไม่ฆ่าอยู่, ไม่เบียดเบียนอยู่

อหน (น-हन-อ-อนต-ลี) แปลว่า ไม่ฆ่าอยู่ มาจาก น บทหน้า หน ธาตุ ในความฆ่า อ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมาวิภัตติ แปลง น เป็น อ แปลง นต กับ ลี เป็น อ

हन: หโต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
हन	ต	ลี
ห	ต	ลี ลบที่สุดธาตุ

หโต (อันเขา) ฆ่าแล้ว, เบียดเบียนแล้ว

หโต (हन-ต-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฆ่าแล้ว มาจาก หน ธาตุ ในความฆ่า ต ปัจจัย ลี ปฐมาวิภัตติ ลบ น ที่สุดธาตุ

हन: हनित्वा

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย
हन	อิ	ตฺวา

हनิตฺวา ฆ่าแล้ว, เบียดเบียนแล้ว

हनิตฺวา (हन-ตฺวา) แปลว่า ฆ่าแล้ว มาจาก หน ธาตุ ในความฆ่า อิ อาคม ตฺวา ปัจจัย

हन: हन्तฺवा

ธาตุ	ปัจจัย
हन	ตฺวา
ह	न्
ह	न्
ह	न्

हन्तฺวา ฆ่าแล้ว, เบียดเบียนแล้ว

हन्तฺวา (हन-ตฺวา) แปลว่า ฆ่าแล้ว มาจาก หน ธาตุ ในความฆ่า ตฺวา ปัจจัย ลบ น ที่สุดธาตุ ช้อน น

हन: हन्तप्

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
हन	ตप्	ลี
ह	न्	त्
ह	न्	त्
ह	न्	त्

हन्तप् (อันเขา) ฟังฆ่า, เบียดเบียน

हन्तप् (हन-ตप्-ลี) แปลว่า (อันเขา) ฟังฆ่า มาจาก หน ธาตุ ในความฆ่า ตप् ปัจจัย ลี ปฐมาวิภัตติ ลบ น ที่สุดธาตุ ช้อน น

हन: वृत्ति

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
हन	อ	ติ
वृ	อ	ติ แปลง หน เป็น वृ

वृत्ति ย่อมฆ่า, เบียดเบียน

वृत्ति (हन-อ-ติ) แปลว่า ย่อมฆ่า มาจาก หน ธาตุ ในความฆ่า อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง หน เป็น वृ

हन: वरेत्ति

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
हन	เณ	ติ
व	เณ	ติ แปลง หน เป็น व
व	เ	ติ ลบ ณ

वरेत्ति ย่อมให้ฆ่า, เบียดเบียน

वरेत्ति (हन-เณ-ติ) แปลว่า ย่อมให้ฆ่า มาจาก หน ธาตุ ในความฆ่า เณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ แปลง หน เป็น व ลบ ณ (ไม่วุทธิ)

หน: วริตวา

ธาตุ	อาคม	ปัจจัย
หน	อิ	ตวา

วธ อิ ตวา แปลง หน เป็น วธ

วริตวา ช่าแล้ว, เบียดเบียนแล้ว

วริตวา (หน-อิ-ตวา) แปลว่า ช่าแล้ว
มาจาก หน ธาตุ ในความช่า อิ อาคม
ตวา ปัจจัย แปลง หน เป็น วธ

หน: มาเตติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
หน	เอ	ติ

ฆาต เอ ติ แปลง หน เป็น ฆาต

ฆาเตติ ย่อมเบียดเบียน, ช่า

ฆาเตติ (หน-เอ-ติ) แปลว่า ย่อมช่า
มาจาก หน ธาตุ ในความช่า อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ

หน: ฆาตเย

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
หน	ณย	เอยฺย

ฆาต ณย เอยฺย แปลง หน เป็น ฆาต

ฆาต อย เอยฺย ลบ ณ

ฆาต อย เอยฺย ลบ ยย

ฆาตเย ฟิงให้ช่า

ฆาตเย (หน-ณย-เอยฺย) แปลว่า ฟิงให้ช่า
มาจาก หน ธาตุ ในความช่า ณย ปัจจัย
เอยฺย สัตตมีวิภัตติ แปลง หน เป็น ฆาต
ลบ ณ ลบ ยย

หน: ฆาตย

ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
หน	ณย	อนต	ลี

ฆาต ณย อนต ลี แปลง หน เป็น ฆาต

ฆาต อย อนต ลี ลบ ณ

ฆาต อย ออ แปลง นต กับ ลี เป็น อ

ฆาตย ให้ช่าอยู่

ฆาตย (หน-ณย-อนต-ลี) แปลว่า ให้ช่าอยู่
มาจาก หน ธาตุ ในความช่า ณย ปัจจัย
อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ
แปลง หน เป็น ฆาต ลบ ณ
แปลง นต กับ ลี เป็น อ

หฺร: หรติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
หฺร	อ	ติ

หฺรติ ย้อนนำไป

หฺรติ (หฺร-อ-ติ) แปลว่า ย้อนนำไป
มาจาก หฺร ธาตุ ในความนำไป อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ

หฺร: นีหฺรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นี	หฺร	อ	ติ

นี หฺร อ ติ ทีฆะ อิ

นีหฺรติ ย้อนนำออก

นีหฺรติ (นี-หฺร-อ-ติ) แปลว่า ย้อนนำออก
มาจาก นี บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ ทีฆะ อิ เป็น อี

หฺร: นีหฺรโฏ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
นี	หฺร	ต	ลี

นี หฺร ต ลี ทีฆะ อิ

นี หฺร ต ลี ลบที่สุดธาตุ

นี ห โฏ ลี แปลง ต

นีหฺรโฏ (อันเขา) นำออกแล้ว

นีหฺรโฏ (นี-หฺร-ต-ลี)
แปลว่า (อันเขา) นำออกแล้ว
มาจาก นี บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
ต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ ทีฆะ อิ เป็น อี
ลบ ร ที่สุดธาตุ แปลง ต เป็น โฏ

หฺร: ปหฺรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	หฺร	อ	ติ

ปหฺรติ ย่อมตี, ประหาร

ปหฺรติ (ป-หฺร-อ-ติ) แปลว่า ย่อมตี, ประหาร
มาจาก ป บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

หฺร: ปรีหฺรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปรี	หฺร	อ	ติ

ปรีหฺรติ ย่อมบริหาร

ปรีหฺรติ (ปรี-หฺร-อ-ติ) แปลว่า ย่อมบริหาร
มาจาก ปรี บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

หฺร: วิหฺรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วิ	หฺร	อ	ติ

วิหฺรติ ย่อมอยู่

วิหฺรติ (วิ-หฺร-อ-ติ) แปลว่า ย่อมอยู่
มาจาก วิ บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

หฺร: วิหฺรฺนโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย	วิภัตติ
วิ	หฺร	อ	อนต	ลี

วิหฺรฺนโต อยู่อยู่, เมื่ออยู่

วิหฺรฺนโต (วิ-หฺร-อ-อนต-ลี) แปลว่า อยู่อยู่
มาจาก วิ บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย อนต ปัจจัย ลี ปฐมวิภัตติ

หฺร: สหฺรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ส	หฺร	อ	ติ

สหฺรติ ย่อมรวบรวม, ย่อมม้วน

สหฺรติ (ส-หฺร-อ-ติ) แปลว่า ย่อมรวบรวม
มาจาก ส บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

หฺร: อาหฺรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	หฺร	อ	ติ

อาหฺรติ ย้อนนำมา

อาหฺรติ (อา-หฺร-อ-ติ) แปลว่า ย้อนนำมา
มาจาก อา บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

หฺร: อาหฺรฺหิ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	หฺร	อ	หิ

อา หฺร อา หิ ทีฆะ อ

อาหฺรฺหิ จงนำมา

อาหฺรฺหิ (อา-หฺร-อ-หิ) แปลว่า จงนำมา
มาจาก อา บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ทีฆะ อ เป็น อา

หฺร: อาหฺร

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อา	หฺร	อ	หิ
อา	หฺร	อ	หิ ลป หิ

อาหฺร จงนำมา

อาหฺร (อา-หฺร-อ-หิ) แปลว่า จงนำมา
มาจาก อา บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย หิ ปัญจมีวิภัตติ ลป หิ

หฺร: อวหฺรติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อว	หฺร	อ	ติ

อวหฺรติ ย่อมลัก

อวหฺรติ (อว-หฺร-อ-ติ) แปลว่า ย่อมลัก
มาจาก อว บทหน้า หฺร ธาตุ ในความนำไป
อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

หฺส: หฺญฺฐฺ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
หฺส	ต	สิ
หฺส	ต	สิ ลปที่ลุตธาตุ
ห	ญฺฐ	สิ แปลง ต

หฺญฺฐฺ ร่าเร็งแล้ว, หัวเราะแล้ว

หฺญฺฐฺ (หฺส-ต-สิ) แปลว่า ร่าเร็งแล้ว
มาจาก หฺส ธาตุ ในความร่าเร็ง, หัวเราะ
ต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัตติ
ลป ส ที่ลุตธาตุ แปลง ต เป็น ญฺฐ

หฺา: ปหฺายติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	หฺา	ย	ติ

ปหฺายติ ย่อมละ, ย่อมเสื่อม

ปหฺายติ (ป-หฺา-ย-ติ) แปลว่า ย่อมละ, เสื่อม
มาจาก ป บทหน้า หฺา ธาตุ ในความละ
ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

หฺา: ปหฺียติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	หฺา	ย	ติ
ป	หฺิ	ย	ติ แปลง อา

ปหฺียติ ย่อมละ, ย่อมเสื่อม

ปหฺียติ (ป-หฺา-ย-ติ) แปลว่า ย่อมละ, เสื่อม
มาจาก ป บทหน้า หฺา ธาตุ ในความละ
ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง อา เป็น ฮิ

หฺา: ปหฺียติ ปหฺียติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	หฺา	ย	ติ
ป	หฺิ	ย	ติ แปลง อา เป็น ฮิ หรือ
ป	หฺิ	ย	ติ แปลง อา เป็น ฮิ
ป	หฺิ	ยฺย	ติ ช้อน ย

ปหฺียติ ปหฺียติ (อันเขา) ย่อมละ

ปหฺียติ ปหฺียติ (ป-หฺา-ย-ติ)
แปลว่า (อันเขา) ย่อมละ
มาจาก ป บทหน้า หฺา ธาตุ ในความละ
ย ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
แปลง อา เป็น ฮิ (ปหฺียติ) หรือ
แปลง อา เป็น ฮิ แล้วช้อน ย (ปหฺียติ)

หฺา: ปหฺีย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	หฺา	ย	ฮิ
ป	หฺิ	ย	ฮิ แปลง อา
ป	หฺิ	ย	ฮิ รัสสะ ฮิ

ปหฺีย ละแล้ว, เสื่อมแล้ว

ปหฺีย (ป-หฺา-ย-ฮิ) แปลว่า ละแล้ว, เสื่อมแล้ว
มาจาก ป บทหน้า หฺา ธาตุ ในความละ เสื่อม
ย ปัจจัย ฮิ อัชชัตตนิวิภัตติ
แปลง อา เป็น ฮิ รัสสะ ฮิ วิภัตติ เป็น ฮิ

หฺา: ปหฺาย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
ป	หฺา	ตฺวา
ป	หฺา	ย แปลง ตฺวา เป็น ย

ปหฺาย ละแล้ว

ปหฺาย (ป-หฺา-ตฺวา) แปลว่า ละแล้ว
มาจาก ป บทหน้า หฺา ธาตุ ในความละ
ตฺวา ปัจจัย แปลง ตฺวา เป็น ย
:: โอหฺาย (โอ-หฺา-ตฺวา) ละแล้ว

หฺา: ปหฺิโน

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	หฺา	ต	สิ
ป	หฺิ	ต	สิ แปลง อา
ป	หฺิ	น	สิ แปลง ต

ปหฺิโน (อันเขา) ละแล้ว, ทิ้งแล้ว

ปหฺิโน (ป-หฺา-ต-สิ) แปลว่า (อันเขา) ละแล้ว
มาจาก ป บทหน้า หฺา ธาตุ ในความละ
ต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัตติ
แปลง อา เป็น ฮิ แปลง ต เป็น น

หฺิ: ปหฺินาติ ปหฺินติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	หฺิ	ณา	ติ
ป	หฺิ	ณ	ติ รัสสะ อา ได้

ปหฺินาติ ปหฺินติ ย่อมส่งไป

ปหฺินาติ (ป-หฺิ-ณา-ติ) แปลว่า ย่อมส่งไป
มาจาก ป บทหน้า หฺิ ธาตุ ในความส่งไป
ณา ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ
(รัสสะ อา เป็น อ ได้)

หฺิ: ปหฺิโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	หฺิ	ต	สิ

ปหฺิโต (อันเขา) ส่งไปแล้ว

ปหฺิโต (ป-หฺิ-ต-สิ) แปลว่า (อันเขา) ส่งไปแล้ว
มาจาก ป บทหน้า หฺิ ธาตุ ในความส่งไป
ต ปัจจัย สิ ปฐมวิภัตติ (หรือตั้งเป็น ปหฺ ธาตุ)

หฺุ: โหติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
หฺุ	อ	ติ
โห	อ	ติ พฤทธิ อู เป็น โอ

โหติ ย่อมมี, ย่อมเป็น

โหติ (หฺุ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมมี, ย่อมเป็น
มาจาก หฺุ ธาตุ ในความมี, เป็น อ ปัจจัย
ติ วัตตมานาวิภัตติ พฤทธิ อู เป็น โอ

หุ: อโหสิ

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัตติ
อ	หุ	อ	ส	อี
อ	โห	อ	ส	อี พฤทธิ อู
อ	โห	อ	ส	อี รัสสะ อี

อโหสิ ได้มีแล้ว, ได้เป็นแล้ว

อโหสิ (อ-หุ-อ-ส-อี)

แปลว่า ได้มีแล้ว, ได้เป็นแล้ว

มาจาก อ อากม หุ ธาตุ ในความมี, เป็น

อ ปัจจัย ส อากม อี อัชชัตตนิวิภัตติ

พฤทธิ อู เป็น โห รัสสะ อี เป็น อี

หุ: อहेสุ

อากม	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	วิภัตติ
อ	หุ	อ	ส	อุ
อ	หุ	เอ	ส	อุ แปลง อ
อ	หุ	เอ	ส	อุ ลป อู

อहेสุ ได้มีแล้ว, ได้เป็นแล้ว

อहेสุ (อ-หุ-อ-ส-อุ)

แปลว่า ได้มีแล้ว, ได้เป็นแล้ว

มาจาก อ อากม หุ ธาตุ ในความมี, เป็น

อ ปัจจัย ส อากม อุ อัชชัตตนิวิภัตติ

แปลง อ ปัจจัย เป็น เอ ลป อู

เทียบ เอก. พหุ.

อโหสิ-อहेสุ อกาสิ-อกำสุ

อทาสี-อทัส อกริ-อกรีส

อ

อป: ปตวา

ธาตุ	ปัจจัย
อป	ตวา
อป	ตวา ลปสระต้นธาตุ

ปตวา ถึงแล้ว, บรรลุแล้ว

ปตวา (อป-ตวา) แปลว่า ถึงแล้ว, บรรลุแล้ว

มาจาก อป ธาตุ ในความถึง, บรรลุ

ตวา ปัจจัย ลปสระต้นธาตุ

อป: ปปโปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	อป	โอ	ติ
ป	อป	โอ	ติ ลป อ
ป	ปฺป	โอ	ติ ช้อน ป

ปปโปติ ย่อมถึง, บรรลุ

ปปโปติ (ป-อป-โอ-ติ) แปลว่า ย่อมถึง, บรรลุ

มาจาก ป บทหน้า อป ธาตุ ในความถึง, บรรลุ

โอ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

ลป อ ต้นธาตุ ช้อน ป

อป: ปาปุณมาติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	อป	อุณา	ติ
ป	อาป	อุณา	ติ ทิฆะ อ

ปาปุณมาติ ย่อมถึง, บรรลุ

ปาปุณมาติ (ป-อป-อุณา-ติ)

แปลว่า ย่อมถึง, บรรลุ

มาจาก ป บทหน้า อป ธาตุ ในความถึง, บรรลุ

อุณา ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

ทิฆะ อ ต้นธาตุ เป็น อา

อป: ปาเปติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	อป	เณ	ติ
ป	อาป	เณ	ติ ทิฆะ อ
ป	อาป	เอ	ติ ลป ณ

ปาเปติ ย่อมให้ถึง, ให้บรรลุ

ปาเปติ (ป-อป-เณ-ติ)

แปลว่า ย่อมให้ถึง, บรรลุ

มาจาก ป บทหน้า อป ธาตุ ในความถึง, บรรลุ

เณ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

ทิฆะ อ ต้นธาตุ เป็น อา ลป ณ

อป: ปาปุณีสสุ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	อป	อุณา	อุ
ป	อาป	อุณา	อุ ทิฆะ อ
ป	อาป	อุณา	อิสสุ แปลง อุ

ปาปุณีสสุ ถึงแล้ว, บรรลุแล้ว

ปาปุณีสสุ (ป-อป-อุณา-อุ)

แปลว่า ย่อมถึง, บรรลุ

มาจาก ป บทหน้า อป ธาตุ ในความถึง, บรรลุ

อุณา ปัจจัย อุ อัชชัตตนิวิภัตติ

ทิฆะ อ ต้นธาตุ เป็น อา แปลง อุ เป็น อิสสุ

อป: ปตโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ป	อป	ต	ลี
ป	อป	ต	ลี ลปที่สุดธาตุ
ป	อ	ตต	ลี ช้อน ต

ปตโต ถึงแล้ว, บรรลุแล้ว

ปตโต (ป-อป-ต-ลี) แปลว่า ถึงแล้ว, บรรลุแล้ว

มาจาก ป บทหน้า อป ธาตุ ในความถึง, บรรลุ

ต ปัจจัย ลี ปฐมาวิภัตติ ลปที่สุดธาตุ ช้อน ต

อป: ปาปุณิตวา

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	อากม	ปัจจัย
ป	อป	อุณา	อิ	ตวา
ป	อาป	อุณา	อิ	ตวา ทิฆะ อ

ปาปุณิตวา ถึงแล้ว, บรรลุแล้ว

ปาปุณิตวา (ป-อป-อุณา-อิ-ตวา)

แปลว่า ย่อมถึง, บรรลุ

มาจาก ป บทหน้า อป ธาตุ ในความถึง, บรรลุ

อุณา ปัจจัย อิ อากม ตวา ปัจจัย

ทิฆะ อ ต้นธาตุ เป็น อา

อป: ปาเปตวา

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	ปัจจัย
ป	อป	เณ	ตวา
ป	อาป	เณ	ตวา ทิฆะ อ
ป	อาป	เอ	ตวา ลป ณ

ปาเปตวา ให้ถึงแล้ว, ให้บรรลุแล้ว

ปาเปตวา (ป-อป-เณ-ตวา)

แปลว่า ให้ถึงแล้ว, ให้บรรลุแล้ว

มาจาก ป บทหน้า อป ธาตุ ในความถึง, บรรลุ

เณ ปัจจัย ตวา ปัจจัย

ทิฆะ อ ต้นธาตุ เป็น อา ลป ณ

อจ: อจจยติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อ	ติ	อ	ติ
อ	จ	อ	ติ แปลง อติ

อจจยติ ย่อมเป็นไปล่วง, ย่อมก้าวล่วง

อจจยติ (อติ-อจ-อ-ติ)

แปลว่า ย่อมเป็นไปล่วง, ย่อมก้าวล่วง

มาจาก อติ บทหน้า อจ ธาตุ ในความไป

อ ปัจจัย ติ วัตตมานาวิภัตติ

แปลง อติ เป็น อจจ

อส: อตถิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อส	อ	ติ
อส	อ	ติ
อ	อ	ตถิ

อตถิ ย่อมมี, เป็น

อตถิ (อส-อ-ติ) แปลว่า ย่อมมี, เป็น มาจาก **อส** ธาตุ ในความมี, เป็น **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **ลปที่สุดธาตุ** แปลง **ติ** เป็น **ตถิ**

อส: สนติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อส	อ	อนติ
อส	อ	อนติ
อ	อ	อนติ

สนติ ย่อมมี, เป็น

สนติ (อส-อ-อนติ) แปลว่า ย่อมมี, เป็น มาจาก **อส** ธาตุ ในความมี, เป็น **อ** ปัจจัย **อนติ** วัตตมานาวิภัตติ **ลปสระต้นธาตุ**

อส: อมฺหิ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อส	อ	มิ
อส	อ	มิ
อ	อ	มฺห

อมฺหิ ย่อมมี, เป็น

อมฺหิ (อส-อ-มิ) แปลว่า ย่อมมี, เป็น มาจาก **อส** ธาตุ ในความมี, เป็น **อ** ปัจจัย **มิ** วัตตมานาวิภัตติ **ลปที่สุดธาตุ** แปลง **มิ** เป็น **มฺหิ** (อหฺ อมฺหิ.)

อส: อสฺส

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อส	อ	เอยฺย
อส	อ	เอยฺย
อ	อ	เอยฺย

อสฺส พึงมี, เป็น

อสฺส (อส-อ-เอยฺย) แปลว่า พึงมี, เป็น มาจาก **อส** ธาตุ ในความมี, เป็น **อ** ปัจจัย **เอยฺย** สัตตมวิภัตติ **แปลง เอยฺย** กับที่สุดธาตุเป็น **สฺส** (โส อสฺส.)

อส: ลียา

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อส	อ	เอยฺย
อส	อ	เอยฺย
อ	อ	เอยฺย

ลียา พึงมี, เป็น

ลียา (อส-อ-เอยฺย) แปลว่า พึงมี, เป็น มาจาก **อส** ธาตุ ในความมี, เป็น **อ** ปัจจัย **เอยฺย** สัตตมวิภัตติ **ลปสระต้นธาตุ** แปลง **เอยฺย** เป็น **ลียา** (โส ลียา.)

อส: สฺนเต

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อส	อนต	สฺมี
อส	อนต	สฺมี
อ	อนต	เอ

สฺนเต มีอยู่

สฺนเต (อส-อนต-สฺมี) แปลว่า มีอยู่ มาจาก **อส** ธาตุ ในความมี, เป็น **อนต** ปัจจัย **สฺมี** สัตตมวิภัตติ **ลปสระต้นธาตุ** แปลง **สฺมี** เป็น **เอ**

อส: สติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อส	อนต	สฺมี
อส	อนต	สฺมี
อ	อนต	สฺมี
อ	อ	ติ

สติ มีอยู่, เป็นอยู่

สติ (อส-อ-อนต-สฺมี) แปลว่า มีอยู่, เป็นอยู่ มาจาก **อส** ธาตุ ในความมี, เป็น **อ** ปัจจัย **อนต** ปัจจัย **สฺมี** ปฐมาวิภัตติ **ลปสระต้นธาตุ** **ลป นต** แปลง **สฺมี** เป็น **ติ**

อส: สฺมาน

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อส	อ	มาน
อส	อ	มาน
อ	อ	มาน

สฺมาน มีอยู่, เป็นอยู่

สฺมาน (อส-อ-มาน-สฺมี) แปลว่า มีอยู่, เป็นอยู่ มาจาก **อส** ธาตุ ในความมี, เป็น **อ** ปัจจัย **มาน** สฺมี สัตตมวิภัตติ **ลปสระต้นธาตุ** แปลง **สฺมี** เป็น **เอ**

อาส: ปริยฺปาสติ ปิรฺปาสติ

บทหน้า	อาคม	บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
ปริ	ย	อุป	อาส	อ	ติ

ปริยฺปาสติ ย่อมเข้าไปนั่งใกล้ หรือ

ปิรฺ ร อุป อาส อ ติ สลับอักษร

ปิรฺปาสติ ย่อมเข้าไปนั่งใกล้

ปริยฺปาสติ (ปริ-ย-อุป-อาส-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเข้าไปนั่งใกล้ มาจาก **ปริ** บทหน้า **ย** อาคม **อุป** บทหน้า **อาส** ธาตุ ในความนั่ง **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ

อิ: ปฺฏิจจ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
ปฺฏิ	อิ	ตฺวา
ปฺฏิ	อิ	จจ
ปฺฏิ	อิ	จจ
ปฺฏิ	อิ	จจ

ปฺฏิจจ อาศัยแล้ว

ปฺฏิจจ (ปฺฏิ-อิ-ตฺวา) แปลว่า อาศัยแล้ว มาจาก **ปฺฏิ** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป, ถึง **ตฺวา** ปัจจัย **แปลง ตฺวา** เป็น **จจ** **ลป ร** **ลป อิ**

อิ: วิโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
วิ	อิ	ต	ลี
วิ	อิ	ต	ลี
วิ	อิ	ต	ลี

วิโต ไปปราศแล้ว

วิโต (วิ-อิ-ต-ลี) แปลว่า ไปปราศแล้ว มาจาก **วิ** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป, ถึง **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมาวิภัตติ **ลป อิ** ที่ **วิ** **ทึฆะ อิ** เป็น **อี**

อิ: อติโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อติ	อิ	ต	ลี
อตฺ	อิ	ต	ลี ลบ อิ
อตฺ	อี	ต	ลี ทิฆะ อิ

อติโต เป็นไปล่วงแล้ว, ก้าวล่วงแล้ว

อติโต (อติ-อิ-ต-ลี) แปลว่า เป็นไปล่วงแล้ว, ก้าวล่วงแล้ว

มาจาก **อติ** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป, ถึง **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **ลบ อิ** ที่ **ติ** ทิฆะ **อิ** เป็น **อี**

อิ: อจเจติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อติ	อิ	อ	ติ
อจจ	อิ	อ	ติ แปลง อติ
อจจ	เอ	อ	ติ พุทฺธิ์ อิ

อจเจติ ย่อมเป็นไปล่วง, ย่อมก้าวล่วง

อจเจติ (อติ-อิ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเป็นไปล่วง, ย่อมก้าวล่วง มาจาก **อติ** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **แปลง อติ** เป็น **อจจ** พุทฺธิ์ **อิ** เป็น **เอ**

อิ: อติจจ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อติ	อิ	ตฺวา
อติ	อิ	รจจ แปลง ตฺวา
อติ	อิ	อจจ ลบ ร
อตฺ	อิ	อจจ ลบ อิ

อติจจ เป็นไปล่วงแล้ว, ก้าวล่วงแล้ว

อติจจ (อติ-อิ-ตฺวา) แปลว่า ก้าวล่วงแล้ว มาจาก **อติ** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป, ถึง **ตฺวา** ปัจจัย **แปลง ตฺวา** เป็น **รจจ** **ลบ ร** **ลบ อิ**

อิ: อนเวติ อนเวติ

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อนฺ	อิ	อ	ติ
อนฺว	อิ	อ	ติ แปลง อุ เป็น ฺว
อนฺว	เอ	อ	ติ พุทฺธิ์ อิ

อนเวติ อนเวติ ย่อมเป็นไปตาม, อาศัย

อนเวติ (อนฺ-อิ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมเป็นไปตาม, อาศัย มาจาก **อนฺ** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **แปลง อุ** เป็น **ฺว** พุทฺธิ์ **อิ** เป็น **เอ**

อิ: อนวาย

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย
อนฺ	อิ	ตฺวา
อนฺว	อิ	ตฺวา แปลง อุ เป็น ฺว
อนฺว	อ	ตฺวา แปลง อิ
อนฺว	อา	ตฺวา ทิฆะ อ
อนฺว	อา	ย แปลง ตฺวา

อนวาย ไปตามแล้ว, อาศัยแล้ว

อนวาย (อนฺ-อิ-ตฺวา) แปลว่า ไปตามแล้ว, อาศัยแล้ว มาจาก **อนฺ** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป **ตฺวา** ปัจจัย **แปลง อุ** เป็น **ฺว** **แปลง อิ** เป็น **อ** ทิฆะ **อ** เป็น **อา** (ธาตุมีอุปสัคอยู่หน้า) **แปลง ตฺวา** เป็น **ย**

อิ: อเปโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อป	อิ	ต	ลี
อป	เอ	ต	ลี แปลง อิ

อเปโต ไปปราศแล้ว, ปราศจาก

อเปโต (อป-อิ-ต-ลี) แปลว่า ไปปราศแล้ว มาจาก **อป** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป, ถึง **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **แปลง อิ** เป็น **เอ**

อิ: อูเปโต

บทหน้า	ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อูป	อิ	ต	ลี
อูป	เอ	ต	ลี แปลง อิ

อูเปโต เข้าถึงแล้ว

อูเปโต (อูป-อิ-ต-ลี) แปลว่า เข้าถึงแล้ว มาจาก **อูป** บทหน้า **อิ** ธาตุ ในความไป, ถึง **ต** ปัจจัย **ลี** ปฐมวิภัตติ **แปลง อิ** เป็น **เอ**

อิจจ: อิจฉนติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อิจฉ	อ	อนฺติ

อิจฉนติ ย่อมปรารถนา

อิจฉนติ (อิจฉ-อ-ติ) แปลว่า ย่อมปรารถนา มาจาก **อิจฉ** ธาตุ ในความปรารถนา **อ** ปัจจัย **อนฺติ** วัตตมานาวิภัตติ

อิส: เอสติ

ธาตุ	ปัจจัย	วิภัตติ
อิส	อ	ติ
เอส	อ	ติ พุทฺธิ์ อิ เป็น เอ

เอสติ ย่อมแสวงหา

เอสติ (อิส-อ-ติ) แปลว่า ย่อมแสวงหา มาจาก **อิส** ธาตุ ในความแสวงหา **อ** ปัจจัย **ติ** วัตตมานาวิภัตติ **พุทฺธิ์ อิ** เป็น **เอ**

อ่านก่อน

๑. ศัพท์เรียงตามลำดับธาตุ บทหน้า (ไม่รวมอาคม) เริ่มจากกิริยาอาขยาต กิริยากิตก์ (อนุต มาน; ต ตวา; อนีย ตพพ)
๒. ศัพท์เรียงตามพยัญชนะก่อน สระทีหลัง (ก ... อ)
๓. ตัวหนา สีน้ำเงิน หมายถึง **กิริยาอาขยาต** ตัวหนา สีแดง หมายถึง **กิริยากิตก์**
๔. การเขียนชื่อธาตุ แบบลงท้ายด้วยสระ หรือลงท้ายด้วยพยัญชนะ

(๑) แบบลงท้ายด้วยพยัญชนะ เช่น **ลภ** (มีจุด) (แต่คำในภาษาบาลี ต้องลงท้ายด้วยสระหรือนิคนิตเท่านั้น)

การทำตัว: ลภ-อ-ติ > ลภติ

วิธีเขียนแบบนี้ ใช้ใน “แบบ” (คือหนังสือแบบเรียน “บาลีไวยากรณ์” ๔ เล่ม)

(๒) แบบลงท้ายด้วยสระ ‘อ’ เช่น **ลภ** (ไม่มีจุด)

การทำตัว: ลภ-อ-ติ > ลภ-อ-ติ > ลภติ *ลบสระที่สุทธธาตุก่อน (ถ้ามีสระอื่นอยู่หลัง)*

(ข้อดีอย่างหนึ่งของการเขียนแบบนี้ คือ ไม่ต้องคอยระวังว่า จะลืมใส่จุด (พินทุ) หรือไม่)

๕. จุดที่มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละขั้นตอน แสดงด้วย**ตัวหนา** หรือ**เส้นขีดฆ่า**

๖. การแสดงผลของการลบ:

ลบเฉพาะสระ เหลือพยัญชนะ ก > ก

ลบเฉพาะพยัญชนะ เหลือสระ ก > อ

ลบพยัญชนะล้วน ก > ฦ

ลบสระล้วน อ > ฦ

ลบทั้งสระ ทั้งพยัญชนะ ก > ฦ

๗. ในขั้นตอนสุดท้าย การลบสระที่ซ้อนกันอยู่ กิตี (โดยมากเป็นสระ อ)

การแปลง สี เป็น โอ ในปุงลิงค์ เป็นต้น กิตี ที่ไม่ได้แสดงไว้ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องเข้าใจได้ไม่ยาก

๘. ศัพท์กิริยาที่ไม่ได้บอกจากไว้ พึงกำหนดจากได้จากคำว่า (อันเขา), ให้, (อันเขา) ให้ ในคำแปลนั้นๆ เช่น

ถ้ามีคำแปลว่า อันเขา *กิริยา* เป็น กัมมจาก* เช่น ปจิติ อันเขา หุงแล้ว

ถ้ามีคำแปลว่า ให้ *กิริยา* เป็น เหตุกัตตุจาก เช่น ปาเจสิ ให้ หุงแล้ว

ถ้ามีคำแปลว่า อันเขา ให้ *กิริยา* เป็น เหตุกัมมจาก เช่น ปจิติ อันเขา ให้ หุงแล้ว

ถ้าไม่เข้าในหลักดังกล่าว ก็เป็น กัตตุจาก เช่น ปจิติ หุงแล้ว

* หรือเป็น ภาวจาก (มีหลักว่า ภาวจาก ใช้กัมมธาตุ กัมมจาก ใช้สกัมมธาตุ)

เพราะฉะนั้น ในกรณีนี้ การดูจาก ต้องดูตัวธาตุด้วย นอกจากคำประกอบ “อันเขา”

แต่ส่วนมาก ถึงมากที่สุด จะเป็นกัมมจาก เพราะ

๑) ไม่นิยมใช้กิริยาอาขยาต ในภาวจาก แต่ใช้กิริยากิตก์เป็นหลัก และ

๒) กิริยากิตก์ ในภาวจาก ต้องเป็น นปฺ. ปฐมา. เอก. เท่านั้น (มีรูปเป็น -) เช่น มริตพพ อันเขา พิงตาย

- i ปุณณณเจ ปุริโส กยิธา
- ii ปุณณณเจ ปุริโส กยิธา, กยิธาเถนํ ปุณปปุณํ,
ตมฺหิ ฉนฺทํ กยิธาถ, สุโข ปุณณฺสส อุจฺจโย.
- iii ปฏิสงฺขา โยนฺโส จีวรํ ปฏฺฐเสวามิ เราพิจารณาโดยแยบคายแล้ว เสพเฉพาะซึ่งจีวร จตุปจฺเวกฺขนปาฐ สวตมฺนตํ.